

7360160

BOOK_VRU

1000172559

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และแนวคิดพุทธศาสนา
เพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม
BEHAVIOR OF PEOPLE'S MORALITY DECREMENT IN NEWSPAPERS AND THE WAY
INTO DEVELOPMENT BY BUDDHIST PRINCIPLES

นเรศมนต์ เพชรนาจักร

NARETSAMANT PHETNACHAK

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๐

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม” นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

- ๑) มารดาบิดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้ให้กำเนิด/ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดถึงเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการแสดงออกซึ่งความรู้
- ๒) ผู้บังคับบัญชาคือ อธิการบดี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ฯ และหัวหน้างานกลุ่มวิชาปรัชญาและศาสนา มรภ.วไลยอลงกรณ์ ผู้ให้โอกาสและอำนวยความสะดวกอุปการะการทำวิจัย สถานที่ ฯลฯ
- ๓) แหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย หอสมุดแห่งชาติ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มรภ.วไลยอลงกรณ์ฯ และ <http://www.84000.org/> (แหล่งค้นคว้าพระไตรปิฎก)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ได้อนุมัติทุนสนับสนุนเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน) และเพื่อนร่วมงานผู้ให้แนวทาง ข้อเสนอแนะกำลังใจเสมอมา

ด้วยความ پاکเพียร ปัญญา กำลังกาย-ใจในการรังสรรค์งาน ขออุทิศผลทุกประการอันเกิดจากงานวิจัยนี้แด่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้วนั้น และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เจ้ากรรมนายเวรทั้งปวง

นเรศมนต์ เพชรนาจักร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หัวข้อวิจัย พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
และแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม
ชื่อผู้วิจัย นเรศมนต์ เพชรนาจักร
คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีการศึกษา ๒๕๕๑

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาและจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ๒) เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ๓) เพื่อศึกษาและเสนอแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ภายใต้ขอบเขตการวิจัยคือ ศึกษาเฉพาะเหตุการณ์ที่อยู่ในขอบข่ายของการละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา จากหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ – มกราคม ๒๕๕๑ เฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก เท่านั้น จากการศึกษาพบว่า

กลุ่มที่ ๑ การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป จำนวน ๑๔๐๐ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๗๖๕ ฉบับ / กลุ่มที่ ๒ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ จำนวน ๕๘๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๗๖๗ ฉบับ / กลุ่มที่ ๓ การประทุษร้ายในกามฯ จำนวน ๑๑๓ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๒๗ ฉบับ / กลุ่มที่ ๔ การพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกง จำนวน ๕๗ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๕๕ ฉบับ / กลุ่มที่ ๕ การเสพของมึนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษฯ จำนวน ๓๕๗ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๓๐๑ ฉบับ

กลุ่มที่ละเมิดศีลธรรม และถูกละเมิดหรือเสียหายมากที่สุดคือ กลุ่มอายุ ๒๑-๓๐ ยกเว้นกรณีการประทุษร้ายในกามฯ ผู้ถูกละเมิดมากที่สุดคือกลุ่มอายุ ๑๑-๒๐ เครื่องมือที่ก่อเหตุมากที่สุดคือ กลุ่มอาวรุปีน-ระเบิด เงินคือปัจจัยหลักของการลักขโมย และยาบ้าคือวัตถุหลักของการเสพ

พุทธศาสนามองว่า สาเหตุของพฤติกรรมความเสื่อมโทรมเกิดจากโลก โกรธ และหลง ดังนั้น การเข้าไปจัดการพฤติกรรมภายในต้องอาศัยหลักปัญญาและหลักสมาธิ ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกภายนอกต้องอาศัยบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนาและการยอมรับตนเพื่อการจัดการโดยตัวของบุคคลผู้ละเมิดเอง

Research Title	Behavior of people's morality decrement in newspapers and the way into Development by Buddhist principles
Name	Mr.Naretsamant Phetnachak
Faculty	Humanity and Society
Institute	Valaya Alongkorn Rajabhat Institute University Under Royal Patronage
Year	2008

ABSTRACT

The objectives of this research are 1. to study and analyze the decline of people's morale in newspapers, 2. to study the causes of morality behavior decline in newspapers, and 3. to study and to present the Buddhist methods into development the behavior of people's morale.

The area of research are 1. the infringement the Five Precepts and the five ennobling virtues in Buddhism on newspapers 2. "Thai Rath", "Daily News", "Khaosod", "Matichon", and "Com-Chad-luek" from August 2007 – January 2008 are studied to collect the data.

The research results showed that Group One – 1400 incidents of the infringement in killing in 765 newspapers have been found, Group Two – 585 incidents of the infringement in stealing in 367 newspapers have been found, Group Three – 113 incidents of the infringement in sexual misconduct in 127 newspapers have been found, Group Four – 57 incidents of the infringement in false speech in 55 newspapers have been found, Group Five – 397 incidents of the infringement in intoxication causing heedlessness in 301 newspapers have been found.

The average ages of the sample who have committed the infringement precepts and five ennobling virtues are 21-30, while the ages of those who committed sexual misconduct are 11-20. The gun and bomb are tools used to commit, as money is first of thievery, amphetamine is first unit to violate the intoxication causing heedlessness.

Buddhist principles have the view that greed, hatred and delusion are causes inside behavior decline, so Right concentration and Right wisdom in Buddhism are needed to develop the internal behavior, whereas the Buddhist society standard and self- confession are needed to develop the external behavior.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฅ
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕
๑.๗ นิยามศัพท์	๕
๑.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม	๘
๒.๑ ศีลธรรมในพุทธศาสนา	๘
๒.๑.๑ ความหมายของศีลธรรม	๘
๒.๑.๒ หลักคำสอนเรื่องศีล ๕ ประการในพุทธศาสนา	๑๑
๒.๑.๓ หลักคำสอนเรื่องธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา	๒๑
๒.๑.๔ การตั้งสัจจะเพื่อรักษาศีลและประพฤติธรรม ๕ ประการ	๒๓
๒.๑.๕ ประโยชน์ของการรักษาศีลธรรมและผลของการละเมิดศีลธรรม	๒๕
๒.๒ ความรู้เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์	๓๐
๒.๒.๑ ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์	๓๐
๒.๒.๒ ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์	๓๐
๒.๓ ความรู้เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์	๓๑
๒.๓.๑ ความหมายและลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์	๓๑

๒.๓.๒	ประเภทของหนังสือพิมพ์	๓๒
๒.๓.๓	จริยธรรมนักหนังสือพิมพ์	๓๒
๒.๔	พฤติกรรมสังคมและปัจจัยกำหนดพฤติกรรม	๓๓
๒.๔.๑	พฤติกรรมสังคมในด้านต่างๆ ของแต่ละวัย	๓๓
๒.๔.๒	ปัจจัยกำหนดพฤติกรรม	๓๘
๒.๕	การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ในสังคม	๓๕
 บทที่ ๓ ปรัชญาการณและสาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ๔๐		
๓.๑	ปรัชญาการณการละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา	๔๐
๓.๑.๑	การทำให้สิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตาธรรม-กรุณาธรรม	๔๑
๓.๑.๒	การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ / มิจฉาอาชีวะ	๕๒
๓.๑.๓	การประพฤติดีกในกาม / ขาดกามสังวร – ขาดสทาร์สันโดย	๖๒
๓.๑.๔	การพูดเท็จ - หลอกลวง - นื้อโกง / ไม่รักษาสัตย์	๖๕
๓.๑.๕	การเสพของมีนเมาคือสุราเมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ / ขาดสติและ สัมปชัญญะ-ประมาท	๖๗
๓.๒	สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	๗๓
๓.๒.๑	สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม จากมุมมองของผู้สื่อข่าว	๗๓
๓.๒.๒	สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม จากมุมมองพุทธศาสนา	๕๖
 บทที่ ๔ แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ๑๐๐		
๔.๑	พฤติกรรมมิพึงประสงค์ในพุทธศาสนา	๑๐๐
๔.๒	แนวคิดพุทธศาสนากับการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน	๑๐๑
๔.๒.๑	ลักษณะพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน	๑๐๑
๔.๒.๒	หลักการและทักษะวิธีเพื่อการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน	๑๐๖
๔.๓	แนวคิดพุทธศาสนากับการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก	๑๑๔
๔.๓.๑	ลักษณะพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก	๑๑๔
๔.๓.๒	หลักการและทักษะวิธีเพื่อการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ ภายนอก	๑๑๖

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๑๒๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๑
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๓๔
บรรณานุกรม	๑๓๕
ภาคผนวก	๑๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวิชาการในกลุ่มวิชาทางสังคมวิทยา หัวข้อ “ปัญหาสังคม” จะถูกยกมาเป็นประเด็นพิจารณาที่สำคัญในระดับหนึ่ง ตำราทางสังคมจำนวนมากจึงได้จัดปัญหาสังคมไว้เป็นส่วนหนึ่งของเล่ม/วิชา แต่บางมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญยิ่งกว่านั้นคือได้นำเอาวิชา “ปัญหาสังคม” เป็นวิชาหนึ่งให้นักศึกษาได้เรียนรู้

งานวิชาการปัญหาสังคมที่ถ่ายทอดโดยภาษาไทยซึ่งนักการศึกษามักอ้างถึงบ่อยคือ ปัญหาสังคม เขียนโดย สุพัตรา สุภาพ แผนกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้ลิขสิทธิ์การจัดพิมพ์ของบริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด หนังสือเล่มนี้ดูเหมือนจะเป็นแบบที่ดีเล่มหนึ่งในการเรียนรู้วิชาการในด้านนี้ ส่วนปัญหาสังคมที่จัดเป็นหัวข้อหรือบทหนึ่งซึ่งแทรกอยู่ในงานหลักอื่นๆ จะพบได้ในหลายเล่ม เช่น หนังสือสังคมและวัฒนธรรม ของภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขียนโดย ศัญญา ศัญญาวิวัฒน์ จะพบได้ใน บทที่ ๑๐ ปัญหาสังคม หนังสือสังคมวิทยา เขียนโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บันเทิง พาพิจิตร จะพบได้ใน บทที่ ๑๔ ปัญหาสังคมไทย หนังสือมนุษยกับสังคม เขียนโดย รองศาสตราจารย์ณรงค์ เส็งประชา จะพบได้ในบทที่ ๑๓ ปัญหาสังคม เป็นต้น

การศึกษางานทางสังคมวิทยาในชั้นเรียนซึ่งบูรณาการเข้ากับงานวิชาการปัญหาสังคม เพื่อให้ผู้ศึกษารู้เท่าทันปรากฏการณ์สังคมที่อาจก่ออันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ผู้สอนมักให้ความสำคัญกับการศึกษาจากแหล่งข้อมูลประจำวันคือสื่อสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ ซึ่งภาพปรากฏการณ์บนสื่อเหล่านั้น ไม่สามารถจะหาได้จากหนังสือ/ตำราที่อ้างถึงข้างต้น และสิ่งที่ได้คือเรื่องราวของข่าว ตลอดจนข้อคิดวิเคราะห์ของผู้สื่อข่าว ที่ยังไม่มีการจัดให้เป็นระบบ ตอบสนองงานวิชาการ ในเมื่อสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การดำเนินการเพื่อให้สื่อสิ่งพิมพ์ตอบสนองต่องานวิชาการ อันเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ทั้งสภาพปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและสาเหตุของสภาพปรากฏการณ์ดังกล่าว น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษางานในกลุ่มสังคมวิทยาไม่น้อย

อนึ่ง ปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมอันมิพึงประสงค์จนกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า “ปัญหาสังคม” เมื่อพิจารณาโดยทั่วไป ปรากฏการณ์เหล่านั้นคือ “ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม”

หากพิจารณาจากหนังสือพิมพ์ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของคนไทยจะพบว่า ภาพปรากฏการณ์ที่ว่านี้ มีความหลากหลาย และมีความสลับซับซ้อน ทวีความหนาแน่นและรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เช่น การจู่โจมราชวรวิหารหลวง (คอร์ปชั่น) เงินโยบาย (หลบเลี่ยงกฎเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์คือค่าตอบแทนที่เป็นเม็ดเงิน) การฆ่าหน้าศพหรืออุ้มฆ่า การกระทำชำเรา เป็นต้น พฤติกรรมอันมิพึงประสงค์ที่เสนอบนหน้าหนังสือพิมพ์ ตลอดจนภาพเหตุการณ์ความรุนแรงต่อคุณภาพชีวิตของคนและสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงภาวะของคนที่ยากลำบากปรับตัวให้เข้ากับยุคใหม่ที่ให้ความสำคัญกับ “เงิน” คือเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนต้องการ ในบางรายมีการปรับตัวที่ผิดหลักศีลธรรมของมนุษยชาติ พฤติกรรมที่แสดงออกจึงกลายเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบในทางลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ภาระหนักเพื่อการพัฒนาคนที่มีความเห็นแตกต่างจากคนปกติ จึงตกเป็นภาระของรัฐที่จะเข้ามาช่วยจัดกระบวนการแก้ไข “คนผู้กระทำผิด” ให้กลายเป็นผู้ “สำนึกผิด” ปรับตัวให้ถูกต้องและเดินออกไปสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง แต่ในบางราย รัฐตลอดถึงสังคม ไม่สามารถทำให้เขาเป็น “คนดีที่สังคมต้องการ” ได้ โดยเขาหวนกลับมากระทำผิด ก่อปัญหาความเดือดร้อนต่อสังคมซ้ำแล้วซ้ำอีก

สถิติของผู้ต้องขังในเรือนจำ พบว่า ๘๖.๓๗ เปอร์เซ็นต์ กระทำผิดครั้งแรกโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ประมาทพลาดพลั้ง ดิฉญาเสพติด เมาสุรา เพื่อนชักชวน สถิติผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำหลังปล่อยภายในระยะเวลา ๒ ปี มี ๑,๕๘๗ คน หรือ ๑.๕ เปอร์เซ็นต์ และจากการศึกษาวิจัยติดตามผลผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว พบว่าส่วนใหญ่เมื่อพ้นโทษแล้วต้องการกลับตนเป็นคนดี ส่วนสถิติผู้กระทำผิดซ้ำ ๓-๕ ครั้งขึ้นไป มีจำนวน ๔,๕๖๕ คน หรือ ๓.๗๗ เปอร์เซ็นต์ ผู้กระทำผิดเหล่านี้ถือเป็นอาชญากรมืออาชีพ (เพลินใจ แต่เกษม, ๒๕๔๕)

เมื่อศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ในแต่ละวัน เราจะพบทั้ง อาชญากรจำเป็น อาชญากรมืออาชีพ อาชญากร โดยสายเลือด กรณีอาชญากรมืออาชีพ เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่า กระบวนการของรัฐที่ผ่านมาไม่อาจเข้าไปจัดการให้เขากลายเป็นคนที่สังคมพึงประสงค์ได้ กรณีอาชญากร โดยสายเลือด ก็เป็นตัวบ่งชี้ว่า ที่ผ่านมาสังคมไม่อาจทำให้เขากลายเป็นคนดีได้เช่นกัน สิ่งนี้อาจเกิดจาก เราพัฒนาคนไม่ตรงจุดหรือไม่ จะมีแนวคิดใดที่สามารถเอื้อต่อการพัฒนาคนผู้กระทำผิดให้กลายเป็นคนที่สังคมต้องการได้

ประเทศไทย รับเอาพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๓๖ เป็นต้นมา ด้วยอิทธิพลของพุทธศาสนาทำให้วิถีชีวิตของคนไทย ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย มีความผูกพันอยู่กับศาสนา เพราะเหตุที่ศาสนาสอนให้มิเจตนาเพื่อการทำดี ละเว้นความชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ วิถีชีวิตแบบไทยเดิม จึงเป็นวิถีชีวิตที่มีสำนึก กล่าวกันว่า โจรที่เข้าไปอาศัยบ้านเรือนใด แม้เพียงนำหนึ่งขัน โจรจะไม่ปล้นบ้านนั้นและยังปกป้องบ้านนั้น โดยสำนึกถึงพระคุณ เรื่องเล่าเพียงเล็กน้อยนี้ ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากอิทธิพลของคำสอนในพุทธศาสนาที่หล่อหลอมได้แม้กระทั่งโจร

อย่างไรก็ตาม แม้การศึกษาพุทธศาสนาในปัจจุบันจะกลายเป็นเพียงสิ่งที่สืบทอดกันมาจากตระกูล โดยที่ผู้นับถือไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจเท่าที่ควรและเมื่อผนวกเข้ากับยุคทุนนิยม พุทธศาสนาก็เลยถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการพาณิชย์ในบางมิติ ถึงกระนั้น ในเนื้อหาคำสอนของพุทธศาสนาอันเป็นมรดกทางปัญญาที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ น่าจะมีแนวทางในการเข้าไปจัดการความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมนั้นได้ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ นอกจากจะศึกษาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเอื้อต่องานปัญหาสังคมแล้ว จักได้ศึกษาและเสนอแนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคนเพื่อให้ตรงกับ “คนในความต้องการของสังคม” อีกทางเลือกหนึ่งด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
๒. เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
๓. เพื่อศึกษาและเสนอแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

๑.๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร เพื่อจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมศึกษาสาเหตุของปรากฏการณ์จากเหตุการณ์ข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ตลอดจนเสนอแนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือพิมพ์รายวัน
๒. จำแนกหมวดหมู่ปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมออกเป็น ๕ กลุ่ม (ตามลักษณะคู่ของ ศีล ๕ ประการและธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา) คือ ๑) ชุดของการละเมิดศีลข้อที่ ๑ ได้แก่ การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต คู่กับ ขาดความเมตตา-กรุณา ๒) ชุดของการละเมิดศีลข้อที่ ๒ ได้แก่ การลักขโมย/การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ คู่กับ การเลี้ยงชีวิตโดยมิชอบ (มิฉฉาชีวิต) ๓) ชุดของการละเมิดศีลข้อที่ ๓ ได้แก่ การประพฤติดีกในกาม คู่กับ ความไม่สำรวมในกาม ๔) ชุดของการละเมิดศีลข้อที่ ๔ ได้แก่ การกล่าวเท็จ-โกหก-หลอกลวง คู่กับ การไม่รักษาสัจย์ ๕) ชุดของการละเมิดศีลข้อที่ ๕ ได้แก่ การเสพของมึนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ คู่กับ ความประมาท/ขาดสติ-สัมปชัญญะ

๓. ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

๔. ศึกษาและเสนอแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

๕. สรุปผลการวิจัย

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาบนสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำมาศึกษาได้แก่เหตุการณ์ที่อยู่ในขอบข่ายของ การละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา คือ ๑) การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตากรุณา-กรุณาธรรม ๒) การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ / มิจฉาอาชีวะ ๓) การประพฤติดีกในกาม-ละเมิดของรักหวงแหนของผู้อื่น / ขาดกามสังวร — ขาดสทรรสันโดษ ๔) การพูดเท็จ-โกหก-หลอกลวง / ไร้สัตย์ ๕) การเสพของมึนเมาคือสุราเมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ / ขาดสติและสัมปชัญญะ-ประมาท

๒. ขอบเขตของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ที่นำมาศึกษาเป็นหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ๒๕๕๐ – มกราคม ๒๕๕๑ คือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก เหตุผลในการเลือกรายชื่อหนังสือพิมพ์ดังกล่าวนี้ เท่าที่สังเกตเข้าใจว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีความแพร่หลาย เป็นที่รู้จักของคนหมู่มากและได้รับความนิยมในอันดับต้นๆ

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

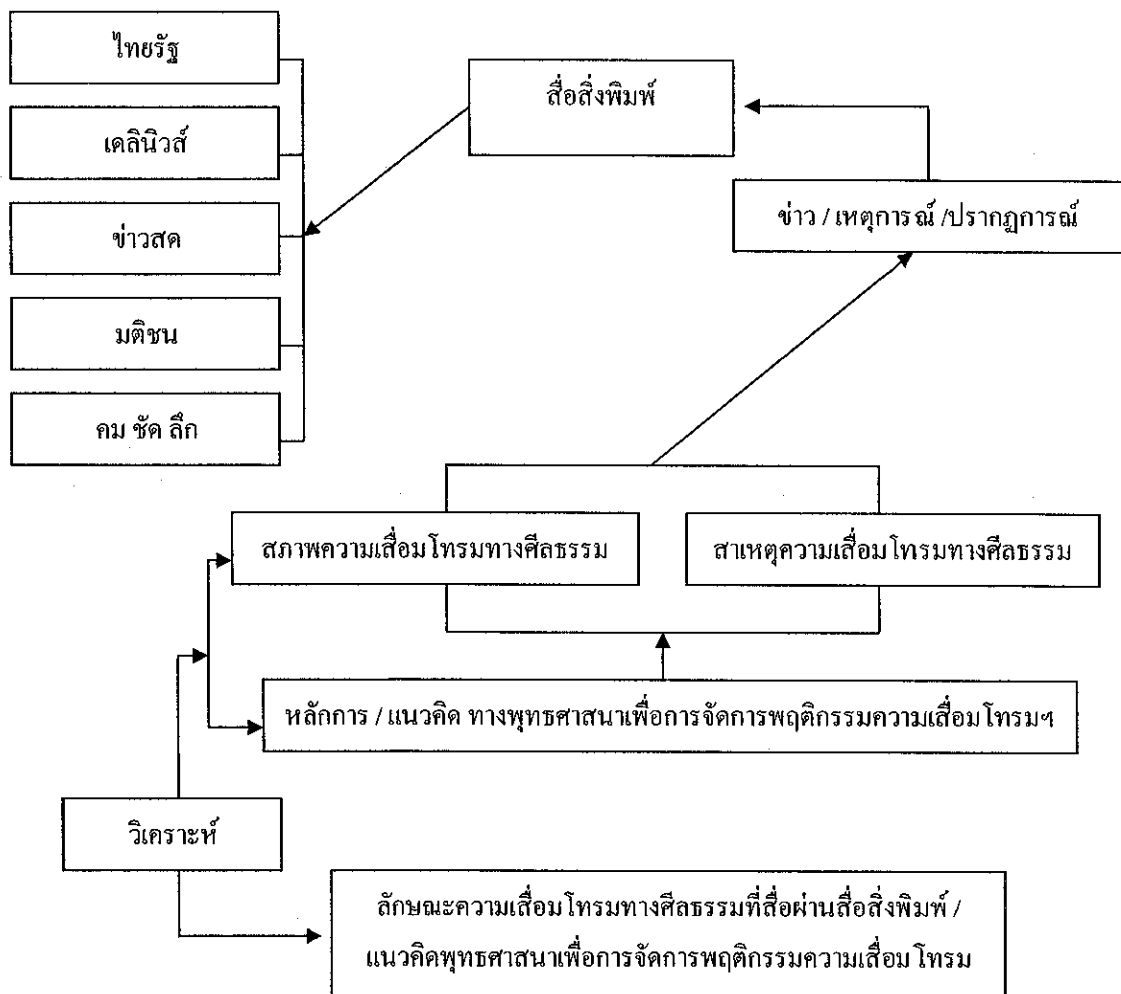
๑. ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อการสอนวิชา ปัญหาสังคม สังคมวิทยา พัฒนาการสังคม มนุษย์กับการดำเนินชีวิต ศาสนศึกษา พัฒนศึกษา เป็นต้น

๒. ผลของการวิจัย จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาวิชาในหลักสูตรการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งภายในและภายนอก โดยเฉพาะการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้ตรงจุด (สาเหตุ) อันเป็นคุณสมบัติภายในตัวคน

๓. ได้รับความดีของปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่ปรากฏทางสื่อสิ่งพิมพ์

๔. ใช้เป็นแบบเพื่อการศึกษาข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์

๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๑.๗ นิยามศัพท์

ศีลธรรม หมายถึง หลักความประพฤติอันดีงาม ในที่นี้ หมายถึง เบญจศีลเบญจธรรมคือ เว้นการฆ่าสัตว์-เมตตา กรุณา, เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ให้- การเลี้ยงชีวิตชอบ (สัมมาอาชีวะ), เว้นการประพฤติผิดในกาม - สวรรวมในกาม พอใจในสามี-ภรรยาตน, เว้นการพูดเท็จ-มีสัจจะ, เว้นการดื่มของมึนเมา-มีสติ สัมปชัญญะ

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ/การแสดงออกทั้งภายในและภายนอกของมนุษย์

ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม หมายถึง การละเมิดหลักเบญจศีลเบญจธรรม เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พฤติกรรมมีพึงประสงค์

สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือพิมพ์รายวัน

๑.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. งานวิจัยเรื่อง “พุทธศาสนากับการพัฒนาประเทศ” วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๓๑ ผู้ดำเนินการวิจัยคือ เชิดชาย ธีรรัตนนท์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มข้าราชการ, นักการเมือง, นักธุรกิจ, ประชาชนและเยาวชนเป็นกลุ่มที่เป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาชาติโดยนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนามากำหนดบทบาทและหน้าที่ของกลุ่มเพื่อเป็นแนวยึดในการสร้างความสำนึกรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาประเทศชาติ เนื้อหาของการวิจัย วิจัยถึงบทบาทของศาสนาที่ช่วยในการพัฒนาประเทศโดยเน้นเอาหลักธรรมทางศาสนาที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาจิตใจของทรัพยากรบุคคลให้สูงขึ้น เพื่อจุดหมายอันเดียวกัน คือความเจริญก้าวหน้าของตนเองและของชาติสืบต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพราะวิถีชีวิตของสังคมไทยกับพระพุทธศาสนาดูเหมือนจะทำให้คนไทยมีความเป็นไทยต่างกว่าชาติอื่น ๆ

งานวิจัยที่อ้างถึงนี้ เป็นตัวชี้ให้เห็นว่า พุทธศาสนายังคงอยู่กับสังคมไทย และมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมให้สังคมไทยมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากนานาประเทศ และยังชี้ให้เห็นว่า ประเทศยังคงต้องการพุทธศาสนาเป็นแนวในการวางหลักการเพื่อการพัฒนาประเทศซึ่งไม่ใช่เฉพาะวิถีชีวิตเท่านั้น

๒. งานวิจัยเรื่อง “พุทธศาสนากับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๑ โดย ศิริวรรณ โอสถานนท์ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของวิกฤติสิ่งแวดล้อมเกิดจากอุญเฉททิฎฐิ หรือความเห็นผิดได้แก่ ทศนะแบบวัตถุนิยม ทุนนิยม และคตินิยมลดทอน วิถีทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย คือการเปลี่ยนความคิดเห็นที่ผิดให้เป็นความเห็นที่ถูกคือสัมมาทิฎฐิ ได้แก่ทศนะแบบธรรมชาตินิยมในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้เสนออัครคัมภีร์สูตร สิกขาบทสูตร และพระวินัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตของชาวพุทธที่แท้้นั้นต้องเป็นนักอนุรักษ์ ปัญหาของโลกนั้น สามารถแก้ไขได้ด้วยธรรม จึงควรช่วยกันทำให้คนรู้จักธรรมและรักที่จะใช้ธรรมแก้ปัญหา

งานวิจัยที่อ้างถึงนี้มีจุดเด่นที่การเสนอแนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนหนึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อการแก้ปัญหาคาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมได้

๓. งานวิจัยเรื่อง “ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิณฑามารดา ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร” สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๓๖ โดย งามตา วรินทร์านนท์ ผลการศึกษาพบว่าลักษณะของบิณฑามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรเพื่อถ่ายทอดลักษณะทางพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมตามแนวพุทธศาสนาเป็นบิณฑามารดาที่มีลักษณะทางพุทธสูงเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี และให้

การปฏิสัมพันธ์กับบุตรอย่างใกล้ชิดและมีคุณภาพด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังให้ภาพโดยรวมว่า ฝ่ายบิดาสามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้านการอบรมสั่งสอนบุตรวัยรุ่นเพื่อปลูกฝังหลักคุณธรรมตามแนวพุทธศาสนาได้เด่นชัดกว่าฝ่ายมารดาด้วย ดังนั้นผู้ปกครองฝ่ายบิดาจึงควรได้รับการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางพุทธศาสนาและลักษณะทางพุทธและให้มีการตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทของตนด้านการถ่ายทอดทางพุทธศาสนามากยิ่งขึ้นด้วย

งานวิจัยที่อ้างถึงนี้ ชี้ให้เห็นลักษณะพฤติกรรมที่ดีทางพุทธศาสนาจะเข้าไปอยู่ในจิตวิญญาณของเยาวชนได้ดีโดยการถ่ายทอดจากครอบครัวเป็นสำคัญ วิธีการถ่ายทอดที่ดีคือ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เรียนรู้ เกิดการซึมซับเพื่อความเป็นคนดีต่อไป

๔. งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างถูกคุกคามความประพฤตินิสัยในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง” คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๕๕๑ ผู้ดำเนินการวิจัยคือ นางสาวเกษราภรณ์ จิณะแสน ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาถึงปัจจัยเชิงคุณและปัจจัยปลักดันที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำความผิดเป็นครั้งแรก ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยจากสภาพครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่พักอาศัย ปัจจัยจากความบกพร่องของโครงสร้างทางสังคม และปัจจัยจากการคบหาสมาคมที่แตกต่างและอิทธิพลของวัฒนธรรมรองในกลุ่มเพื่อนปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้เด็กกระทำความผิดเป็นครั้งแรก จนกระทั่งถูกจับกุมตัวดำเนินคดีในชั้นศาล ซึ่งศาลก็ได้ให้โอกาสพวกเขาโดยการให้คุมความประพฤติไว้ ภายหลังจากการได้รับการคุมความประพฤติแล้วพบว่า เมื่อกลุ่มประชากรได้กลับไปอยู่กับครอบครัว ที่ผู้ปกครองไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง และเด็กได้ไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ประกอบกับการที่พนักงานคุมประพฤติไม่มีเวลาออกไปสอดส่องดูแล ทำให้พวกเขาหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำได้โดยง่าย ซึ่งลักษณะการกระทำผิดซ้ำของพวกเขา เมื่อเปรียบเทียบกับกระทำความผิดครั้งแรกแล้วพบว่า มีพฤติการณ์คดีร้ายแรงขึ้นเนื่องจากเด็กเริ่มไตร่ตรองและซังน้ำหนักรในการตัดสินใจที่จะกระทำความผิด เพราะเห็นผลประโยชน์จากการกระทำความผิด และเห็นว่าหากตนกระทำความผิดเงื่อนไขคุมประพฤติก็อาจถูกศาลสั่งเพิกถอนได้ เมื่อพวกเขาตัดสินใจกระทำความผิดจึงกระทำความผิดซ้ำในลักษณะที่รุนแรงขึ้น เพื่อให้คุ้มกับการที่จะถูกศาลสั่งเพิกถอน

ลักษณะงานวิจัยที่อ้างถึงนี้ ชี้ให้เห็นถึงภาพของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด และถูกพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยกระบวนการของรัฐก่อนออกไปสู่สังคม ขณะเดียวกัน เมื่อออกไปสู่สังคมพบกับสภาพของสังคมที่ไม่เอื้อให้กลายเป็นคนดีได้ จึงหวนกลับเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ งานชิ้นนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เดียวกันกับผู้วิจัย แต่ความคิดเบื้องหลังเบื้องงานเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาสาเหตุของการกระทำความผิดหรือการละเมิดศีลธรรมในสังคม

๕. งานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อความรู้และทัศนคติเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสหศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองเชียงใหม่” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๕๔๓ โดย ชาตวิบูลย์ วัจกุล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เมื่อจำแนกประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์พบว่า เปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์และหนังสือความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา เฉลี่ยสัปดาห์ละ ๒.๘๐ ครั้ง ส่วนใหญ่อ่านเรื่องเพศศึกษาจากคอลัมน์ข่าวและภาพประกอบข่าว ในด้านพฤติกรรมสังคมพบว่า ส่วนใหญ่จะคุยเรื่องเพศศึกษากับเพื่อน แต่จะไม่คุยกับบิดามารดาและครู เรื่องที่คุยคือ ความรัก ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ที่คุยกับบิดามารดาคือการเลือกคู่ครอง และเรื่องที่ไม่คุยกับใครเลยคือ การสำเร็จความใคร่ การมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิด/วางแผนครอบครัว

งานวิจัยที่อ้างถึงนี้ ชี้ให้เห็นถึงสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสังคมของเยาวชน กรณีต้องการให้คนเป็นคนดี เอื้อเพื่อต่อศีลธรรมก็น่าจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงสื่อที่จะต้องเอื้อเพื่อต่อศีลธรรมด้วย

๖. งานวิจัยเรื่อง “บนเส้นทางขายความหวัง : การวิเคราะห์กลยุทธ์สร้างสรรคงานโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนา” มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.๒๕๔๙ โดย ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์ ผลการวิจัยพบว่า วัดได้ลงโฆษณาเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการในสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนามากที่สุดร้อยละ ๔๗.๗ รองลงมาได้แก่ ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือร้านค้า ร้อยละ ๔๑.๐ และบุคคลทั่วไป มีจำนวน ๓๙ ชิ้น ร้อยละ ๓.๑ ส่วนสินค้าที่มาลงโฆษณาได้แก่ พระเครื่อง พระบูชา ร้อยละ ๑๕ เครื่องรางของขลัง ร้อยละ ๓๒.๗ สินค้าประเภทรูปปั้น เช่นเทพ เทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสัญลักษณ์ ร้อยละ ๘.๙ โฆษณาส່วนใหญ่ใช้กลยุทธ์ที่เน้นด้านเหตุผล ร้อยละ ๘๓.๕ เป็นกลยุทธ์ด้านเกี่ยวกับสังคม ร้อยละ ๔๐.๖ และกลยุทธ์ด้านจำเป็นเร่งด่วน ร้อยละ ๑ เกี่ยวกับรูปแบบการโฆษณา พบว่า สินค้าประเภทพระเครื่อง พระพุทธรูป ส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปของโฆษณาทั่วไป ร้อยละ ๘๑.๕ และอยู่ในรูปของบทความแฝงประเภทต่างๆ ร้อยละ ๑๘.๖

งานวิจัยที่อ้างถึงนี้ ชี้ให้เห็นถึงการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำธุรกิจโดยอ้างเอาความเป็นพุทธศาสนามาเป็นจุดขาย ในความเป็นจริงอาจไม่ใช่เนื้อหาแท้ของพุทธศาสนาที่เป็นได้ ส่วนหนึ่งชี้ให้เห็นถึงความเชื่อแอบแฝงที่มีส่วนในการเบี่ยงเบนหลักการทางพุทธศาสนาให้เปลี่ยนไปในทิศทางอื่น

จากเอกสารและงานวิจัยที่อ้างถึงทั้งหมด มีความเกี่ยวข้องในฐานะ การศึกษาสื่อสิ่งพิมพ์ และการประยุกต์หลักคำสอนทางพุทธศาสนา แต่ไม่ใช่วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกันกับงานวิจัยชิ้นนี้ จึงอาจจะใช้ประโยชน์ได้บ้างในระดับหนึ่ง

บทที่ ๒

ทบทวนวรรณกรรม

บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงหลักการและรายละเอียดของเนื้อหาใน ๒ ส่วนคือ ๑) ส่วนที่เกี่ยวกับคำสอนทางพุทธศาสนา โดยมุ่งที่ เบญจศีลเบญจธรรม และ ๒) ส่วนที่เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ เจาะจงที่หนังสือพิมพ์เป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อคลี่คลายรายละเอียดที่อยู่ในขอบเขตเนื้อหาการวิจัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์เนื้อหาในบทต่อไป

๒.๑ ศีลธรรมในพุทธศาสนา

๒.๑.๑ ความหมายของศีลธรรม

พุทธทาสภิกขุ ได้แยกความหมายของศีลธรรมออกเป็น ๓ ส่วนคือ ๑) ความหมายทางภาษา ๒) ความหมายทางอาการตามธรรมชาติ ๓) ความหมายตามบทบัญญัติทางศาสนา โดยได้อธิบายไว้ว่า

ความหมายทางภาษา... คำว่า สี-ละ หรือศีลนี้ ตัวหนังสือแท้ ๆ ก็แปลว่า ประกติอะไรที่คงอยู่ตามปกติ ก็เรียกว่า สี-ละ หรือ ทำอยู่เป็นปกติ ไม่ผิดแปลกออกไป นี่ก็เรียกว่า สี-ละ ถ้าผิดปกติก็เรียกว่าไม่ใช่ สี-ละ ที่เอามาใช้เป็นชื่อของการปฏิบัติที่เรียกว่า “ศีล” นี่ ก็คือ การทำให้ปกตินั่นเอง การฆ่ากันไม่ใช่ปกติ ต่อเมื่อไม่ฆ่ากันจึงเรียกว่าปกติ...ที่นี้ ก็มาถึงความหมายของคำว่า “ธรรม” คำว่า ธรรม นี้มีความหมายหลายอย่าง ความหมายทั่วไป ก็หมายความว่า “ทรงตัวอยู่” คำว่า ธรรม นี้ แปลว่า ทรงตัวอยู่ ฉะนั้น “ศีลธรรม” ก็แปลว่า “การทรงตัวอยู่อย่างปกติ” มันก็เท่านั้นเอง ทางภาษาจึงได้เห็นภาพพจน์ขึ้นมาว่า มีความปกติทางปรากฏการณ์ ที่แสดงให้เห็นทั้งทางรูปธรรม และนามธรรมของทุก ๆ สิ่ง...

ความหมายทางอาการตามธรรมชาติ ก็เอาปรากฏการณ์ของธรรมชาติให้เป็นหลัก เมื่อพูดถึง ธรรมชาติ ในที่นี้ก็ถึงถึงธรรมชาติตามธรรมดา ที่แวดล้อมอยู่ทั่ว ๆ ไปนี้ ของสิ่งที่ไม่มีชีวิตด้วย และของสิ่งที่มีชีวิตด้วย ถ้าเป็นไปตามธรรมชาติแล้วจะปกติ เพราะมัน มีกฎของธรรมชาติอยู่อย่างหนึ่ง คือ ถ้าไม่ถึงสภาพปกติ หรือที่ควรอยู่ตามปกติแล้ว มันจะไม่หยุด มันจะต้องถูกผลักไสไปกลิ้งไป จนกว่าจะไปอยู่ในสภาพที่เรียกว่าปกติที่สุด ที่มันจะอยู่ได้ แม้สิ่งที่ไม่มีชีวิต... ศีลธรรม คือ สิ่งที่ทรงตัว อยู่โดยปกติ ที่เป็นตามธรรมชาติ

ความหมายตามบทบัญญัติทางศาสนา... ตัวการบัญญัตินั้นจะบัญญัติกันในรูปแบบวัฒนธรรม ศีลธรรม ระเบียบประเพณี หรืออะไรก็ตาม มันก็เป็นเรื่องของการบัญญัติ ซึ่งมีหลายระดับ หลายยุค หลายสมัย ศีลธรรมจึงเปลี่ยนรูป เปลี่ยนแบบ หรือเปลี่ยนระดับ แต่อย่าลืมว่า ศีลธรรมมุ่งหมาย ความสงบ เหตุที่ทำให้ต้องบัญญัติก็เพราะว่ามันไม่สงบ เกิดการกระทบกระทั่ง วุ่นวายกันขึ้นมาทำให้ ต้องบัญญัติ การบัญญัติก็เพื่อทำให้เกิดความสงบ...ศีลธรรมตามความหมายของการบัญญัติทางศาสนา ...ล้วนแต่มุ่งหมายความสงบทุกระดับของความหมาย (พุทธทาสศึกษา, ๒๕๕๐)

เนื้อหานี้พอจะจัดเรียบเรียงใหม่ได้ว่า ความหมายทางภาษา คือ ความสงบ เรียบร้อยเป็นปกติภาพของคนที่รวมตัวขึ้นเป็นสังคมซึ่งแยกตัวออกจากความไม่ปกติเช่น ความขัดแย้ง การแย่งชิงเป็นต้น ความหมายทางอาการตามธรรมชาติ คือ ภาวะความสงบเรียบร้อยอันเป็นที่สุดที่จะไม่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่น และความหมายตามบทบัญญัติทางศาสนา คือกฎกติกาที่ตั้งขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพสังคมเพื่อความสงบเรียบร้อยที่ยั่งยืนทั้งในส่วนของความหมายทางภาษาและความหมายทางอาการตามธรรมชาติ

อย่างไรก็ตาม จากข้อความนั้น พอสรุปได้ว่า ศีลธรรม คือ ความเป็นปกติของความถูกต้องที่มีเป้าหมายเพื่อความสงบอย่างยั่งยืน ไม่เปลี่ยนแปลงนั่นเอง จากเนื้อหานี้ อาจตีความออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

๑. ลักษณะสงบเรียบร้อยเชิงสังคม ในลักษณะนี้มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาและเคลื่อนตัวอยู่ตลอดเวลา แต่ความเปลี่ยนแปลง พัฒนา เคลื่อนตัวนี้ อยู่ภายในความสงบเรียบร้อย
๒. ลักษณะความสงบเรียบร้อยส่วนปัจเจก โดยลักษณะนี้ แยกย่อยออกเป็น ๒ ส่วนคือ สงบเรียบร้อยส่วนปัจเจกที่อาจเปลี่ยนแปลงได้และพัฒนาต่อไปไม่หยุด อย่างหนึ่ง สงบเรียบร้อยส่วนปัจเจกอันเป็นที่สุดของธรรมชาติอย่างหนึ่ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ แยกความหมายของ “ศีลธรรม” ออกเป็น ๓ คือ ความประพฤติที่ดีที่ชอบ ศีลและธรรม และธรรมในระดับศีล (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๑๑๐๓) พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ได้ขยายเรื่องนี้ไว้ว่า ศีลธรรม ความประพฤติที่ดีที่ชอบ ความประพฤติดีงาม นิยมแปลกันว่าศีลและธรรม โดยถือว่า ศีล หมายถึง เว้นชั่ว หรือเว้นจากข้อห้าม ธรรม หมายถึงประพฤติดี หรือทำตามคำแนะนำสั่งสอน แต่แปลตามหลักว่า ธรรมชั้นศีล เพราะศีลเป็นธรรมอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับสมาธิและปัญญา (ในไตรสิกขา) (พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), ๒๕๓๘) และอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ศีลธรรม ความประพฤติดีงามทางกาย วาจา, ความประพฤติที่ดีที่ชอบ, ความสุจริตทางกายวาจาและอาชีพะ โดยทางศัพท์ ศีลธรรม แปลว่า

ธรรมคือศีล หมายถึง ธรรมชั้นศีล หรือธรรมในระดับศีล เพราะศีลเป็นธรรมอย่างหนึ่ง ในบรรดา ธรรมภาคปฏิบัติ ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ และปัญญา ดังนั้นต่อจากธรรมชั้นศีล จึงมีธรรมชั้นสมาธิ และธรรมชั้นปัญญา; ได้มีผู้พยายามแปลศีลธรรม อีกอย่างหนึ่งว่า ศีลและธรรม (ถ้าแปลให้ถูกต้อง จริงต้องว่าศีลและธรรมอื่นๆ คือศีลและธรรมอื่นๆ นอกจากศีล เช่น สมาธิ และปัญญา เป็นต้น เพราะศีลก็เป็นธรรมอย่างหนึ่ง) ถ้าแปลอย่างนี้ จะต้องเข้าใจว่า ศีลธรรม มิใช่เป็นเพียงความประพฤติดีงามเท่านั้น แต่รวมถึง สมณะวิปัสสนา ขั้น ๕ ปฏิจจนูปบาท ไตรลักษณ์ เป็นต้นด้วย (พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), ๒๕๕๐)

จากเนื้อหาทั้งหมด พอสรุปได้ว่า

๑. ศีลธรรมในความหมายทั่วไป-ความหมายเชิงปรมาณู ได้แก่ ความประพฤติดี งาม ข้อปฏิบัติ ข้อตกลง เพื่อความสงบเรียบร้อยทั้งปัจเจกบุคคลและสังคมที่มีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงเพื่อการก้าวไปสู่ความสงบเรียบร้อยที่ยั่งยืนถาวรไม่เปลี่ยนแปลง

๒. ศีลธรรมในความหมายของรูปศัพท์ โดยที่ ศีลคือส่วนหนึ่งของธรรม ศีลไม่ใช่ ที่รวมของธรรมทั้งหมด แต่มีธรรมอื่นที่อยู่เหนือความดีงามคือธรรมในระดับสมาธิและปัญญา

ส่วนเบญจศีลเบญจธรรม หมายถึง ศีลพื้นฐาน ๕ ประการ และธรรมพื้นฐาน ๕ ประการ ซึ่งจะกล่าวต่อไป

๒.๑.๒ หลักคำสอนเรื่องศีล ๕ ประการในพุทธศาสนา

ศีล ๕ ประการในพุทธศาสนา ถือว่าเป็นศีลสำหรับบุคคล (คฤหัสถ์) ทั่วไป โดย ธรรมชาติของศีล จะเน้นที่การรักษากายและวาจาเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้ก็ต้องเชื่อมโยงกับใจด้วย กล่าวคือ หากใจไม่เข้มแข็งพอ เมื่อมีสิ่งยั่วยวน ก็ส่งผลให้เกิดการละเมิดสังขะที่ตั้งไว้เพื่อการรักษา ศีลให้บริสุทธิ์ บ ศีล ๕ ประการคือ

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป
๒. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้
๓. กามสุมิจจาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤติผิดในกาม
๔. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ
๕. สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี เว้นจากฐานะแห่งความประมาทคือของเมา ได้แก่ สุราและเมรัย

ในบาลีชั้นเดิมส่วนมากเรียกว่า “สิกขาบท ๕” (ข้อปฏิบัติในการฝึกตน) บ้าง ธรรม ๕ บ้าง เมื่อปฏิบัติได้ตามนี้ก็ชื่อว่า “เป็นผู้มีศีล” คือเป็นเบื้องต้นที่จัดว่าเป็นผู้มีศีล คำว่า “เบญจศีล” ที่มาในพระไตรปิฎก ปรากฏในคัมภีร์ชั้นอปทาน และพุทธวงศ์ ต่อมาในสมัยหลัง มีชื่อเรียกเพิ่มขึ้นว่า “นิจศีล” (ศีลที่ควรหัดสักระวังรักษาเป็นประจำ) บ้าง ว่าเป็น “มนุษยธรรม” (ธรรมของมนุษย์หรือธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์) บ้าง (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), ๒๕๔๑) ในวงการพุทธศาสนา หากจะพิจารณาว่า “ศีล ๕” ถือกฎหมายสำหรับชีวิตก็น่าจะไม่ผิด เพราะเมื่อพิจารณาขอบข่ายของศีลแต่ละข้อแล้ว สามารถยังประโยชน์สุขให้เกิดแก่ชีวิตในสังคมได้อย่างทั่วถึง โดยไม่ต้องบัญญัติกฎหมายมากมายเพื่อไว้ละเมิดและเป็นร่องรอยจรรยาบรรณในประวัติศาสตร์ ต่อไปจะได้พิจารณาถึงเนื้อหาของศีลในแต่ละข้อ

ศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป

มนุษย์และสัตว์เดรัจฉาน คือสิ่งมีชีวิตตามลักษณะของศีลข้อที่ ๑ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ให้ความเห็นว่า “เรารักร่างกายรักชีวิต และกลัวแต่ภัยต่างๆ อันจะทำอันตรายแก่ร่างกายและชีวิต คอยระวังหลบหลีกอยู่เสมออันใด มนุษย์และเดียรถยานอื่นก็เป็นฉันนั้น ผู้ใดเห็นแก่สุขของตัวอย่างเดียว ไม่เลเหลียวถึงสุขของผู้อื่นบ้าง ปราศจากเมตตาจิตคิดตัดสุขของเขาเสีย ผู้นั้นได้ชื่อว่าประพฤติดิจจากทางธรรม” (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, ๒๕๓๘) จากข้อความนี้ ชี้ให้เห็นถึง ความรู้สึกรัก ห่วงแทนในชีวิตของตน ทั้งของสัตว์เดรัจฉานและมนุษย์ ดังนั้น การละเมิดหรือการทำให้ชีวิตสัตว์ต้องสูญเสียไป จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม พุทธศาสนาดั้งเดิมเห็นว่า การที่จะถือว่าผิดศีลข้อนี้ได้ต้องมีพฤติกรรมที่ครบเกณฑ์ ๕ ประการคือ

๑. สัตว์นั้นมีชีวิต
๒. รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
๓. มีจิตคิดจะฆ่า
๔. พยายามฆ่า
๕. สัตว์นั้นสูญสิ้นไปเพราะความพยายามที่จะฆ่าของผู้ฆ่า

เกณฑ์ทั้ง ๕ ประการนี้ พอจะยกตัวอย่างเปรียบเทียบเป็นเรื่องเล่าได้ดังนี้ นาย ก. ทราบมาว่า ตอนนี้อนิวัวรราคาดีมาก ตนได้เลี้ยงวัวไว้ตัวหนึ่ง อ้วนท้วนสมบูรณ์ดี ดังนั้นจึงควรที่จะฆ่าแล้วเนื้อเอาไปขายที่ตลาด เห็นจะได้กำไรดี จึงจัดแจงหาอุปกรณ์สำหรับฆ่า และดำเนินการฆ่าจนวัวนั้นเสียชีวิตและตนได้เนื้อเอาไปขายที่ตลาดได้ผลกำไรคุ้มกับการลงทุน

นาย ข.เป็นลูกจ้างเลี้ยงวัวให้นาย ก. พยายามทำทุกอย่างที่จะไม่ให้ นาย ก.ฆ่าวัว แต่ไม่สามารถจะห้ามปรามได้ จึงเก็บความรู้สึกนั้น และไปนั่งกินเหล้า ช่วงค่ำของวันที่ นาย ก. กลับมาจากขายเนื้อวัว เขาจึงข่มขืนไปบนบ้านนาย ก. และทำร้ายนาย ก. ตั้งใจว่าจะฆ่าให้ตาย แต่นาย ก. ไม่ตาย นาย ค. ซึ่งเป็นลูกชายของนาย ก. ได้ยินเสียงเอะอะบนบ้าน ช่วงแรกรู้สึกเฉยๆ เพราะอยู่ในช่วงเข้าพรรษาที่ตนจะรักษาศีล ๕ ให้บริบูรณ์ แต่เมื่อได้ยินเสียงพอร้องอย่างเจ็บปวด จึงทนไม่ไหว รีบขึ้นไปดู เขาเห็นนาย ข. กำลังทำร้าย พ่อของตน จึงวิ่งเข้าไปจะต่อสู้กับนาย ข. แต่นาย ข. ไขว่ตัวทัน จึงรับกระโดดลงจากบ้าน วิ่งหายไป นาย ค. รีบปฐมพยาบาลพ่อของตน และส่งตัวพ่อไปโรงพยาบาล และคิดว่า ต้องฆ่าเจ้าคนที่ทำร้ายพ่อด้วยมือของตนให้ได้ โดยไม่สนว่าติดคุกติดตะรางอย่างไรหรือไม่ จึงไปซื้ออาวุธปืนมา ๑ กระบอกพร้อมด้วยลูกกระสุนขึ้นคี่ ตามล่านาย ข. จนพบและจับชีวิตเขาด้วยลูกกระสุนที่ซื้อมานั่นเอง

เรื่องนี้พอจะวิเคราะห์ได้ดังนี้ กรณี นาย ก. ฆ่าวัว วัวเป็นสิ่งมีชีวิต นาย ก. รู้ว่าวัวมีชีวิต เขาต้องการจะฆ่า จึงหาอุปกรณ์มาเพื่อจะฆ่าและทำการฆ่าวัว วัวนั้นเสียชีวิต ดังนั้น นาย ก. จึงถือว่าผิดศีลข้อที่ ๑ แห่งเบญจศีล อนึ่ง พึงเข้าใจว่า แม้นาย ก. จะไม่ได้ตั้งใจที่จะรักษาศีล ๕ แต่เมื่อศีล ๕ ประการมีไว้เพื่อเป็นกรอบในการเมตตาต่อกัน นาย ก. ทำลายกรอบด้านหนึ่งเสีย เขาจึงชื่อว่าละเมิดศีลข้อที่ ๑ ข้อนี้พึงทำความเข้าใจหลัก “วิริติ” ที่จะกล่าวถึงข้างหน้าด้วย

สำหรับ นาย ข. ไม่ถือว่าผิดศีลข้อที่ ๑ เพราะเกณฑ์ข้อที่ ๕ ไม่สมบูรณ์ แต่หากนาย ก. ตายไป นาย ข. ก็ถือว่า ผิดศีลข้อที่ ๕ ส่วนพฤติกรรมของนาย ค. เป็นพฤติกรรมที่ผิดศีลข้อที่ ๕ โดยไม่ต้องสงสัย อย่างไรก็ตาม นาย ข. เชื่อว่าเป็นผู้ทำศีลข้อที่ ๑ ให้ต่างพริ้ว

พุทธศาสนามองว่า มนุษย์คือสัตว์ประเภทหนึ่ง แต่มนุษย์อยู่คนละมิติกับสัตว์เดรัจฉาน การไปกำเนิดในมิตินั้นล้วนเกิดมาจากกรรมที่ต่างกัน มิติของมนุษย์ก็อมิตีที่สูงกว่าสัตว์เดรัจฉาน การฆ่ามนุษย์จึงมีโทษมาก (บาปมาก) กว่าสัตว์เดรัจฉาน ไม่ว่าจะใช้ให้ผู้อื่นฆ่าหรือฆ่าเอง นอกจากนั้น การฆ่ามนุษย์และสัตว์เดรัจฉานยังมีโทษที่ลดหลั่นกันไปอีก ซึ่งพิจารณาโดยถือเอาประโยชน์เป็นสำคัญ คือ

๑. ฆ่าสัตว์มีประโยชน์มาก มีโทษมาก
๒. ฆ่าสัตว์มีประโยชน์น้อย มีโทษน้อย
๓. ฆ่าสัตว์ใหญ่มีโทษมากกว่าสัตว์เล็ก

ในหนังสือเบญจศีลเบญจธรรม ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ได้กำหนดโทษหนัก-เบา ออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ วัตถุ เจตนาและประโยชน์ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เล่มเดียวกัน)

๑. วัตถุ หรือ สิ่งที่ถูกกระทำ กรณีมนุษย์ การฆ่าผู้บริสุทธิ์ ฆ่าผู้ที่ทำอุปการะก่อน และฆ่าผู้มีคุณความดีมาก ย่อมมีโทษมาก โดยที่ ผู้บริสุทธิ์มิได้มีความผิดจริง ส่วนมารดาบิดา ครู เป็นต้น ถือเป็นบุพพการีหรือผู้ทำอุปการะก่อน โดยเฉพาะการฆ่ามารดาบิดาของตน ถือว่าเป็นโทษหนัก (อนันตริยกรรม) ไม่มีกรรมใด ๆ จะมาช่วยแบ่งเบาผลของกรรมแบบนี้ได้ นอกจากนั้นการฆ่าผู้มีคุณความดี หากเขามีชีวิตอยู่ เขาสามารถที่เอื้อประโยชน์ให้แก่คนอื่นอีกจำนวนมาก การฆ่าบุคคลเหล่านี้ เป็นการตัดความดีที่จะถึงกับบุคคลเหล่านั้น จึงกล่าวว่า มีโทษมากกว่าการฆ่าคนอื่น ๆ กรณีสัตว์เดรัจฉาน การฆ่าสัตว์ที่เจ้าของหวงแหน (ผิด ๒ กระทั่งคือ ทั้งฆ่าสัตว์ในศีลข้อที่ ๑ และอาการของอทินนาทานในศีลข้อที่ ๒) ฆ่าสัตว์ที่มีอุปการคุณต่อคนหมู่มาก ฆ่าสัตว์ที่ไม่ได้มีโทษต่อคน ถือว่ามีโทษมาก ในระดับที่มีอุปการคุณเท่าเทียมกัน การฆ่าสัตว์ใหญ่มีโทษมากกว่าการฆ่าสัตว์เล็ก

๒. เจตนาที่จะกระทำ กรณีมนุษย์ การฆ่าด้วยจิตที่แน่นหนาด้วยกิเลส เช่น โลภในค่าจ้างรางวัล อาฆาตพยาบาท จ้องล้างผลาญ อย่างนี้ถือว่า มีโทษมาก กรณีสัตว์เดรัจฉาน หากฆ่าโดยอาฆาต พยาบาท ถือว่ามีโทษมาก

๓. ประโยค หรือ กิริยาของการกระทำ กรณีมนุษย์ การฆ่าโดยการทรมานผู้ถูกฆ่า ก่อนมีโทษหนักกว่าการฆ่าแบบที่ไม่ทรมาน ยิ่งทรมานผู้ถูกฆ่าหนักเพียงใด ย่อมมีโทษมากเพียงนั้น กรณีสัตว์ ก็เช่นเดียวกัน

ในวินัยปิฎก พระพุทธเจ้าปรับอาบัติภิกษุผู้ให้ผู้อื่นฆ่ามนุษย์จนถึงตายและฆ่าเองด้วยอาบัติปาราชิก คือให้ขาดจากความเป็นภิกษุ แต่ภิกษุจะไม่ขาดจากความเป็นภิกษุก็ต่อเมื่อ ๑) ไม่ได้มีเจตนา (ไม่จงใจ) ๒) ไม่รู้ ๓) ไม่ประสงค์จะให้ตาย ๔) ภิกษุวิกลจริต ๕) ภิกษุมึจิตฟุ้งซ่าน ๖) ภิกษุกระสับกระส่ายเพราะเวทนา ๗) ภิกษุผู้เป็นต้นบัญญัติ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕) กรณีการฆ่าสัตว์เดรัจฉาน ปรับอาบัติที่ต่ำจากนั้นมากที่สุดคือ ปาจิตตีย์ (มิได้ขาดจากความเป็นภิกษุ)

ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

คำว่า สิ่งของในศีลข้อที่ ๒ นี้ หมายถึง ทรัพย์ซึ่งพุทธศาสนาได้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๑. สวิญญานกทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์ที่มีวิญญานครอง เช่น แมว สุนัข ที่เจ้าของเลี้ยงไว้ เป็นต้น

๒. อวิญญานกทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์ที่ไม่มีวิญญานครอง เช่น ที่ดิน บ้าน เป็นต้น

การที่บุคคลแสดงความเป็นของหรือถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้จะเป็นการใช้ อำนาจบังคับ ใช้เล่ห์กล หรือความฉ้อฉลใดๆ ก็ตาม การนำสิ่งนั้นมาเป็นกรรมสิทธิ์ถือเป็นความผิด ในศีลข้อที่ ๒ นี้ เพื่อให้มีความชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ด้วยตนเอง พุทธศาสนาได้ตั้งเกณฑ์ ไว้ ๕ ประการ (ชัยวัฒน์ อุตพัฒน์, และทวี ผลสมภพ, ๒๕๓๕) คือ

๑. สิ่งนั้นมีเจ้าของและเจ้าของหวงแหน
๒. รู้ว่าเจ้าของหวงแหน
๓. มีความคิดจะลักขโมย
๔. พยายามที่จะลักขโมย
๕. ขโมยสิ่งนั้นสำเร็จ

เกณฑ์ ๕ ประการนี้ พอจะยกเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบกับเรื่องเล่าดังนี้ ป้าเล็กได้ ปลุกต้นละมุดไว้บนเนินดินหลังบ้าน โดยตั้งใจว่าเมื่อละมุดโตขึ้น จะเก็บผลส่งไปให้ลูกที่อยู่ กรุงเทพฯ เมื่อละมุดออกผลและใกล้จะสุก เพื่อนบ้านมาขอแบ่งไปกิน ป้าเล็กก็อ้างว่าจะเก็บไว้ให้ ลูกที่อยู่กรุงเทพฯ เสมอ จึงไม่ให้เพื่อนบ้านคนใดได้ลิ้มรสของละมุดเลย เด็กชายเดช เป็นลูกของ เพื่อนบ้านใกล้เคียง เห็นว่าป้าเล็กกระหน่ำ ไม่รู้จะหวงไปทำไมหนักหนา มีแล้วก็ควรแจกจ่ายกับ เพื่อนบ้านบ้าง เหมือนกับเวลาที่เพื่อนบ้านมี เพื่อนบ้านไม่เคยปฏิเสธคำขอของป้าเล็กเลย เขาจึง วางแผนเพื่อไปขโมยละมุดของป้าเล็ก เมื่อขโมยมาได้ จึงนำมาแจกจ่ายชาวบ้าน จากกรณีตัวอย่างที่ ยกมานี้ ชี้ให้เห็นว่า เด็กชายเดชละเมิดศีลข้อที่ ๒ ด้วยองค์ประกอบที่ครบทั้ง ๕ ประการ แต่ถ้าหาก ในขณะที่เด็กชายเดชกำลังจะเด็ดผลละมุดนั้น ป้าเล็กเห็นเข้าจึงจับไล่ไป เด็กชายเดชไม่ได้ผลละมุด ศีลข้อนี้ถือว่าเป็นศีลที่ต่างพริ้ว หากเป็นผ้าก็เป็นผ้าที่มีริ้วรอย เปราะเปื้อนหรือใกล้จะขาดจากกัน

กิริยาข้างต้นนี้ ถือเป็นกิริยาของการ “ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้” สมเด็จพระ มหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้แยกลักษณะของการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ นี้ออกเป็น ๓ ลักษณะ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เล่มเดียวกัน) คือ

๑. โจรกรรม
๒. การเลี้ยงชีพที่เข้าข่ายโจรกรรม
๓. กิริยาที่เป็นร่องรอยของโจรกรรม

โจรกรรมคือการลักขโมย มีลักษณะที่ต่างกัันดังนี้

ลัก หมายถึง การถือเอาสิ่งของเมื่อเจ้าของไม่เห็น เช่น ขณะที่นาย ก. มองออกไปทางหน้าต่าง นาย ข. รีบหยิบเงินในกระเป๋าของนาย ก. ที่วางอยู่บนโต๊ะใส่กระเป๋าของตน โดยไม่ให้ นาย ก. เห็น จากนั้นจึงขอลา นาย ก. กลับบ้านโดยเร็ว

ฉก หมายถึง การถือเอาสิ่งของระหว่างที่เจ้าของเผลอสติ เช่น ขณะที่นาย ก. กำลังคุยโทรศัพท์อย่างเพลินเพลิน นาย ค. เห็นโอกาสดี จึงรีบวิ่งไปฉกโทรศัพท์ในมือของนาย ก. และรีบวิ่งหนีไป ปล่อยให้ นาย ก. ยืนงง

กรรโชก หมายถึง การถือเอาสิ่งของด้วยการขู่ เช่น นาย ก. หยิบเอาโทรศัพท์ของ นาย ข. ไปหน้าตาเฉย และพูดว่า โทรศัพท์นี้ฉันขนะ อย่าบอกตำรวจล่ะ ไม่งั้นเจอดี หรือ นาย ก. บอกให้ นาย ข. นำทองคำของแม่นาย ข. มาให้ตน หากไม่เอามาให้ นาย ก. จะฟ้องแม่ของนาย ข. เกี่ยวกับการหนีเรียน

ปล้น หมายถึง การถือเอาสิ่งของด้วยการใช้อำนาจอาวุธบังคับให้เจ้าของนำทรัพย์สินมาให้ เช่น นาย ก. มีอาวุธพร้อมมือ เดินเข้าไปในร้านทองและบอกให้เจ้าของร้านเก็บทองรูปพรรณใส่กระเป๋าส่งให้ตน หรือ เดินเข้าไปในธนาคาร ยิงเจ้าหน้าที่ธนาคารเสียชีวิตกวาดเงินในเซฟไปจนหมด

นอกจากกิจรยาดังกล่าวนี้แล้ว ยังมีกิจรยาร้อยอย่างอื่นอีกคือ คู่ กิจรยที่ร้องเอาของผู้อื่นซึ่งมิได้ตกอยู่ในมือตน, จ้อ กิจรยที่ถือเอาสิ่งของๆ ผู้อื่นอันตกอยู่ในมือตน, หลอก กิจรยของการโกหกเพื่อให้เชื่อ, หลง การแสดงอาการเพื่อให้เข้าใจคลาดเคลื่อนจากความจริง, ปลอม คือการทำของเทียมและบอกว่าเป็นของแท้, ครอบครอง คือการหยิบยืมของไปแล้วไม่ส่งคืน, เบียดบัง คือการถือเอาส่วนต่างของทรัพย์สินมาเป็นของตน (ฉ้อราษฎร์บังหลวง), สับเปลี่ยน คือการถือเอาของที่ดีและเปลี่ยนของที่ไม่ดีให้ผู้อื่น, ลักลอบ คือการทำสิ่งต้องห้าม ถือเอาสิ่งของต้องห้ามเข้ามา, ยักยอก คือการปิดบังหรือปกปิดแล้วถือเอาสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนมาครอบครอง เป็นต้น

การเลี้ยงชีพที่เข้าข่ายโจรกรรม แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะคือ

๑. สมโจร คือ กิจรยที่ทำตัวเสมอเหมือนโจร เช่น การรับซื้อของโจร การรับฟอกเงิน เป็นต้น
๒. ปอกลอก คือ กิจรยที่ทำดีต่อหน้าเพื่อให้ได้ทรัพย์สินของเขา เมื่อได้แล้วก็เลิกแล้วต่อกัน
๓. รับสินบน คือ กิจรยที่ช่วยเหลือผู้ผิดให้ถูก โดยการรับสินจ้างรางวัล หรือการช่วยเหลือคนที่ไม่มีความสามารถให้ได้รับตำแหน่งที่ดี โดยรับสินจ้างรางวัลเป็นค่าตอบแทน

กิริยาที่เป็นร่องรอยของโจรกรรม แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

๑. ผลาญ เช่น การพยายามทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นให้มากขึ้น
๒. หยิบฉวย คือ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของอาจจะไม่ได้หวงด้วยความมั่งง่าย

ศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติดินในกาม

ศีลข้อนี้ มีเป้าหมายเพื่อป้องกันการละเมิดทางเพศในสิ่งมีชีวิตที่มีเจ้าของ อย่างน้อย

๒ กลุ่มคือ

๑. ชายหญิงที่แต่งงานแล้วหรือสังคมรู้ว่าเป็นสามีภรรยากัน มีสถานะเสมอกันคือ ต่างเป็นเจ้าของ ของกันและกัน
๒. ชายหญิงที่ยังไม่แต่งงาน มีสถานะที่เสมอกันคือ พ่อแม่ ญาติมิตร หรือ ผู้ปกครองเป็นเจ้าของ

การละเมิดหรือล่วงล้ำทางเพศในชายหญิงเหล่านั้นถือว่าการผิดศีลข้อนี้ โดยที่ การละเมิดหรือล่วงล้ำทางเพศนั้น จะต้องประกอบด้วยเกณฑ์ ๔ ประการ (ชัชวพันธ์ อัดพัฒน์ และทวี ผลสมภพ, เล่มเดียวกัน) คือ

๑. หญิงหรือชายที่ต้องห้าม
๒. มีความคิดจะร่วมประเวณี
๓. พยายามร่วมประเวณี
๔. ทำการร่วมประเวณี

หญิงหรือชายที่ต้องห้ามแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มคือ สามีหรือภรรยาผู้อื่น หญิงหรือ ชายผู้อยู่ในความคุ้มครองของผู้ปกครอง และหญิงหรือชายที่จารีตห้าม

๑. สามีหรือภรรยาผู้อื่น ปัจจุบันเราอาจจัดสามีภรรยาออกเป็น ๒ ลักษณะคือ สามีภรรยาโดยนิตินัย (จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย) และสามีภรรยาโดยพฤตินัย แบ่งเป็น ๒ คือ ที่อยู่กันฉันท์สามีภรรยาโดยผ่านการแต่งงานตามประเพณีแต่ไม่ได้มีการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย และ ที่อยู่กันฉันท์สามีภรรยาแต่ไม่ได้จัดพิธีแต่งงานตามประเพณี ทั้ง ๒ ฝ่ายคือ สามีและ ภรรยา ต่างเป็นเจ้าของ ของกันและกัน กรณีที่คบชู้สามีหรือภรรยาผู้อื่น ชื่อว่าละเมิดทั้งสามีภรรยา ผู้อื่นและคู่ครองของตน กรณีที่สามีแอบมีหญิงอื่นนอกจากภรรยาหรือภรรยาแอบมีชายอื่นนอกจาก

สามี สามีและภรรยาที่ประพฤตินอกใจนี้ เชื่อว่าละเมิดซึ่งกันและกัน ในฐานะที่มีพันธะทางศีลธรรม ร่วมกันตามหลักพุทธศาสนา คือ

๑. หน้าที่ของสามีที่พึงกระทำต่อภรรยาตน

- ยกย่องให้เกียรติว่าเป็นภรรยา
- ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม
- ไม่ประพฤตินอกใจ
- มอบความเป็นใหญ่ในบ้านให้
- หาเครื่องประดับมาให้ตามโอกาส

๒. หน้าที่ของภรรยาที่พึงกระทำต่อสามีตน

- จัดการงานบ้านให้เรียบร้อย
- ดูแลเอาใจใส่ญาติทั้ง ๒ ฝ่าย
- ไม่ประพฤตินอกใจ
- รักษาทรัพย์สินที่สามีหามาได้ให้ดี
- ขยันไม่เกียจคร้าน

๒. หญิงหรือชายผู้อยู่ในความคุ้มครองของผู้ปกครอง ได้แก่ หญิงหรือชายที่ยังไม่ออกเรือน ยังอยู่ในความดูแลของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือญาติ ในทางกฎหมาย เรียกหญิงชายเหล่านี้ว่าผู้เยาว์

๓. หญิงหรือชายที่จารีตห้าม ได้แก่ หญิงชายที่เป็นญาติสายโลหิตของทั้ง ๒ ฝ่าย เช่น ย่า ยาย ทวด ปู่ ตา หลาน เหลน ลูก ฯลฯ หญิงชายที่เป็นนักบวช เช่น ภิกษุและภิกษุณีในพุทธศาสนา โดยที่สุดแม้แต่หญิงชายผู้รักษาศีล แม้จะเป็นพ่อหม้ายหรือแม่หม้ายที่พ้นจากการอยู่ในปกครองของผู้ใดแล้วก็ตาม

การเข้าไปล่วงละเมิดทางเพศจะโดยยินยอมหรือไม่ยินยอมของทั้ง ๒ ฝ่ายก็ตาม ถือว่าเป็นความผิด กรณีที่ไม่ครบเกณฑ์ ๔ ข้อข้างต้น ถือว่าเป็นความต่างพร้อย

ศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ

การพูดเท็จหรือการพูดปดในศีลข้อที่ ๔ ได้แก่การพูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะมิเจตนาเช่นใดก็ตาม นอกจากนี้ คำนี้ยังหมายรวมถึงการพูดเสียดสีให้คนอื่นเจ็บใจ พูดยุยงให้คนอื่นแตกแยก พูดหยาบคาย และพูดไร้สาระอีกด้วย (สมภาร พรหมทา, ๒๕๔๑) สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ ทรงชี้ให้เห็นว่า ลักษณะการแสดงสิ่งที่เป็นเท็จนั้น ไม่ใช่เฉพาะการพูดอย่างเดียว การแสดงทาง

กาย เช่น การสันนิษฐาน ก็ถือว่าอยู่ในส่วนของศีลข้อนี้ด้วย (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เล่มเดียวกัน) ท่านจึงแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความเป็นเท็จ พอจะสรุปได้ดังนี้

ปลด หมายถึง การพูดตรงกันข้ามกับข้อเท็จจริง เช่น คนเห็นอยู่ แต่บอกว่าไม่เห็น
 ทนสาบาน คือ กิริยาที่เสียดสี ปากพูดสาบานไปอย่างหนึ่ง แต่ใจไม่ได้จริงไปกับ
 สิ่งที่กำลังพูดนั้น

ทำเลห์กระเทห์ คือ กิริยาของการอวดอ้างความไม่จริง อย่างการหยอกให้เชื่อว่า
 ศักดิ์สิทธิ์แต่ไม่ได้ศักดิ์สิทธิ์จริง

มายา คือ กิริยาที่แสดงให้คนอื่นเห็นผิดจากที่เป็นจริง เช่น เป็นคนไม่มีศีลธรรม แต่
 แสร้งแสดงให้ดูเหมือนมีศีลธรรม เป็นคนมักใหญ่ใฝ่สูง แต่แสดงให้คนเห็นว่ามักน้อย สันโดษ

เสริมความ คือ การเสริมเนื้อความจากข้อมูลเดิมให้มากกว่าที่เป็นจริง เช่น เขาบอกว่า
 กุ้งก้ามกรามได้ ไปเสริมความเพิ่มอีกว่า นอกจากกินได้แล้วยังวิ่งบนน้ำและกัดคนตายมาหลายคน
 แล้วอย่างนี้เป็นต้น

อำความ คือ การเก็บส่วนสำคัญของข้อความไว้ ไม่ต้องการให้ใครรู้ และบอก
 เฉพาะส่วนที่ไม่สำคัญไป ทำให้ผู้อื่นเข้าใจคลาดเคลื่อน

ทั้งหมดนี้เป็นการแสดงความเป็นเท็จ โดยตรง นอกจากนั้น สิ่งที่อนุโลมในศีลข้อนี้
 ได้แก่ การแสร้ง สับปลับ เหลาะแหละ ขู่งส่งเสริม เสียดสี ผิดสัญญา คั่นคำ ประชดประชัน ฯลฯ
 คำหยาบคาย กระด้างกระเดื่องต่างๆ ทั้งหลายด้วย การพูดเท็จที่ถือว่าผิด โดยสมบูรณ์จะต้อง
 ประกอบด้วยเกณฑ์ ๔ ประการคือ

๑. เรื่องนั้นเป็นเรื่องที่ไม่จริง
๒. มีเจตนาที่จะพูดเรื่องที่ไม่จริง
๓. พยายามพูดเรื่องไม่จริงนั้น
๔. ผู้ฟังเข้าใจเนื้อความตามที่ไม่จริงนั้นว่าจริง

ยกตัวอย่างประกอบเปรียบเทียบเช่น นายบัวเห็นว่า การโฆษณาธุรกิจในปัจจุบัน
 การปกปิดซ่อนเร้นสิ่งต่างๆ ไว้บ้างถือเป็นเรื่องปกติที่ใครๆ เขาก็ทำกัน ด้วยสถานะที่ตนเป็นนักธุรกิจ
 จึงวางแผนโฆษณาให้เห็นว่า สบู่ที่ตนผลิตนี้ สามารถทำให้ผิวผายได้ภายในเจ็ดวัน ทั้งที่จริง สบู่
 นี้เป็นสบู่หอมธรรมดา มิได้ช่วยในการรักษาผิวผายแต่ประการใด เขาพยายามโฆษณาถึงสรรพคุณ
 ต่างๆ นานา ด้วยเหตุด้วยผล ตลอดถึงนำดารามีผิวพรรณดีมาแสดงให้เห็น จนผู้ดูโฆษณาเชื่อใน
 สรรพคุณที่นายบัวโฆษณา นายบัวจึงชื่อว่า ผิดศีลข้อที่ ๔ โดยสมบูรณ์

ศีลข้อที่ ๕ เว้นจากฐานะแห่งความประมาทคือของเมาได้แก่สุราและเมรัย

ศีลข้อที่ ๕ หมายรวมยาเสพติดทุกประเภท ทั้งที่ผิดกฎหมายและกฎหมายมิได้ บัญญัติว่าผิด โดยที่สุดคือสิ่งใดก็ตามที่ทำให้สูญเสียสติสัมปชัญญะกลายเป็นคนประมาทเลินเล่อ สิ่งนั้น ถือว่าอยู่ในขอบข่ายของสุราและเมรัย เกณฑ์ที่ถือว่าผิดมี ๔ คือ

๑. สิ่งที่จะเสพนั้นเป็นสุราและเมรัย
๒. กิจจะเสพ
๓. พยายามที่จะเสพ
๔. เสพสิ่งนั้น

การละเมิดศีลข้อที่ ๕ นี้ อาจเป็นผลให้ละเมิดศีลข้ออื่นๆ ได้โดยง่ายด้วย นอกจากนั้น พุทธศาสนาสันนิษฐานว่าส่งผลเสียอย่างน้อย ๖ ประการคือ

๑. เสียทรัพย์ (ต้องใช้เงินซื้อ)
๒. เห็นเหตุให้ก่อการทะเลาะวิวาท (เมื่อควบคุมตัวเองไม่อยู่)
๓. เป็นเหตุให้เกิดโรค (เช่น พิษสุราเรื้อรัง)
๔. เสื่อมเสียชื่อเสียง (บางคน เมื่อเมาแล้วกลายเป็นนักเลงโตโดยไม่รู้ตัว)
๕. เป็นเหตุให้แสดงกิริยาที่ไม่ดี (เช่น เอะอะ โวยวาย)
๖. บั่นทอนกำลังสติปัญญา (ความจำเลอะเลือน คิดอะไรที่ละเอียดลออไม่ได้)

อย่างไรก็ตาม สุราและเมรัย ก็ใช่ว่าจะเป็นไปในฝ่ายความเสียหายอย่างเดียว ในมงคลสูตรจึงกล่าวว่า ให้รู้จักดื่มน้ำเมา (ดื่มให้เป็น) ถ้าดื่มเป็นก็จะเป็นผลดีในฐานะเป็นส่วนช่วยให้เลือดลมเดินดี แต่ถ้าไม่ยุ่งเกี่ยวกับมันเลยจะดีกว่า เนื่องจากจิตของมนุษย์มักตกไปสู่ที่ต่ำ ใต้นิดก็อยากจะได้มาก มากเท่านี้ไม่พอ ยังอยากจะได้มากกว่าที่มากธรรมดา

ศีลทั้ง ๕ ประการที่กล่าวมานี้ สมภาร พรหมทา ให้ข้อสังเกตว่า เนื้อหาของศีล ๕ นี้ สามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ ส่วนคือ

๑. ส่วนที่เป็นข้อห้ามมิให้ละเมิดคนอื่น
๒. ส่วนที่เป็นข้อห้ามมิให้ละเมิดตนเอง

การละเมิดคนอื่นสามารถกระทำได้ ๒ ทางคือ

๑. ละเมิดร่างกายหรือชีวิตของคนผู้นั้น
๒. ละเมิดทรัพย์สินหรือสิ่งอื่นที่คนผู้นั้นครอบครอง

โดยที่ การฆ่าสัตว์ ผิดเพราะละเมิดร่างกายและชีวิตผู้อื่น การลักทรัพย์ผิดเพราะละเมิดทรัพย์สินที่คนอื่นครอบครองอยู่ การประพฤติดีกในกาม ผิดเพราะละเมิดบุคคลที่คนอื่นครอบครองอยู่.. การพูดปด ผิดเพราะเหตุผลสองประการคือ ทำให้คนอื่นเสียหาย ความเสียหายนี้อาจเกิดแก่ตัวเขาเองหรือทรัพย์สินของเขาก็ได้ นี่ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ทำให้ตนเองต่ำลง... คนเช่นนี้เป็นคนไม่น่าคบ ไม่น่าเชื่อถือ...การดื่มสุราและเสพยาของมีนเมา ผิดเพราะเป็นการเบียดเบียนตนเอง...ถ้าดื่มแล้วก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น...(ถือเป็น)การละเมิดคนอื่นด้วย (สมภาร พรหมทา, เล่มเดียวกัน)

๒.๑.๓ หลักคำสอนเรื่องธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา

ธรรม ๕ ประการที่จะกล่าวนี้ ถือเป็นหลักธรรมที่ควบคู่กับ ศีล ๕ ประการ การจะไม่ให้ศีลต่างพร้อย จะต้องใช้ธรรมเข้าไปควบคุมใจ ศีลอาจเป็นเพียงการรักษากายและวาจา แต่ธรรมคือการรักษาไม่ให้ใจตกไปในอารมณ์ที่ชอบและอารมณ์ที่ชั่ว จนต้องผิดสัจจะที่วางไว้และอาจเป็นผลกระทบให้ตนและผู้อื่นต้องได้รับความเดือดร้อนได้ ดังนั้น เมื่อต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์ก็ต้องตั้งมั่นอยู่ในธรรม ๕ ประการที่จะกล่าวต่อไปนี้ด้วย

ธรรมชุดที่ ๑ คู่ศีลข้อที่ ๑ ได้แก่ ความเมตตา กรุณา

เมตตาคือความรัก กรุณาคือความสงสาร อันเป็นคุณธรรมหรือธรรมที่เป็นคุณค่าแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มีจิตใจงดงาม ธรรมชุดที่ ๑ นี้ ประสงค์ให้ผู้รักษาศีลข้อที่ ๑ มีความรักความสงสารทั้งในเพื่อนมนุษย์และสัตว์ผู้ร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน รักชีวิต เกลียดกลัวการถูกทำร้ายด้วยกันทุกผู้ทุกนาม ดังนั้น เราจะเห็นว่า สิ้นสุดการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ชาวพุทธจะให้ความสำคัญกับคำสอนข้อนี้ จึงได้มีเจริญเมตตาด้วยบทแผ่เมตตา (สพฺเพ สตฺตา สัตว์ทั้งหลาย ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น อเวรา จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย ฯลฯ)

แท้จริง การที่เราเกิดมามีชีวิตบนโลกใบนี้ ก็ด้วยเมตตาและกรุณาจากสัตว์ด้วยกัน นั่นคือ พ่อแม่ เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นก็อาศัยความเมตตาของผู้อื่นเช่น อาศัยที่พักพิงทาง อาศัยวัดวาอาราม

อาศัยสะพาน อาศัยร่มเงาของต้นไม้ ซึ่งเกิดจากเมตตาของคนรุ่นก่อน เมื่อเราเกิดจากเมตตาและกรุณาของสิ่งมีชีวิตด้วยกัน เราก็พึงให้ความเมตตาและกรุณาแก่สิ่งมีชีวิตทั้งหลายด้วย กรณีที่เราละเมิดศีลข้อที่ ๑ คือการขาดความเมตตากรุณาต่อสัตว์ เราไม่อาจรู้ได้ว่า สัตว์ที่เราปลงลงให้เสียชีวิตนั้น อาจเป็นคุณประโยชน์อย่างหาประมาณมิได้ในภายหลัง

อนึ่ง หากสังคมหรือคนทั้งภายนอกและภายในประเทศ อยู่อาศัยกันด้วยความเมตตาและกรุณาต่อกัน ความสงบสุขย่อมเกิดขึ้นแน่นอน แท้จริงคนทุกผู้ต้องการความสงบสุข ดังนั้น การให้ความเมตตาและกรุณาต่อกันจะนำไปสู่ความต้องการนั้นได้ ผู้เจริญเมตตาอยู่เป็นนิตย์ พุทธศาสนากล่าวว่าจะได้รับผลอย่างน้อย ๑๑ ประการ (วิสุทธิมคฺคสูตร นาม ปกรณวิเสตตสฺส พุติโยภาโค, ๒๕๔๐) คือ

๑. กลับเป็นสุข
๒. ดิ้นเป็นสุข
๓. ไม่ฝันร้าย
๔. เป็นที่รักของมนุษย์ด้วยกัน
๕. เป็นที่รักของผู้ไม่ใช่มนุษย์
๖. เทวดารักษา
๗. ไฟ ยาพิษ ศาสตร์รา ทำร้ายไม่ได้
๘. จิตตั้งมั่นโดยเร็ว
๙. ใบหน้าผ่องใส
๑๐. ไม่หลงเมื่อตาย
๑๑. ครั้นยังไม่บรรลุนิพพานชั้นสูง ย่อมเข้าถึงพรหมโลก

ธรรมชุดที่ ๒ ศีลข้อที่ ๒ ได้แก่ การเลี้ยงชีวิตที่ชอบ (สัมมาอาชีวะ)

เมื่อศีลข้อที่ ๒ คือการเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ หรือเว้นจากการลักขโมย การลักขโมย นอกจากจะผิดศีลธรรมแล้ว ยังถือว่าผิดกฎหมายด้วย การลักขโมยถือว่าเป็นการเลี้ยงชีวิตในทางที่ไม่ชอบ (ไม่ถูกต้อง) เพราะเป็นการเบียดเบียนในสินทรัพย์ที่ผู้อื่นหามาได้ พุทธศาสนาเรียกว่า มิจฉาอาชีวะ ซึ่งปรากฏเป็นหนึ่งในสิ่งที่พุทธศาสนาถือว่าผิด ๑๐ ประการ ได้แก่ เห็นผิด (มิจฉาทิฎฐิ), ดำริผิด (มิจฉาสังกัปปะ), วาจาผิด (มิจฉาวาจา), การทำผิด (มิจฉากัมมันตะ), เลี้ยงชีพผิด (มิจฉาอาชีวะ), มิจฉาวายามะ (พยายามผิด), ระลึกผิด (มิจฉาสติ), ตั้งจิตผิด (มิจฉาสมาธิ), รู้ผิด (มิจฉาญาณ), และพินผิด (มิจฉาวิมุตติ) (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), ๒๕๔๑) ธรรมที่คู่กับศีลข้อนี้จึงเป็น การเลี้ยงชีวิตที่ชอบ (ถูกต้อง-เหมาะสม)

การเลี้ยงชีวิตที่ชอบ ถือว่าเป็นการเลี้ยงชีวิตที่สุจริต เพราะเกิดจากพื้นฐานจิต ๓ ตัว คือ ความไม่โลภ ความไม่โกรธ ความไม่หลง ส่วนการเลี้ยงชีวิตในทางที่ไม่ชอบ ถือว่าเป็นการเลี้ยงชีวิตที่ทุจริต เพราะเกิดจากกิเลสหลัก ๓ ตัวคือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง กรณีการเลี้ยงชีวิตด้วยอาชีพค้าขาย การค้ากำไรเกินควรถือว่า เกิดจากความโลภ เป็นการเลี้ยงชีวิตในทางที่ไม่ชอบ กรณีแสวงหา หรือเกลี้ยขยให้กับคนที่ไม่เจนจัดกับการซื้อขาย ถือว่าเกิดจากความโกรธ เป็นการเลี้ยงชีวิตในทางที่ไม่ชอบ กรณี ขยทุกอย่าง โดยไม่ได้พิจารณาว่าสิ่งที่ขายไปนั้นจะเกิดผลดีหรือร้ายอย่างไรกับผู้ซื้อ ถือว่าเกิดจากความหลง เป็นการเลี้ยงชีวิตที่ไม่ชอบเช่นกัน สำหรับการค้าขาย พุทธศาสนาแนะนำไม่ให้ค้าขายของ ๕ อย่างคือ ค้าอาวุธ ค้ามนุษย์ ค้าขายเนื้อ ค้าขายน้ำเมา และ ค้าขายยาพิษ (กรณีปฎิหรือยาฆ่าแมลงเหล่านี้ น่าจะอยู่ในขอบข่ายของการค้าขายยาพิษ เพราะเป็นอันตรายต่อชีวิตของสัตว์) เพราะการค้ำดังกล่าวนี้เป็นการค้าเพื่อการเบียดเบียนกันและกัน ส่วนอาชีพอื่นๆ หากเป็นอาชีพที่ประกอบด้วยความไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ถูกต้องตามหลักศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ถือว่าเป็นอาชีพที่ชอบ ดูเหมือนว่า การเลี้ยงชีวิตที่ชอบนั้น จะต้องเป็นการเลี้ยงชีวิตที่ชอบประกอบด้วยเมตตาและกรุณาด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เราพอจะสังเกตได้ว่า การเลี้ยงชีวิตที่ชอบนั้น ประกอบด้วยลักษณะอย่างน้อย ๒ ประการคือ

๑. มีชีวิตอยู่โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน
๒. มีชีวิตอยู่เพื่อประโยชน์สุขและเกื้อกูลต่อตนเองและผู้อื่น

ทรัพย์สินที่หามาได้โดยสุจริต มิใช่เกิดจากการลักขโมยเขา พุทธศาสนาสอนให้รู้จักจัดการให้ดี ในระดับโลกีย์ มีธรรมที่นำมาใช้กับข้อธรรมข้อนี้จำนวนมาก แต่ขอเสนอพอเป็นตัวอย่างเพียง ๒ หมวดคือ หลักการจัดการทรัพย์สิน และหลักความไม่ฟุ้งเฟ้อเพื่อตระกูลที่ยั่งยืน

๑. หลักโภกะอาทิยะ คือหลักเพื่อการจัดการทรัพย์สินที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสมมีอยู่ ๕ ข้อคือ เลี้ยงตัวเอง มารดาบิดา บุตรภรรยาและคนในปกครองให้อยู่เย็นเป็นสุข, อุปถัมภ์มิตรสหายและผู้ร่วมงานให้อยู่เย็นเป็นสุขตามอัธภาพ, เก็บไว้เพื่อป้องกันอันตรายอันเกิดจากภัยต่างๆ, ทำพลีกรรม ๕ อย่างได้แก่ สงเคราะห์ญาติ ค้อนรับแขก ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้วายชนม์ เสียภาษีอากร และบูชาเทวดา, อุปถัมภ์บำรุงนักบวชผู้ประพฤติปฏิบัติชอบให้อยู่อย่างเป็นสุขตามอัธภาพ

๒. หลักกกุลจิรัฎฐิติธรรม หมายถึง หลักธรรมที่จะทำให้ตระกูลนั้นยั่งยืนอยู่ยาวนาน มีอยู่ ๔ ข้อคือ แสวงหาของที่หายไปให้กลับคืนมา รู้จักซ่อมแซมของเก่าที่ชำรุดแล้ว รู้จักประมาณในการกินการใช้ และแต่งตั้งผู้มีศีลธรรมเป็นพ่อบ้านแม่เรือน

ทั้ง ๒ หลักที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ คือส่วนหนึ่งของการเลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบจากทรัพย์สินที่หามาได้โดยสุจริต มิใช่จากทุจริตหรือประพฤติดีชอบอย่างการลักขโมยใครเขามา ผู้มีธรรมข้อนี้ จะรู้สึกถึงคุณค่าของทรัพย์สินที่หามาได้โดยสุจริตนั้น ครั้นจะใช้จ่ายก็ใช้จ่ายโดยเล็งถึงประโยชน์ที่ก่อเกิดเป็นหลัก และจะสัมผัสถึงชีวิตที่มีคุณค่าในลำดับถัดมา

ธรรมชุดที่ ๓ คู่ศีลข้อที่ ๓ ได้แก่ การสำรวมในกาม (กามสังวร), ความพึงพอใจในคู่ครองของตนเอง (สพารสันโดษ)

จารีตไทยบนวิถีพุทธศาสนา ให้การยกย่องบุคคลผู้ประพฤติตนผัวเดียวเมียเดียว กล่าวคือ เมื่อแต่งงานเป็นสามีภรรยา จะโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือถูกต้องตามจารีต ผู้เป็นสามีภรรยาจะต้องกระทำหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับหลักศีลธรรมให้ดีที่สุด ข้อหนึ่งคือ การไม่นอกใจ

การไม่นอกใจ คือการแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ที่มีต่อกัน ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่า ในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับหลักศีลธรรมในระดับที่ดี จะเป็นครอบครัวที่มีความสงบสุขมากกว่าครอบครัวที่ไม่ใช่เรื่องศีลธรรม

สำหรับผู้รักษาศีล ๕ ข้อที่ ๓ จดเว้นจากการประพฤติดีกในกาม ต้องมีธรรมหลัก ๒ ตัวเข้ามาตั้งไว้ในใจคือ การสำรวมระวังในกาม และความพึงพอใจในคู่ครองของตนเอง

การสำรวมระวังในกาม หมายความว่า กิริยาที่ระมัดระวังไม่ประพฤติดีกมากในกาม (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เล่มเดียวกัน) ความสำรวมระวัง รู้จักยับยั้ง ควบคุมตนในทางกามารมณ์ ไม่ให้หลงไหลในรูป เสียง กลิ่น รสและสัมผัส (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), ๒๕๓๘) โดยเฉพาะ

๑. หากเป็นคู่ครองของตน ไม่ควรมักมากจนไม่เป็นอันทำมาหากิน
๒. หากเป็นคู่ครองของผู้อื่นและบุคคลที่ไม่ใช่คู่ครองของตน อย่าได้หลงไหลในรูปที่งาม เสียงที่ไพเราะ กลิ่นที่หอมหวานรับรู้จวนใจ รสชาติที่ซาบซ่านและสัมผัสที่เย้ายวน

เป้าหมายของธรรมข้อนี้คือ

๑. ป้องกันการละเมิดบุคคลผู้อยู่ในปกครองของตนและผู้อื่น
๒. ป้องกันการหมกมุ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ
๓. ป้องกันการย่ำยี หรือกระทำบุคคลอื่นเสมือนวัตถุเครื่องบำบัดที่ไร้จิตวิญญาณ
๔. ให้รู้จักยับยั้งชั่งใจ หักห้ามใจ อุดทน ไม่ควั่นได้
๕. เป็นการให้เกียรติเพื่อการอยู่อย่างเข้าใจกันของคู่รัก

ความพึงพอใจในคู่ครองของตนเอง หมายความว่า ความยินดีในคู่ครองของตน โดยไม่หาเสาะหาคนอื่นนอกเหนือจากคู่ครองตนที่ได้รับความยินยอมที่ดีทั้งจากผู้เป็นเจ้าของชีวิต ผู้ปกครอง ญาติและสังคม ไม่เที่ยวเตร่หาชาย-หญิงเพศยาอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียอย่างน้อย ๓ ประการ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เล่มเดียวกัน) คือ

๑. ต้องเสียทรัพย์เป็นค่าบำเรอ
๒. ความสำส่อนของหญิง-ชาย ผู้ให้บริการ ย่อมเป็นบ่อเกิดของโรคบางชนิด
๓. อาจนำมาซึ่งอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เพราะหญิง-ชาย ผู้ให้บริการย่อมมีคู่นอนมาก การจับจองเป็นเจ้าของ ย่อมเกิดการแย่งชิง และทะเลาะวิวาทในภายหลังได้

ด้วยเหตุนี้ การสำรวมระวังในกาม และความพึงพอใจในคู่ครองของตนเอง นอกจากจะทำให้ชีวิตครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวแล้ว ยังป้องกันอันตรายบางอย่างซึ่งอาจจะเกิดจากการนอกใจของกันและกันได้ด้วย

ธรรมขุติ ๔ คู่มือข้อที่ ๔ ได้แก่ การรักษาสัตย์ (ถ้าจะ)

เพื่อป้องกันการพูดที่อยู่ในเครือข่ายของ “มุสาวาท” การรักษาสัตย์ถือว่าเป็นธรรม ที่ควรตั้งไว้ในใจให้ดี โคลงโลกนิติ ถึงกับให้ความสำคัญว่า ถ้าจะเสียสัตย์จนอย่าเสียแม้จะต้องตายลงไป ดังคำโคลงบทที่ ๖๖ ว่า

เสียสินสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์หงส์
เสียศักดิ์สู่ประสงค์	สิ่งรู้
เสียรู้เร่งดำรง	ความสัตย์ไว้นา
เสียสัตย์อย่าเสีย สู้	ชีพม้วยมรณา ฯ

(พระเจ้าน้องยาเธอ กรมสมเด็จพระเดชาดิศร, มปป.)

คำว่า สัตย์ หมายถึง ความจริง ในการพูดก็ต้องพูดจากข้อเท็จจริง/เรื่องจริงที่เป็น ประโยชน์ พุทธศาสนาสอนให้เว้นการพูด ๓ ประการคือ

- ๑) คำจริงแต่ไม่เป็นประโยชน์
- ๒) คำไม่จริง แต่เป็นประโยชน์
- ๓) คำไม่จริง และไม่เป็นประโยชน์

โดยให้ยึดหลักว่า เมื่อไรก็ตามเรื่องนั้นเป็นเรื่องจริงและเป็นประโยชน์ จึงควรพูดเรื่องนั้น ผู้รักษาสัจย์ไว้ได้ ย่อมเป็นที่รัก เป็นที่น่าเชื่อถือของคนรอบข้าง เพราะคนทั้งหลาย ได้เห็นถึงความเที่ยงธรรม ความซื่อตรง ความมีสัจย์ของเขา

ธรรมขุติที่ ๕ คูศีลข้อที่ ๕ ได้แก่ ความไม่ประมาท (อัปมาตะ)

เกี่ยวกับความไม่ประมาทนี้ พระพุทธเจ้าได้แสดงโอวาทไว้หลายชุด ในชุดเหล่านั้น ปังณิมโอวาทก็ถือว่าเป็นหนึ่ง นักวิชาการพุทธศาสนาจำนวนหนึ่งให้ความสำคัญว่า คำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมด เมื่อย่นย่อแล้วก็เหลือเพียง “ความไม่ประมาท” นี้เอง และมักอ้างถึงโอวาทชุดสุดท้ายนั้นที่ว่า ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนท่านทั้งหลายว่า สังฆารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา เธอทั้งหลาย จงทำตนให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด” (สุนัยสืบาอุยฺย พระพุทธศาสนาฯ, ๒๕๕๐) ความไม่ประมาท หมายถึงรวมถึง สติ ระลึกได้ และสัมปชัญญะ ความรู้สึกตัวอยู่เสมอ

กรณีที่ถูกคณเสพสุราและเมรัย เขาผู้นั้นชื่อว่าประมาทตั้งแต่คิดจะเสพ ครั้นตกเป็นทาสของสุราและเมรัย ยิ่งประมาทคือ ขาดสติและสัมปชัญญะ บางคนถึงกับควบคุมตัวเองไม่ได้ กระทำอติวินิบาตกรรมมาก หรือกลายเป็นชาตกรก็มี

ความไม่ประมาทนี้ สามารถจำแนกออกเป็น ๔ ลักษณะคือ

๑. ไม่ประมาทในสังฆาร หมายความว่า ร่างกายของคนที่ประชุมรวมมาจากธาตุทั้ง ๔ คือ ธาตุดิน เช่นกระดูก ธาตุน้ำ เช่น น้ำเลือด ธาตุลม เช่นลมระหว่างช่องเล็กช่องน้อย ธาตุไฟ เช่นอุณหภูมิภายในร่างกาย ร่างกายนี้ เมื่อมันสมบูรณ์จะทำอะไรก็สะดวก แต่ไม่มีความสมบูรณ์ที่ยั่งยืน เมื่อถึงวันหนึ่งก็ต้องเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การหมั่นรีบทำสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะความดีงามให้มาก จะเป็นการดีกว่า เมื่อถึงคราวต้องนอนแน่นิ่งในโลงแล้วจะถูกขืนมาทำ ด้วยว่า สังฆารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา มิได้ยั่งยืนถาวรแต่ประการใด

๒. ไม่ประมาทในการทำงาน หมายความว่า ให้มีสติและสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา การงานที่ผลิตออกมาจากสติและสัมปชัญญะที่บริบูรณ์ จะเป็นการงานที่ละเอียด มีคุณค่า ตลอดถึงความผิดพลาดในการงานจะมีน้อยกว่าการผลอสติ นอกจากนั้น การวางแผนการทำงานก็ถือว่าไม่ประมาทด้วย ด้วยว่าการทำงานต้องมีความก้าวหน้า การวางแผนไว้ก่อนย่อมดีกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า อย่างน้อยก็เป็นเป้าหมายที่จะไปให้ถึง ไม่ใช่ปล่อยให้การทำงานพาไปเหมือนปลาตายลอยไปตามน้ำ การทำงานแบบไร้จุดหมายย่อมหาความสำเร็จในหน้าที่การงานได้น้อย

๓. ไม่ประมาทในการประพฤติ พุทธศาสนาสอนว่า ความชั่วไม่ทำเสียเลยดีกว่า หากจำเป็นต้องทำ ก็พึงทำแต่น้อย และพึงทำแต่ความดี เพราะหากยังคนให้ตั้งอยู่บนขอบข่ายของ

ความประพฤติที่ไม่ดี นอกจากจะต้องรับโทษทางกฎหมายแล้ว โทษทางสังคมและทางศีลธรรมก็เป็นบทสำเร็จเพื่อรอการตอบรับการประพฤติชั่วนั้นด้วย ความไม่ประมาทในการประพฤติคือการไม่ปล่อยสติไปทำความชั่ว รู้ตัวทุกขณะเมื่อทำความดี ครั้นหมดโอกาสที่จะทำอะไรได้อีก จะได้ไม่ต้องนั่งถอดถอนเหมือนนักเรียนแก้เขียนคอตกลงในเปลือกตม ฉะนั้น

๔. ไม่ประมาทในธรรม หมายความว่า การไม่ประมาททั้งรูปธรรมคือสังขาร และนามธรรมคือจิต/จิตวิญญาณ สังขารเสื่อมไปตามช่วงวัย แต่จิตใจไม่ควรให้เสื่อมไปกับสังขารนั้น พุทธศาสนาสอนให้เจริญจิตภาวนา ให้มุ่งประพฤติธรรม เพราะการประพฤติธรรมเป็นมงคลชีวิต เป็นความเจริญงอกงามของชีวิต น้ำหยดเดียวย่อมทำให้พ่อนคลายความกระหายได้ ฉะนั้น ธรรมที่ประพฤติเพียงนิดก็ย่อมทำให้จิตใจเบิกบานได้ ฉะนั้น คำว่า ธรรม ในที่นี้ นอกจากหมายถึงสิ่งดีงามแล้ว ยังหมายรวมถึงการอบรมจิตให้เจริญ มีสมาธิ คือความตั้งมั่นมุ่งตรงต่อความดีงาม มีปัญญา คือการพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามสภาพความเป็นจริง เกิดวิชาคือความรู้และทำลายอวิชชาที่เป็นตัวการให้ชีวิตตกต่ำ ความไม่ประมาทในธรรม จึงชื่อว่า เป็นบ่อเกิดของความดีงาม สุขสงบ ตั้งแต่ระดับล่างไปจนถึงระดับสูง

อนึ่ง ธรรมทั้ง ๕ ชุด ซึ่งคู่กับศีล ๕ นี้ รวมเรียกว่า เบญจศีลเบญจธรรม ถือว่าเป็นหลักจริยธรรมพื้นฐาน ของบุคคลผู้ต้องการรักษากาย วาจา ใจ ให้สะอาด บริสุทธิ์ บริบูรณ์ ด้วยการชำระกายและวาจา พึงชำระได้ด้วยศีล ส่วนการชำระใจ พึงชำระด้วยธรรม ศีลและธรรม จึงเป็นสิ่งที่คู่กัน และรวมเรียกว่า “ศีลธรรม” นั่นเอง

๒.๑.๔ การตั้งสัจจะเพื่อรักษาศีลและประพฤติธรรม ๕ ประการ (วิริติ)

การตั้งสัจจะเพื่อรักษาศีลและประพฤติธรรม ๕ ประการคือการตั้งใจแน่วแน่ในสิ่งอันจะส่งผลเสียทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น ตลอดถึงการให้ฝึกจิตใจให้มีธรรม พุทธศาสนาเรียกการแน่วแน่ว่า “วิริติ” นั่นคือ คำว่า “เวรมณี” ที่ต่อท้ายศีลในแต่ละข้อ พุทธศาสนา ได้แบ่งวิริติ ออกเป็น ๓ ลักษณะคือ

๑. การงดเว้นที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า เรียกว่า สัมปัตตวิริติ
๒. การงดเว้นโดยการตั้งใจไว้ก่อน เรียกว่า สมาทานวิริติ
๓. การงดเว้นโดยเด็ดขาด หรือตัดขาด เรียกว่า สมุจเฉทวิริติ

สัมปัตตวิริติ เป็นการงดเว้นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ตั้งใจไว้ก่อน เช่น นาย ง. เห็นงูพิษเลื้อยผ่านหน้าไป ด้วยความกลัวภัยอันจะเกิดขึ้นเฉพาะหน้า จึงรีบไปหาไม้มาเพื่อหวังจะตีให้

ตาย แต่นึกขึ้นได้ว่า “เราเคยตั้งตายมานานก่อนแล้ว ฆ่าสัตว์มามากต่อมาก หากพิจารณาให้ดี สัตว์เหล่านี้ล้วนกลัวตาย เหมือนกับเราที่กลัวจะกัดตาย แต่ก็ไม่มีใครที่จะหนีตายได้สักที วันนี้ไม่ตาย พรุ่งนี้ก็ตาย พรุ่งนี้ไม่ตาย มะรืนนี้ก็ตาย พอได้แล้วสำหรับการฆ่าชีวิตสัตว์ทั้งหลาย เราอย่าฆ่าสัตว์ดีกว่า งูก็รักชีวิตเหมือนกับเรารักชีวิต ขอให้มันเป็นสุขเป็นสุขเถิด” จึงวางไม้ลง และปล่อยให้งูมีชีวิตต่อไป กรณีตัวอย่างนี้ เป็นการแสดงถึงสัมปตจิตวิริติ

สมาทานวิริติ เป็นการงดเว้นโดยการตั้งใจไว้ก่อน เช่นการสมาทานศีล ๕ โดยตั้งใจไว้ว่า ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบทว่าด้วยการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป ฯลฯ หรือเรียกว่าเป็นการตั้งสัจจะไว้ในใจที่จะไม่ละเมิดอะไรบางอย่าง ครั้นมีสิ่งยั่วยวนต่อหัวข้อที่ตั้งใจไว้ ก็ไม่ยอมที่จะเมิด เรียกว่าเป็นสมาทานวิริติ

สมุจเฉทวิริติ เป็นการงดเว้นโดยได้โดยเด็ดขาด แม้แต่ความคิดที่จะทำชั่วก็ไม่มี ต่างจากสัมปตจิตวิริติและสมาทานวิริติ ที่ยังมีสิ่งยั่วยวนให้ทำชั่ว และบางครั้งก็อยู่ในอำนาจของความยั่วยวนนั้นกลายเป็นผู้มีศีลต่างพร้อย เสียสติ ประพฤติชั่วที่จะต้องเริ่มต้นใหม่ ดังนั้น เมื่อศีล ๕ ประการ เป็นศีลของคฤหัสถ์ วิริติที่อยู่ในขอบเขตของศีล ๕ ได้แก่สัมปตจิตวิริติและสมาทานวิริติ

เกี่ยวกับวิริตินี้ ในคัมภีร์มัจจุลคถาปิณี อธิบายว่า วิริติซึ่งเกิดแก่ชนทั้งหลาย ผู้มิได้สมาทานสิกขาบท (เป็นแต่) พิจารณาถึงฐานะทั้งหลายของตน มีชาติ วย และพาหุสัจจะ เป็นต้น แล้วไม่ก้าวล่วงวัตถุที่เข้าถึงเข้า ด้วยคิดว่า การทำเช่นนั้น ไม่สมควรแก่เรา ดังนี้ เรียกว่า สัมปตจิตวิริติ (พระสิริมงคลจารย์, ๒๕๔๙) วิริติของผู้รับสิกขาบททั้งหลาย โดยนัยอย่างนี้ว่า “ในกาลมีวันนี้เป็นต้นไป ข้าพเจ้าจะไม่ฆ่าสัตว์ แม้เพราะเหตุแห่งชีวิต” ดังนี้เป็นต้นก็ดี ว่า “ข้าพเจ้าจะไม่ฆ่าสัตว์แม้เพราะเหตุแห่งชีวิต” ดังนี้เป็นต้นก็ดี “ข้าพเจ้าจะเว้นจากปาณาติบาต” ดังนี้เป็นต้นก็ดี ว่า “ข้าพเจ้าสมาทานเจตนาเครื่องเว้น” ดังนี้ก็ดี เรียกว่า สมาทานวิริติ (พระสิริมงคลจารย์, เล่มเดียวกัน) และวิริติที่มาพร้อมกับอริยมรรคเรียกว่า สมุจเฉทวิริติ โดยที่ จิตเป็นเหตุให้ก่อเวรสงบเรียบร้อย แม้แต่ความคิดว่าเราจะฆ่าสัตว์ เป็นต้นก็ไม่มี

หากพิจารณาด้วยภาษาสามัญ สัมปตจิตวิริติ เท่ากับเรื่องราวที่เราไม่ได้ตั้งใจไว้ก่อน แต่เมื่อพบเจอเข้า ก็เกิดจิตสำนึกที่จะไม่ทำสิ่งไม่ดีนั้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า หากพบเจอเหตุการณ์นี้อีกจะไม่ทำความชั่ว สมาทานวิริติ เป็นการตั้งใจที่จะงดเว้นความไม่ดีจำนวนหนึ่ง อาจแยกออกเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. งดเว้นโดยมีกำหนดขอบเขต เช่น กำหนดว่าจะไม่ทำสิ่งนี้ตลอด ๑ เดือน....ตลอด ๓ เดือน...ตลอด ๑ ปี...ตลอดชั่วชีวิต เป็นต้น

๒. งดเว้นโดยไม่กำหนดขอบเขตว่าจะตั้งใจทำสักกี่วัน กี่เดือน กี่ปี

ส่วนสมุจเฉทวิธีนี้นั้น เป็นการเว้นที่เป็นอัตโนมัติ ไม่ต้องมีเครื่องมือใดๆ เข้ามาควบคุม การเว้นนี้เป็นการเว้นที่อยู่เหนือดีเหนือชั่วทั้งปวง เป็นการเว้นโคดเค็ดขาด ไม่พลาดตกไปทำที่จะทำให้ศีลต่างพร้อยอีก

๒.๑.๕ ประโยชน์ของการรักษาศีลธรรมและผลของการละเมิดศีล

ศีลธรรมนอกจากรักษากาย วาจา ใจให้สะอาด ไม่ต้องเดือดร้อนเพราะทำชั่วในภายหลัง เป็นพื้นฐานของการบรรลุนิพพานชั้นสูง ยังได้รับผลอย่างน้อยอีก ๕ ประการ (วิสุทธิมคฺคสูตร นาม ปกรณวิเสสสุต ปฐโม ภาค, ๒๕๔๐) คือ

๑. สมบูรณ์ด้วยโภคสมบัติ
๒. เกียรติอันดีย่อมพุ่งขจรไปไกล
๓. มีความองอาจ ไม่กลัวเงิน เมื่อเข้าไปสู่ที่ใดๆ ก็ตาม
๔. เป็นผู้ไม่หลงเมื่อกระทำกาละ
๕. สุกตักขเป็นที่รองรับเมื่อมีอันต้องแตกดับจันทรลงไป

ส่วนผู้ที่ละเมิดศีลธรรม ย่อมมีผลในทางเสื่อมเสียหลายประการ (วิสุทธิมคฺคสูตร นาม ปกรณวิเสสสุต ปฐโม ภาค, เล่มเดียวกัน) เช่น

๑. ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่ชอบใจของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
๒. บุคคลผู้มีศีลธรรมไม่ยอมเข้ามาอยู่ด้วย
๓. เดือดร้อนใจเมื่อมีใครกล่าวติเตียนผู้ไม่มีศีลธรรม
๔. เดือดร้อนใจเมื่อมีใครกล่าวชมเชยผู้มีศีลธรรม
๕. เป็นผู้ที่มีผิวพรรณเศร้าหมอง
๖. เป็นผู้ห่างไกลการบรรลุนิพพานชั้นสูง
๗. หลังจากแตกดับย่อมเข้าถึงทุกตักข

๒.๒ ความรู้เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์

๒.๒.๑ ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์

พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๔ ได้ให้คำนิยามคำว่า พิมพ์ และ สื่อสิ่งพิมพ์ ไว้ดังนี้

พิมพ์ หมายถึง ทำให้เป็นตัวหนังสือหรือรูปรอยใดๆ โดยการกดหรือการใช้พิมพ์ หิน เครื่องกล วิกิเมรี่ หรือวิธีอื่นใด อันอาจทำให้เกิดเป็นสิ่งพิมพ์ขึ้นหลายสำเนา

สิ่งพิมพ์ หมายถึง สมุด แผ่นกระดาษ หรือวัสดุใดๆ ที่พิมพ์ขึ้น รวมตลอดทั้งบท เพลง แผนที่ แผนภาพ ภาพวาด ภาพระบายสี ใบประกาศ แผ่นเสียงหรือสิ่งอื่นใดที่มีลักษณะ เช่นเดียวกัน (อ้างใน กมลชนม์ แห้วทอง, ๒๕๔๖)

สุรัตน์ นุ่มนนท์ แสดงความเห็นว่ สื่อสิ่งพิมพ์คือ สื่อที่ใช้ติดต่อสื่อสารด้วยภาษา เขียน สื่อสิ่งพิมพ์นั้นอาจออกมาในรูปแบบที่ต่างๆ กัน เช่น หนังสือ นิตยสาร ใบปลิว เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๐ ก.) ขณะที่ กมลชนม์ แห้วทอง กล่าวว่า สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งตีพิมพ์ทุกประเภท นับตั้งแต่ที่เป็นตำรา วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ไปจนถึงแผ่น ปลิวต่างๆ สิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อความหมาย...ให้ความรู้แก่มวลชน..ความคิดประสบการณ์ ใหม่มๆ ตลอดจนการให้ความบันเทิง (กมลชนม์ แห้วทอง, เล่มเดียวกัน) และ ชีระศักดิ์ ละม่อม กล่าวว่า สื่อสิ่งพิมพ์ก็คือสื่อที่เกิดขึ้นจากการพิมพ์นั่นเอง ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ จุดประสงค์ในการจัดทำนั้นก็เพื่อความรู้และความบันเทิง (ชีระศักดิ์ ละม่อม, ๒๕๔๒) อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตเหล่านั้นพอจะเห็นได้ว่า

๑. สื่อสิ่งพิมพ์ คือ สิ่งพิมพ์ที่นำมาเป็นสื่อในการส่งสารระหว่างคนหรือกลุ่มคน หนึ่งไปสู่อีกกลุ่มคนหนึ่ง

๒. สื่อสิ่งพิมพ์ มีลักษณะคือการจัดทำเป็นเอกสารหลากหลาย มีการพิมพ์เป็น ตัวอักษรหรือภาพบนกระดาษ

๓. สื่อสิ่งพิมพ์มีพัฒนาการด้านเทคนิคการพิมพ์อยู่เสมอและทั้งหมดจะออกมาใน รูปแบบ “เอกสาร”

๒.๒.๒ ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มใหญ่ๆ (อ้างในกมลชนม์ แห้วทอง, เล่มเดียวกัน) คือ

๑) หนังสือพิมพ์ มีลักษณะเป็นสิ่งพิมพ์ไม่เย็บเล่ม มีการพิมพ์รายประจำแน่นอน โดยอาจเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ก็ได้ การเผยแพร่มุ่งถึงคนส่วนใหญ่โดยไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะกลุ่มบุคคล ด้านเนื้อหา ไม่นับเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะมีการเสนอข่าวสารในรูปแบบตัวหนังสือ พร้อมด้วยภาพประกอบ

๒) นิตยสารและวารสาร มีลักษณะเด่นๆคือ มุ่งเสนอบทความ สารคดีและข้อเขียนต่างๆที่ให้ความรู้และความบันเทิงกับผู้อ่าน ให้ความสำคัญกับทั้งเนื้อหา การจัดหน้าและโฆษณาที่สวยงามสะดุดตา รูปเล่มกะทัดรัด บางเล่มมีขนาดใหญ่เท่าหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก (tabloid) แต่บางเล่มมีขนาดใกล้เคียงกับพ็อกเก็ตบุ๊ก ส่วนปกจะมีการพิมพ์ที่หนากว่าหน้าใน

๓) หนังสือเล่ม คือหนังสือ ที่มีความหนาและขนาดต่างๆ กัน ตั้งแต่เล็กหรือจุลสาร (booklets) ขนาดกระเป๋ (pocketbooks) จนถึงขนาดใหญ่แล้วแต่จะกำหนด ปกที่ใช้มีทั้งปกอ่อนและปกแข็ง การออกจำหน่ายเผยแพร่มีได้กำหนดเป็นวาระต่อเนื่องกัน หนังสือเล่มส่วนมากจบบริบูรณ์ในตัวเองเล่มเดียวหรือรวมเป็นชุดเป็นเรื่องๆไป เนื้อหา มักจะเป็นเรื่องเดียวกันทั้งเล่ม ผู้เขียนมักเป็นคนเดียวกันทั้งเล่ม

๔) สิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ ได้แก่ สื่อที่มุ่งใช้เพื่องานเฉพาะกิจเท่านั้น เช่น โปสเตอร์ ป้ายประกาศ เอกสารแผ่นพับ ใบปลิว หนังสือเล่มเล็กหรือจุลสาร

๒.๓ ความรู้เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์

๒.๓.๑ ความหมายและลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่รายงานข่าว และข่าวสาร เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิงและเสนอข้อเขียนเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ เสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ในรูปของบทนำหรือบทบรรณาธิการ (Editorial) บทความ (Article) ตลอดจนคอลัมน์ (Column) เพื่อให้แง่มุมความคิดและการเตือนภัยแก่ผู้อ่านซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปเป็นสำคัญ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, ๒๕๔๔) คำว่า “หนังสือพิมพ์” ถอดจากคำภาษาอังกฤษว่า “newspaper” “news” หมายถึง “ข่าว” “paper” คือ “กระดาษ” เมื่อแปลรวมกันก็คือ “กระดาษข่าว” หมายถึง “กระดาษสำหรับรายงานข่าว” แต่เดิม คนไทยเรียก “หนังสือพิมพ์” ว่า “หนังสือข่าว” การที่เรียกเช่นนั้น แสดงให้เห็นว่า สิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์ออกมาในรูปนั้นมีวัตถุประสงค์จะเสนอหรือบอกข่าวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ตีพิมพ์ข่าวเป็นส่วนใหญ่ จึงเรียกว่า “หนังสือข่าว” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๔๐ ข.) หนังสือพิมพ์ได้

พัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสามารถที่จะเชื่อมโยงอนาคตได้ ปัจจุบันหนังสือพิมพ์จึงไม่ใช่เพียงขายข่าวแต่ยังรวมไว้ซึ่งความรู้ที่หลากหลาย

๒.๓.๒ ประเภทของหนังสือพิมพ์

การแบ่งประเภทหนังสือพิมพ์สามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ดังนี้

๑. แบ่งตามลักษณะความแพร่หลาย แบ่งเป็น หนังสือพิมพ์ระดับท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ระดับชาติ หนังสือพิมพ์ระดับนานาชาติ

๒. แบ่งตามการลักษณะการออกเผยแพร่ แบ่งเป็น หนังสือพิมพ์รายวัน ราย ๓ วัน รายสัปดาห์และรายเดือน

๓. แบ่งตามลักษณะเนื้อหา แบ่งเป็น หนังสือพิมพ์เฉพาะเรื่อง และหนังสือพิมพ์ทั่วไป

สำหรับประเภทเนื้อหา ยังแบ่งออกอีกเป็น ๒ ลักษณะคือ

๑. หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ มุ่งผู้อ่านที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างดี เนื้อหาจะมุ่งไปที่การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม ศิลปะและนันทนาการ

๒. หนังสือพิมพ์ประเภทปริมาณ เป็นหนังสือพิมพ์แบบทั่วไป เน้นความบันเทิง เร้าอารมณ์ ข่าวคนดังหรือดาราดัง ให้ภาพประกอบสวยๆและเชิญชวนให้ดู

ส่วนหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในขอบเขตของงานศึกษาขึ้นนี้ เป็นหนังสือพิมพ์ระดับชาติ มีลักษณะเนื้อหาทั่วไปโดยมุ่งที่หนังสือพิมพ์รายวัน

๒.๓.๓ จริยธรรมนักหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ที่เขียนโดยนักหนังสือพิมพ์ย่อมมีผลต่อผู้อ่าน การเขียนข้อความที่ไม่เป็นจริงส่งผลให้ผู้อ่านเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นจริงนั้น ดังนั้น นักหนังสือพิมพ์จึงมีบทบาทสำคัญในการสื่อความจริงให้มวลชนได้รับรู้ มิเช่นนั้นความงมงายได้เข้าไปในสมองของผู้อ่าน สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย จึงได้กำหนดจรรยาบรรณหรือจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ไว้ (อ้างใน ปุณณรัตน์ พิงคานนท์, ๒๕๔๘) ดังนี้

๑. ความรับผิดชอบ ได้แก่ การรับผิดชอบต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน สถาบัน ประเทศชาติ ศาสนาและราชบัลลังก์ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “กิจญาณ”

๒. ความเสรีภาพ ได้แก่ เสรีภาพที่มีความรับผิดชอบกำกับ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “ปวารณา” หรือ “ธรรมาธิปไตย”

๓. ความเป็นไท ได้แก่ การไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของใคร ทั้งกายและจิตใจ โดยอามิสสินจ้างอื่นใด ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ ความไม่ตกเป็นทาสของ “อกุศลมูล”

๔. ความจริงใจ ได้แก่ ความไม่มีเจตนาบิดเบือน ผิดพลาดต้องรีบแก้ไข ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “สัจจะ”

๕. ความเที่ยงธรรม ได้แก่ ความไม่ลำเอียง หรือความไม่เข้าใครออกใคร ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ ความไม่มีอคติ ๔ ประการ หมายถึง ลำเอียงเพราะรัก โทสะคติ ลำเอียงเพราะชัง โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง และ ภัยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

๖. ความมีน้ำใจนักกีฬา ได้แก่ การปฏิบัติอันดีงาม ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณะ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “สุปฏิปัตติ”

๗. ความมีมารยาท ได้แก่ การใช้ภาษาและภาพ ที่ไม่หยาบ โดนและลามกอนาจาร หรือไม่ส่อไปในทางดั่งกล่าว ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “โสเจยยะ” หรือ “อาจารย์สมบัติ”

ประกาศใช้ ณ วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

จริยธรรมดังกล่าวนี้ น่าจะมีส่วนช่วยสร้างนักหนังสือพิมพ์ที่ดีได้มาก โดยที่ นักหนังสือพิมพ์จะไม่ใช่อำชีพไปในทางมิชอบ เล็งเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ส่วนการตรวจสอบ คงไม่ใช่เฉพาะกลุ่มนักหนังสือพิมพ์เท่านั้นที่จะช่วยกันกลั่นกรองความถูกต้องให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ ผู้ใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ก็ต้องมีส่วนในการตรวจสอบเพื่อสร้างนักหนังสือพิมพ์ที่ดีด้วย

๒.๔ พฤติกรรมสังคมและปัจจัยกำหนดพฤติกรรม

๒.๔.๑ พฤติกรรมสังคมในด้านต่างๆของแต่ละวัย

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของมนุษย์ทั้งภายในและภายนอก รู้ตัวและไม่รู้ตัว แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า มีตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย อำนาจภายในและภายนอกต่างกันจึง

ส่งผลให้คนมีพฤติกรรมเพื่อการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน (สรุปจาก กัลยา รักหลวงและคนอื่น ๆ, ๒๕๕๑) นักจิตวิทยาได้แบ่งประเภทของพฤติกรรม ออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้โดยการสังเกตหรืออาศัยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ในทางปรัชญาเรียกพฤติกรรมแบบนี้ว่า พฤติกรรมของสสาร

๒. พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่ยากต่อการสังเกตของบุคคลภายนอก เนื่องจากเป็นพฤติกรรมภายใน ดังนั้นผู้ที่รู้ได้คือตัวของบุคคลนั้นๆ แต่มีบางอย่างที่บุคคลหรือเจ้าตัวไม่สามารถเข้าถึงหรือรู้ได้ จุดนี้ นักจิตวิทยาอย่างโจเซฟ ลูฟท์ และแฮร์ อิงแฮม เรียกว่า “Unknown area”

พฤติกรรมที่สามารถวัดได้จากการสังเกตทั้งโดยตัวผู้แสดงพฤติกรรมและนักสังเกตพฤติกรรม ในแต่ละวัยมีการแสดงพฤติกรรมภายในและออกสู่ภายนอกที่แตกต่างกัน ซึ่งจะสังเกตได้ใน ๕ ลักษณะคือ พฤติกรรมทางกาย พฤติกรรมทางสติปัญญา พฤติกรรมทางอารมณ์ และพฤติกรรมทางสังคม

พฤติกรรมทางกาย วัยทารกจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าตั้งแต่แรกเกิด ประมาณ ๑ - ๘ สัปดาห์ทารกก็เริ่มที่เปล่งเสียงได้ จากนั้นจะเริ่มรู้จักมองสิ่งต่างๆ เหมือนกับจะตั้งใจหรือสงสัยบางอย่าง จะเห็นรอยยิ้มในบางคราว ต่อมาเขาสามารถที่จะเดินได้ โดยเริ่มจากคว่ำ นั่ง ยืน คลานและเดินเป็นลำดับ ทางด้านการสื่อสารอายุ ๘ - ๑๐ เดือน ทารกสามารถที่จะเลียนเสียงผู้อื่นได้ และจะเริ่มพูดได้ในลำดับถัดมา จากนั้นเมื่อเข้าสู่วัยเด็ก ร่างกายจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โครงสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อแข็งแรงเป็นลำดับ สามารถที่จะทรงตัวและการกระโดดโลดเต้นได้อย่างอิสระ ฟันน้ำนมที่ขึ้นก็จะเริ่มหมดไปโดยมีฟันแท้เข้ามาแทนที่ครบถ้วนเมื่ออายุ ๑๒ ปี จากนั้นจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เด็กหญิงจะเริ่มมีประจำเดือน หน้าอกและสัดส่วนของสะโพกจะขยายออก ส่วนเด็กชายเสียงที่เคเคยเล็กแหลมจะแตกพร่า ขนเริ่มขึ้นในที่ลับ วัยนี้จะเริ่มให้ความสนใจพิถีพิถันกับสัดส่วนต่างๆ ของร่างกาย และอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เพศตรงข้ามมี จากนั้นจะเข้าสู่วัยรุ่นผู้ใหญ่ เริ่มที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ใหม่ๆ เพื่อการวางหลักปักฐานในการสร้างครอบครัว มีความรับผิดชอบค่อนข้างสูงเป็นลำดับ ทั้งความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ ครอบครัว สังคมและการปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งรอบข้าง ปัญหาในวัยนี้ค่อนข้างจะสูง เพราะต้องเกี่ยวโยงกับหลายสิ่ง ดังนั้นการปรับตัวก็ต้องสูงตามไปด้วย จากนั้นจึงเข้าสู่วัยชรา จากผิวหนังที่แตงตึง ก็เริ่มเหี่ยวแห้งน้อยลงไปตามกาลเวลา หูที่เคยได้ยินชัดเจนเริ่มฟังไม่ค่อยได้ยิน ตาที่มองเห็นชัดเจนเริ่มฝ้าฟาง ความจำที่เคยดีก็กลายเป็นหลงๆลืมๆ การย่อยอาหารที่เคยกระฉับกระเฉงก็เริ่มช้าลง เรี่ยวแรงต่างๆ ไม่ค่อยจะมี เหนื่อยง่าย กินอาหารน้อย นอนไม่ค่อยจะหลับ โรคภัยต่างๆ ค่อยๆ เข้ามารุมเร้าเป็นลำดับ และยอมรับความเป็นจริงที่เหลือน้อยอยู่เบื้อง

หน้าคือความตาย ที่จะต้องพลัดพรากจากสิ่งที่เคยสร้างมาด้วยหยาดเหงื่อแรงงาน คนที่เคยรักสมัครใคร่ ทรัพย์สินเงินทองต่างๆ

พฤติกรรมทางสติปัญญา ฌอน เพียเจท์ (Jean Piaget) แสดงความเห็นว่า “การพัฒนาสติปัญญาคือการพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม” โดยแต่ละวัยจะพยายามเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบข้างที่เป็นสิ่งเร้าและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการพัฒนาสติปัญญานั้น ทารกอายุภายใน ๒ ปี จะรู้จักใช้การคิดและจินตนาการและความพยายามที่จะแก้ปัญหาอุปสรรค เขายังรู้ความสัมพันธ์ระหว่างคำที่พูดกับความหมายของคำพูดได้ด้วย ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยเด็กเขาเริ่มที่จะใช้ความคิดด้วยเหตุผลโดยอาจตั้งคำถามผู้เป็นแม่ว่า “นั่นอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น” เป็นต้น เขาสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ มีความสามารถในการถ่ายทอดบางสิ่งบางอย่างออกมาจากความคิด รู้จักไตร่ตรองและมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น จากนั้นจึงย่างเข้าสู่วัยรุ่น

เด็กวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมทางปัญญาที่เห็นได้ชัดเจนดังนี้

๑. มีความสามารถคิดอย่างมีเหตุผล และคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีขึ้น
๒. มีความสามารถในการปรับตัว มีความคิดเป็นของตนเอง สามารถปรับตัวได้ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความกระตือรือร้นและชอบทำงานกับเพื่อนในกลุ่มมากกว่าการทำงานตามลำพัง
๓. มีความสามารถนำตนเอง โดยเด็กวัยรุ่นมักคิดว่าตนเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ดังนั้น เด็กวัยนี้จึงต้องการอิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ต้องการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ชอบให้ผู้อื่นบังคับตน (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕)

ต่อมาเมื่อย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จะมีสติปัญญาก่อนข้างจะซับซ้อนและละเอียดมากกว่าวัยรุ่นขึ้นเป็นลำดับ สติปัญญาทั้งหมดจะมุ่งไปที่ความก้าวหน้าในชีวิตทั้งหน้าที่การงาน การสร้างครอบครัว การศึกษาเพิ่มเติม การเปลี่ยนบทบาทเพื่อความยั่งยืน มีสติปัญญาในการซ่อนความรู้สึกและการวางแผนเพื่ออนาคตหลังจากเกษียณอายุ ชอบรับฟังความคิดเห็นของคนรอบข้างเพื่อการปรับตัวที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ต่อจากนั้นเมื่อย่างเข้าสู่วัยชรา วัยนี้เป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงความคิดจากประสบการณ์ของตนเป็นอื่นได้ค่อนข้างยากเมื่อเทียบกับวัยอื่นๆ โดยมาก เมื่อคิดมาอย่างไรก็จะเชื่ออย่างนั้นตลอดไป เราอาจเข้าใจว่า วัยนี้สติปัญญาต้องอ่อนแรงลงเหมือนกับร่างกายที่ทรุดโทรมไปตามกาลเวลา แต่สิ่งที่นักวิชาการค้นพบในบางรายเมื่อย่างเข้าสู่วัยชราเขาสามารถถ่ายทอดอะไรต่างๆที่เป็นผลทางสติปัญญาออกมาโดยที่วัยอื่นๆ คาดไม่ถึงก็มี เข้าใจว่าสติปัญญานี้เกิดจากการสะสมมาตลอดอายุของผู้นั้นก็เป็นไป อย่างไรก็ตาม จากเอกสารตำราต่างๆเราจะพบว่า สติปัญญาของคนจะค่อยๆเสื่อมถอยลงเมื่อเลยวัย ๒๕ ปีไปแล้ว

พฤติกรรมทางอารมณ์ วัยทารกจะสังเกตเห็นได้ใน ๒ ลักษณะคือ อารมณ์หนึ่ง กับ อารมณ์ตื่นเต้น เมื่อผ่านวัยนี้ก็จะเห็นอารมณ์หลายอย่างเช่น ความอยากรู้อยากเห็น อารมณ์ดี เบิกบาน หัวเราะ อารมณ์โกรธ เป็นต้น เข้าสู่วัยเด็กอารมณ์และการแสดงออกจะตรงไปตรงมา แต่ไม่ยึด อารมณ์นั้นนาน เช่นเมื่อโกรธก็จะโกรธเพียงชั่วระยะหนึ่งไม่เกินข้ามวันก็เปลี่ยนไป บางทีเพียงไม่กี่ นาทีเท่านั้นก็เปลี่ยนเป็นอารมณ์อื่นไป วัยเด็กบางคนจะรู้จักเก็บอารมณ์ไว้ภายในไม่ยอมที่จะ แสดงออก และมีการปรับอารมณ์ของตัวเองตามสภาพแวดล้อม อายุ ๖ – ๑๕ เป็นวัยที่เด็กเรียนรู้สิ่ง ต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและเพื่อนบ้านตลอดถึงสิ่งเร้าอื่นๆ พัฒนาการทางอารมณ์จึงมีการเลียนแบบ จากแบบที่สังคมสร้างให้ในช่วงนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้มีความรับผิดชอบจะให้ความสำคัญกับการ กล่อมเกล่าเป็นอันดับสำคัญที่สุด เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น เป็นวัยที่ร่างกายเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นจึงวิตกกังวลในความเปลี่ยนแปลง สับสนในบางคราว ไม่มั่นใจในบางหน อารมณ์ไม่คงที่ อ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเร้า และรุนแรง ในบางคนไม่ยอมที่จะควบคุมอารมณ์ของ ตนเอง ปลดปล่อยให้เป็นไปตามความปรารถนาที่ตนปรารถนา แต่ในวัยรุ่นที่ถูกอบรมมาดีก็จะรู้จัก ควบคุมตนเองให้อยู่ในภาวะที่สมดุล เมื่ออย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ การแสดงออกทางอารมณ์แล้วแต่ สถานการณ์ บางคนสามารถเก็บอารมณ์ได้อย่างนิ่งเงียบ บางคนอ่อนไหวไปตามกระแส แต่ในวัย ผู้ใหญ่มักจะมีเหตุผลในการแสดงออกทางอารมณ์ เมื่ออย่างเข้าสู่วัยกลางคนประมาณ ๔๐ – ๖๕ ปี จะ รู้สึกกังวลกับสภาพร่างกายที่ทรุดโทรมและเปลี่ยนแปลงไปโดยที่ไม่สามารถควบคุมให้เป็นไปตาม ต้องการได้ ยิ่งในกลุ่มผู้ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานยิ่งวิตกกังวลมาก โดยเกรงว่าจะไม่มี สิ้นทรัพย์ไว้ใช้จ่ายในยามแก่เฒ่า ไม่มีลูกหลานเหมือนอย่างเพื่อนบ้าน สำหรับผู้หญิงที่อยู่ในวัยหมด ประจำเดือนจะรู้สึกหงุดหงิดง่าย เมื่ออย่างเข้าสู่วัยชราคือวัยเกษียณอายุการทำงานที่มีสิ่งแวดล้อมคือ เพื่อนฝูงจำนวนมาก มีคนคอยรับใจเอาใจใส่ เปลี่ยนแปลงเป็นต้องอยู่กับบ้าน หากไม่ได้เตรียมตัวไว้ ก็ารู้สึกว่าเหว่ หงุดหงิด เอาแต่ใจ โกรธง่าย ใจน้อย รอคอยความหวังและการดูแลเอาใจใส่ เรียกถึงความสนใจ แต่ถ้ามีการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้าทั้งด้านสภาพเศรษฐกิจและจิตใจ บุคคลผู้อยู่ใน วัยชราก็จะไม่รู้สึกว่าตนมีความบกพร่อง จะอยู่อย่างสงบ ทำกิจกรรมในวัยชราตามเหมาะสม

ในด้านอารมณ์ทางเพศ วัยผู้ใหญ่อายุ ๓๑ – ๔๖ ในชนชั้นกลาง ชีวิตส่วนใหญ่จะ ผูกพันกับงาน การเลี้ยงลูกและชีวิตทางสังคม อัตราการร่วมเพศจึงน้อยลง ฝ่ายชายจะไม่ค่อยมีความ สนใจทางเพศเพราะรู้สึกว่าภรรยาไม่เป็นที่ดึงดูดอารมณ์ของตน เนื่องจากกลายเป็นแม่คนไปแล้ว และตนเองก็มีความสนใจในกิจกรรมด้านอื่นมากกว่าด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับภรรยาที่เธอมีความ สนใจทางเพศมากขึ้น เพราะมีความมั่นใจในชีวิตครอบครัวและมีประสบการณ์ทางเพศ เพราะฉะนั้นจึงพบว่าหญิงในวัยนี้มีอัตราการนอกใจสูงในสังคมอเมริกัน วัยอายุ ๔๖ – ๖๐ ปี แรงกระตุ้นทางชีววิทยาของทั้ง ๒ เพศลดน้อยลง และความต้องการทางเพศก็น้อยลงด้วย การบรรลุน

จุดสูงสุดจากการร่วมเพศไม่เหมือนเมื่ออายุน้อย อย่างไรก็ตาม กิจกรรมทางเพศในระยะนี้สำคัญมาก ควรจะต้องรักษาไว้เพราะถ้างดกิจกรรมไปนานจะยิ่งทำได้ยากขึ้น ทศนคติของสังคมที่ว่าเรื่องเพศ เป็นของคนหนุ่มสาวทำให้คนสูงอายุมีปัญหาการปรับตัวต่อความต้องการทางเพศของตน ถ้าเขามี ความรู้สึกทางเพศแต่ไม่มีทางออก เพราะสามีหรือภรรยาเสียชีวิตไปแล้ว เขาก็มักจะเกิดความรู้สึก ผิด ยิ่งกว่านั้นความไม่แน่ใจในความสามารถทางเพศของตนเองก็จะให้ความยุ่งยากมีมากขึ้น เมื่อ อายุ ๖๐ ขึ้นไป คนทั่วไปมักคิดว่าผู้สูงอายุไม่ควรมีความรู้สึกทางเพศ เด็กที่โตพอจะรู้เรื่องแล้ว โดยมากจะแสดงความสมเพศหรือขบขันที่คนอายุเกิน ๖๐ ปีขึ้นไปมีความสนใจทางเพศ ทำให้คน สูงอายุรู้สึกละอายใจ ถึงแม้ความสามารถทางเพศของเขาจะลดลง แต่จากการศึกษาของมาสเตอร์ส และจอห์นสันก็พบว่า คนที่แต่งงานในวัย ๕๐ ปีอาจมีกิจกรรมทางเพศและมีความยินดีจากการร่วม เพศได้ (มยุรี งามทอง, ๒๕๓๓)

อย่างไรก็ตามพฤติกรรมทางด้านอารมณ์นั้นหากคนทุกวัยปล่อยปละละเลยมียอม ควบคุมให้ถูกลักษณะก็จะส่งผลไม่ดีต่อผู้นั้นได้ แต่ถ้ารู้จักควบคุมก็จะส่งผลดีได้เช่นกัน

พฤติกรรมทางสังคม วัยทารกจะแสดงออก ๓ ลักษณะคือ การสบตา การส่งเสียง และการเลียนแบบ เมื่อเข้าสู่วัยเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลนอกครอบครัว โดยจะเริ่มออกห่างจาก มารดาและค่อยๆ ขยับไปเล่นกับเด็กอื่นๆ เมื่อได้รับการตอบรับก็จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแต่ก็ยัง มีความเป็นตัวของตัวเอง เมื่อเข้าโรงเรียนจะรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มีการเรียนรู้และสื่อสารซึ่งกันและ กัน ครั้นย่างเข้าสู่วัยรุ่น ยิ่งชอบจะอยู่กันเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะในวัยเดียวกันที่มีอะไรๆ เหมือนๆ กัน และจะเริ่มแยกตัวออกเป็นพวกใครพวกมัน มีความรักต่อกลุ่มและจะทำอะไรแบบสุดโต่งโดยมิได้ ใส่ใจมากนักกับความรู้สึกผิด-ถูก ยิ่งสิ่งใดเป็นความท้าทายด้วยแล้วยิ่งเป็นแรงจูงใจให้กระทำ วัยนี้ เป็นวัยรักความสนุก จึงไม่ได้ใส่ใจมากนักว่าพฤติกรรมทางสังคมของเขาจะกระทบถึงบุคคลอื่น หรือไม่ มีความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างสูง ดังนั้นหากมีความรักต่างเพศเข้ามาจะมีการแยกตัวเองออก จากกลุ่ม มีความอยากรู้ อยากเห็นและอยากลอง ครั้นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่ต้องออกไปปะทะสังสรรค์กับ บุคคลทุกเพศทุกวัย มีความรู้จักคิดในการพูด การกระทำมากขึ้น รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ครอบครัวยุค และบุคคลรอบข้าง เพื่อการทำหน้าที่ที่สมบูรณ์ มีความรับผิดชอบต่อสังคมค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการดูแลเอาใจใส่ต่อครอบครัวและหน้าที่การงาน ครั้นย่างเข้าสู่วัยชรา พฤติกรรมทาง สังคมมักจะเกี่ยวข้องอยู่กับครอบครัวและคนที่มียุในวัยเดียวกัน ที่มีอะไรๆ เหมือนๆ กัน เช่น ชอบ พระเครื่อง ก็จะมีเพื่อนที่ชอบพระเครื่องด้วยกัน ชอบปลูกต้นไม้ก็จะมีเพื่อนที่ชอบปลูกต้นไม้ ด้วยกัน ชอบไปหาความสงบก็จะมีเพื่อนที่ชอบอะไรๆ เหมือนๆ กัน เป็นต้น วัยชราที่เองบางคนถือว่าเป็นวัยที่มีความสุขสูงสุดโดยได้ปลดภาระการทำงานทุกอย่างออกไปเหลือเพียงชีวิตที่อิสระ ในเมื่อถูก ก็โตมึงงานทำเป็นที่เรียบร้อย ทรัพย์สินที่หามา ก็พอจะเอื้อยบายไปจนถึงสิ้นอายุขัยได้ บางคนที่ยังมีกำลัง

วังชาก็จะใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่นการเป็นที่ปรึกษาทางการเงินในชุมชน การเป็นผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ การเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม เป็นต้น บางคนจะใช้ชีวิตในวัยชราเพื่อการเที่ยวเป็นกลุ่มๆตามความพึงพอใจ ก่อนที่จะอยู่กับที่โดยไม่สามารถเคลื่อนตัวไปไหนได้อีก

เราจะเห็นได้ว่า ในแต่ละวัยมีพฤติกรรมทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมแตกต่างกันไป ผู้ที่อยู่รอบข้างหรือมีส่วนรับผิดชอบจึงต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับคนทุกวัย เพื่อให้วัยแต่ละวัยมีความรู้สึกว่าตนนั้นยังมีความสำคัญอยู่เสมอ และเขาจะรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองอันจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบและความคิดสร้างสรรค์อื่นๆตามมา บุคคลรอบข้างก็จะพลอยมีความสุขตามไปด้วย

๒.๔.๒ ปัจจัยกำหนดพฤติกรรม

ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมแบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะคือ

๑. ปัจจัยทางชีววิทยา หมายถึงระบบความสมบูรณ์ของประสาท (The nervous System) ต่อม และกล้ามเนื้อ ที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรม โดยที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย จะเป็นสื่อรับสัมผัสจากภายนอกเพื่อส่งต่อไปที่ระบบประสาท จากนั้น กล้ามเนื้อและต่อมจะทำหน้าที่ตอบสนอง ปัจจัยทางชีววิทยาที่แตกต่างกัน จะทำให้คนแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

๒. ปัจจัยทางสังคมวิทยา อันได้แก่ กลุ่มคน สถาบันทางสังคม รูปแบบการปฏิบัติของสังคม ตลอดจนถึงลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ ของแต่ละสังคม

๓. ปัจจัยทางจิตวิทยา คือปัจจัยการรับรู้ การเรียนรู้ และการตอบสนอง ของแต่ละคนซึ่งได้รับประสบการณ์จากภาคสังคมและการจัดการประสบการณ์โดยตัวเอง โดยที่ การรับรู้จะเริ่มจาก การรับสัมผัส การแปลความ และใช้ประสบการณ์เดิมสรุปความ ก่อนจะเกิดการเรียนรู้และตอบสนองต่อสิ่งเร้าในรูปแบบต่างๆ

๔. ปัจจัยทางจริยธรรม หมายถึง ความสำนึกรู้ เจตคติ ของการตัดสินใจที่มากกว่า สัญชาตญาณ ความสำนึกรู้และเจตคติเชิงจริยธรรม จะมีการประมวลความเป็นเหตุ-ผล ก่อนการแสดงพฤติกรรม

อย่างไรก็ตาม เราจะพบว่า ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกัน จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ต่างกัน

๒.๕ การจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ในสังคม

การจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ในสังคม หมายถึง การจัดการทางสังคม โดยการจัดการทางสังคมนั้น สุภัตรา สุภาพ มองว่า สามารถจะจัดการได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ทางตรง คือ การจัดประสบการณ์โดยตรง หรือเป็นการเฉพาะต่อบุคคล/กลุ่มบุคคล โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน ส่วนการจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ทางอ้อม คือ การจัดประสบการณ์ให้บุคคล/กลุ่มบุคคล โดยไม่ได้วางเป้าหมายไว้ก่อน บุคคล/กลุ่มบุคคลต้องใช้วิธีการสังเกตด้วยตนเอง

ตัวแทนทางสังคมที่เข้ามามีส่วนในการจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ในสังคม ได้แก่

๑. ครอบครัว
๒. กลุ่มเพื่อน
๓. สถาบันทางการศึกษา
๔. องค์กรศาสนา
๕. กลุ่มอาชีพ
๖. สื่อ
๗. รัฐและนโยบายภาครัฐ

การจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์นี้ มีความมุ่งหมาย ๔ ประการ (อ้างใน สุภัตรา สุภาพ, ๒๕๔๐) คือ

๑. ปลูกฝังระเบียบวินัย (Basic Discipline)
๒. ปลูกฝังความมุ่งหวัง (Aspiration)
๓. สอนให้รู้จักบทบาทและทัศนคติต่างๆ (Social Roles and Supporting Attitudes)
๔. สอนให้มีทักษะ (Skills)

บทที่ ๓

ปรากฏการณ์และสาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

บทที่ ๓ ผู้วิจัยจัดแยกเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วนคือ ๑) ปรากฏการณ์การละเมิดชุดของศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา โดยใช้ชื่อหัวข้อว่า “ปรากฏการณ์การละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา” ๒) สาเหตุของพฤติกรรมที่ละเมิดชุดของศีลธรรม ๕ ประการข้างต้น โดยใช้ชื่อหัวข้อว่า “สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์”

การจัดแยกเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วนนี้ ใช้แนวคิดเฉพาะข้อ ๑ และข้อ ๒ ของ “อริยสัจ” ในพุทธศาสนา เป็นแบบจำลองความคิด กล่าวคือ ข้อ ๑ “ทุกข์” ซึ่งเทียบได้เท่ากับ สภาพปัญหาหรือปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม และ ข้อ ๒ “สมุทัย” เทียบได้เท่ากับ สาเหตุของปัญหาหรือสาเหตุของความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ทั้งนี้เพื่อบรรลุคำตอบว่า ปรากฏการณ์การละเมิดหรือการละเลยศีลธรรม ซึ่งผู้สื่อข่าวได้เสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์นั้น เมื่อจำแนกออกเป็น ๕ กลุ่ม ตามหลักศีลธรรม ๕ ประการ ในพุทธศาสนา ในแต่ละกลุ่ม ผู้สื่อข่าวได้ให้น้ำหนักเรื่องใดมากที่สุด เหตุใดจึงให้น้ำหนักเรื่องนั้นมากที่สุด นอกจากนั้น พฤติกรรมการละเมิดหรือการละเลยศีลธรรมที่กล่าวถึงนี้ เกิดจากสาเหตุใด ทั้งนี้จะได้วิเคราะห์แนวคิดในพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในบทต่อไป

๓.๑ ปรากฏการณ์การละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา

การวิเคราะห์ปรากฏการณ์การละเมิดศีล ๕ ประการในพุทธศาสนาที่ กรณีที่ หนังสือพิมพ์ แสดงหัวข้อข่าวไว้จำนวนมาก (ให้ความสำคัญมาก) ผู้วิจัยจะยี่ครายชื่อหนังสือพิมพ์เป็นตัวตั้ง แล้วจำแนกหัวข้อย่อยที่สำคัญ เสนอด้วยตารางตามลำดับหนังสือพิมพ์โดยเริ่มจาก หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก เป็นอันดับสุดท้าย แต่กรณีที่หนังสือพิมพ์แสดงหัวข้อข่าวไว้ค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจะยี่หัวข้อย่อยของการวิเคราะห์เป็นตัวตั้ง แล้วเสนอด้วยตาราง และจะจัดรายชื่อหนังสือพิมพ์ไว้ในตารางนั้น เหตุผลเพราะ ๑) กรณีที่เนื้อหาค่อนข้างมาก การวิเคราะห์ด้วยตารางที่สอดคล้องกับเนื้อหา (มาก) จะมีความชัดเจนมากกว่า ๒) กรณีที่เนื้อหาค่อนข้างน้อย การวิเคราะห์ด้วยตารางเดียว น่าจะเพียงพอกับเนื้อหาที่มีค่อนข้างน้อยนั้น นอกจากนั้น เป็นการลดความซ้ำซากจำเจลงได้

ชุดของศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา คือ ๑) การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตา และกรุณาธรรม ๒) การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ / มิจนาอาชีวะ ๓) การประพฤติดีกในกาม / ขาดกามสังวร - สทาร์สันโดย ๔) การพูดเท็จ - หลอกลวง - นื้อ โกง / ไม่รักษาสัตย์ และ ๕) การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ / ขาดสติและสัมปชัญญะ – ประมาท

การจำแนกปรากฏการณ์จากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ จะจำแนกโดยการศึกษาหัวข้อข่าวสำคัญในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ จากนั้นจึงจำแนกออกเป็น ๕ ชุด ตามชุดของศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนาข้างต้น ในแต่ละชุดจะจำแนกให้เห็นถึงจำนวนหัวข้อข่าว (กรณี) จากหนังสือพิมพ์จำนวน...ฉบับต่อหนึ่งรายชื่อหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้น ในหนึ่งรายชื่อหนังสือพิมพ์ จำแนกออกเป็นสิ่งสำคัญใดได้บ้าง เช่น ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ เครื่องมือที่ใช้กระทำ เป็นต้น โดยจะเปรียบเทียบให้เห็นจำนวนด้วยตาราง

๓.๑.๑ การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตาธรรมและกรุณาธรรม

การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตาธรรมและกรุณาธรรม เมื่อพิจารณาถึงการกระทำจะเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันใน ๔ ส่วนคือ ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ ภัยของการกระทำ และ วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ ส่วนผลของการกระทำ หากผู้ถูกกระทำเสียชีวิต ย่อมหมายถึงศีลที่ว่าด้วยการทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป เป็นอันขาดลง หากผู้ถูกกระทำไม่ถึงกับเสียชีวิต ในทันทีที่ผู้กระทำมีเจตนาและลงมือกระทำ เชื่อว่าทำให้ศีลข้อนี้ค้างปรอยตลอดถึงขาดเมตตาธรรมและกรุณาธรรมในทันที

อนึ่ง การจำแนกจำนวนหัวข้อข่าว “การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตาธรรมและกรุณาธรรม” เนื่องจากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ มีหัวข้อข่าวนี้นค่อนข้างมาก จึงไม่สามารถจะจำแนกไว้ในตารางเดียวได้ ผู้วิจัยจึงจัดแยกออก ให้เป็นไปตามลำดับรายชื่อหนังสือพิมพ์ แต่ละรายชื่อหนังสือพิมพ์ จะจัดแยกออกเป็น ๒ ประเภทคือ ประเภท ก. เสียชีวิต และประเภท ข. ไม่เสียชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงผลของการกระทำด้วย ดังต่อไปนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ประเภท ก. เสียชีวิต) จำนวน ๓๐๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๒๐ ฉบับ คือฉบับที่ 18089 18090 18091 18092 18093 18094 18096 18097 18098 18099 18101 18102 18103 18106 18107 18109 18110 18112 18114 18115 18116 18117 18118 18119 18120 18121 18122 18123 18124 18128 18129 18131 18133 18135 18150 18152 18153 18155 18157 18159 18160 18161 18162 18164 18165 18166 18167 18175 18178 18181 18182 18183 18184 18185 18187 18188 18189 18190 18192 18193 18194 18196 18197 18198 18199 18201 18202

18203 18204 18205 18206 18207 18208 18209 18212 18213 18214 18215 18216 18219 18220
 18221 18222 18223 18224 18225 18226 18227 18229 18232 18233 18234 18235 18237 18238
 18241 18242 18243 18245 18246 18247 18248 18249 18251 18252 18253 18254 18255 18256
 18257 18258 18259 18261 18262 18263 18266 18267 18268 18270 18271^๑

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ประเภท ข. ไม่เสียชีวิต) จำนวน ๕๑ กรณี จากหนังสือพิมพ์
 ๔๘ ฉบับ คือฉบับที่ 18097 18135 18161 18233 18089 18095 18096 18102 18106 18107 18113
 18120 18121 18130 18132 18136 18151 18164 18180 18184 18187 18192 18193 18194 18195
 18201 18203 18205 18207 18239 18232 18218 18221 18242 18247 18250 18251 18253 18255
 18256 18257 18258 18259 18260 18263 18267 18272 18100 ผลของการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	-	๑๕	๓๒	๒๘	๒๕	๘	-	๓	-	-	๑๕๘
ข.	-	๖	๖	๓	๒	๒	๓	๑	-	-	๓๐

ตารางที่ ๑ อายุผู้กระทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

จำนวนนามและสถานะ ^๒ ของผู้กระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๑๒๕	๑๐๐	๓๘	๑๕๑
ข.	๒๕	๒๔	๘	๔๕

ตารางที่ ๒ นามและสถานะผู้กระทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

^๑ หมายเลขอาชญากรรมนี้ ยึดตามต้นฉบับที่.... ของหนังสือพิมพ์ ส่วนหนังสือพิมพ์อื่นก็ใช้ทำนองนี้

^๒ สถานะ หมายถึง สถานภาพ เช่น นักศึกษา ทหาร ตำรวจ คนรับจ้าง เป็นต้น

๒. ผู้ถูกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	๕	๒๗	๕๖	๔๖	๓๘	๑๕	๑๐	๔	๒	๑	๒๕
ข.	-	๑๑	๑๓	๑๑	๓	๔	๑	-	-	-	๑๐

ตารางที่ ๓ อายุของผู้ถูกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๒๒๔	๕	๖๖	๑๖๓
ข.	๕๐	๓	๑๖	๒๕

ตารางที่ ๔ นามและสถานะของผู้ถูกระทำ

๓. กิริยาของการกระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่มคือ (๑) ชน/ทับ หมายถึง กรณีอุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ด้วยเครื่องมือหลักคือ รถยนต์และรถจักรยานยนต์ (๒) ทูบ/ตี หมายถึง การทำร้ายร่างกายจนถึงเสียชีวิต ด้วยเครื่องมือเช่น อวัยวะ (มือ ขา เขน) ไม้หน้าสาม ก้อนหิน เป็นต้น (๓) แทง/เชือด/สับ หมายถึง การทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธคือ มีด พร้า ขวาน แก้ว เหล็ก ขูด ขาฟัด เป็นต้น (๔) รัคคอ หมายถึง การใช้เครื่องมืออย่างเชือก สายเข็มขัด เป็นต้น รัคคอให้หายใจไม่ออกจนถึงผู้ถูกระทำเสียชีวิต (๕) บัง/ระเบิด หมายถึง การใช้อาวุธปืนหรือระเบิดเป็นเครื่องมือในการทำร้ายร่างกาย (๖) ไม่ปรากฏกิริยา หมายถึง กิริยาที่สื่อไม่ได้เสนอไว้ ตลอดถึงไม่ปรากฏเครื่องมือของการกระทำ (๗) อื่นๆ หมายถึง กิริยาในกลุ่ม การจู่โจมด้วยหมอน การฆ่าตัวตายด้วยการกินยาพิษ กระโดดน้ำตาย ไฟลลอก ถูกทิ้ง จำแนกจำนวน ดังตาราง

จำนวนกิริยาของการกระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๑๕	๑๔	๔๖	๖	๑๑๗	๒๓	๘
ข.	๓	๑๑	๕	-	๒๗	๔	๓

ตารางที่ ๕ จำนวนกิริยาของการกระทำ

๔. วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่มคือ (๑) รถ เช่น รถกระบะ รถปรับอากาศ (ทัวร์) รถจักรยานยนต์ เป็นต้น (๒) ของแข็ง ด้วยอาการคือทุบ/ตี เช่น สากกะเบือ ท่อนเหล็ก ไม้ ขวด อวัยวะอย่างมือและเท้า เป็นต้น (๓) อาวุธปลายแหลมและมีคม คือ มีด ขวาน กรรไกร ขวาน พร้า เป็นต้น โดยอาการคือแทง/เขียด/สับ/หั่น เป็นต้น (๔) วัสดุอ่อนตัว เช่น เชือก เข็มขัด อวัยวะคือมือ เป็นต้น (๕) อาวุธปืน/ระเบิด ด้วยกริยาคือยิงและระเบิด (๖) ไม่ปรากฏ เครื่องมือ (๗) อื่นๆ เช่น ไฟ การฆ่าตัวตาย เป็นต้น

จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๑๕	๑๔	๔๖	๖	๑๑๗	๒๖	๕
ข.	๓	๑๑	๕	-	๒๗	๔	๓

ตารางที่ ๖ จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ (ประเภท ก. เสียชีวิต) จำนวน ๒๓๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๓๓ ฉบับ คือฉบับที่ 21112 21113 21114 21115 21116 21118 21119 21120 21122 21123 21124 21126 21127 21129 21130 21131 21134 21135 21136 21137 21138 21139 21140 21141 21142 21143 21144 21148 21149 21150 21151 21153 21154 21155 21156 21157 21158 21159 21160 21162 21163 21164 21165 21166 21168 21172 21174 21175 21176 21177 21178 21180 21182 21183 21183 21184 21185 21187 21188 21189 21191 21194 21195 21197 21198 21199 21203 21204 21205 21206 21207 21208 21209 21210 21211 21212 21213 21214 21215 21217 21218 21219 21220 21221 21222 21223 21224 21225 21226 21227 21228 21229 21230 21231 21233 21234 21235 21236 21239 21241 21243 21244 21245 21246 21247 21248 21249 21251 21252 21253 21256 21257 21258 21259 21260 21261 21262 21265 21266 21270 21273 21277 21278 21279 21280 21281 21282 21283 21286 21289 21291 21292 21294

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ (ประเภท ข. ไม่เสียชีวิต) จำนวน ๖๑ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๕๓ ฉบับ คือ ฉบับที่ 21112 21119 21133 21135 21137 21138 21141 21142 21143 21149 21150 21152 21154 21157 21161 21166 21169 21171 21173 21174 21176 21178 21180 21184 21190 21192 21193 21194 21196 21197 21204 21205 21208 21213 21215 21216 21217 21225 21226 21227 21229 21236 21250 21254 21256 21258 21259 21262 21263 21267 21280 21281 21285 ผลของการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	-	๖	๔๔	๓๑	๒๓	๑๔	๖	๓	-	-	๑๐๘
ข.	-	๑๒	๑๐	๘	๑	-	-	๑	-	-	๒๕

ตารางที่ ๗ อายุผู้กระทำความผิดถึงมีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๑๕๑	๘๔	๑๕๔	๘๑
ข.	๓๖	๒๕	๑๓	๔๘

ตารางที่ ๘ นามและสถานะผู้กระทำความผิดถึงมีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

๒. ผู้ถูกกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกกระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	๗	๒๖	๔๔	๔๖	๒๕	๑๗	๕	๕	๑	-	๕๑
ข.	๕	๑๒	๑๕	๘	๘	๗	๑	-	-	-	๕

ตารางที่ ๙ อายุของผู้ถูกกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกกระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๒๐๐	๓๕	๑๓๑	๑๐๔
ข.	๕๘	๓	๒๘	๓๓

ตารางที่ ๑๐ นามและสถานะของผู้ถูกกระทำ

6163 6164 6165 6167 6168 6170 6171 6172 6173 6174 6175 6176 6177 6182 6183 6187 6196
6214 6229 6230 6241 6242 6245 6248 6251 6252 6255 6257 6259 6261 6270 ผลของการ
วิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	-	๑๒	๕๖	๓๔	๒๒	๔	๒	๒	๒	-	๑๕๖
ข.	-	๘	๒๕	๑๕	๑๑	๓	๓	๑	-	-	๖๕

ตารางที่ ๑๓ อายุผู้กระทำความผิดที่มีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๑๖๑	๑๓๐	๑๐๖	๑๘๕
ข.	๗๕	๕๖	๖๑	๗๐

ตารางที่ ๑๔ นามและสถานะผู้กระทำความผิดที่มีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

๒. ผู้ถูกกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกกระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	๖	๒๕	๕๕	๕๒	๔๐	๒๖	๑๓	๓	๑	๑	๕๔
ข.	๓	๒๔	๓๐	๒๒	๑๓	๑๓	-	-	๑	-	๒๕

ตารางที่ ๑๕ อายุของผู้ถูกกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๒๖๘	๒๓	๑๔๕	๑๔๒
ข.	๑๒๔	๗	๘๐	๕๑

ตารางที่ ๑๖ นามและสถานะของผู้ถูกระทำ

๓. กิริยาของการกระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ กิริยาของการกระทำ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนกิริยาของการกระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๖๐	๒๒	๓๓	๑๖	๕๓	๑๕	๕๒
ข.	๒๖	๒๐	๒๓	๒	๓๖	๔	๒๐

ตารางที่ ๑๗ จำนวนกิริยาของการกระทำ

๔. วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๖๐	๑๖	๓๕	๒๐	๕๕	๒๕	๓๖
ข.	๓๕	๒๐	๒๕	-	๓๗	๕	๕

ตารางที่ ๑๘ จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ

หนังสือพิมพ์มติชน (ประเภท ก. เสี้ยวชีวิต) จำนวน ๑๓๓ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๘๓ ฉบับ คือฉบับที่ 10735 10736 10739 10740 10741 10742 10744 10745 10746 10747 10748 10749 10750 10751 10755 10758 10759 10760 10762 10765 10766 10768 10769 10770 10772 10779 10780 10781 10782 10785 10786 10787 10788 10789 10790 10791 10793 10794 10796 10807 10808 10814 10815 10827 10834 10836 10837 10838 10840 10845 10847 10851 10852 10862 10866 10867 10868 10870 10873 10875 10878 10879 10882 10886 10886 10888 10889 10892 10893 10894 10895 10896 10898 10899 10900 10901 10903 10904 10915 10918 18029 18030 18031

หนังสือพิมพ์มติชน (ประเภท ข. ไม่เสียชีวิต) จำนวน ๔๒ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๓๖ ฉบับ คือฉบับที่ 10737 10738 10740 10741 10742 10744 10753 10755 10758 10761 10767 10771 10781 10782 10784 10788 10789 10791 10792 10793 10805 10807 10810 10825 10863 10864 10876 10884 10889 10898 10899 10900 10901 10918 18028 18031 ผลของการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	-	๘	๓๓	๑๕	๕	๒	๓	๑	-	-	๕๘
ข.	-	๕	๖	๘	๒	๑	-	-	-	-	๒๐

ตารางที่ ๑๕ อายุผู้กระทำความผิดที่มีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๕๖	๓๖	๔๑	๕๒
ข.	๓๕	๗	๒๐	๒๒

ตารางที่ ๒๐ นามและสถานะผู้กระทำความผิดที่มีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

๒. ผู้ถูกกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกกระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	๔	๒๑	๒๓	๒๒	๑๖	๑๑	๖	๑	-	-	๒๕
ข.	-	๕	๕	๑๐	๕	๑	๑	-	-	-	๑๑

ตารางที่ ๒๑ อายุของผู้ถูกกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๑๑๖	๑๖	๖๘	๖๕
ข.	๔๐	๒	๓๒	๑๐

ตารางที่ ๒๒ นามและสถานะของผู้ถูกระทำ

๓. กิริยาของการกระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ กิริยาของการกระทำ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนกิริยาของการกระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๒๑	๔	๒๖	๕	๕๖	๑๐	๑๑
ข.	๓	๑๔	๔	-	๑๓	๕	๓

ตารางที่ ๒๓ จำนวนกิริยาของการกระทำ

๔. วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๒๒	๓	๒๖	๕	๕๘	๑๒	๖
ข.	๔	๕	๔	-	๑๕	๘	๒

ตารางที่ ๒๔ จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ

หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก (ประเภท ก. เลียขีวิต) จำนวน ๑๐๔ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๗๖ ฉบับ คือฉบับที่ 2111 2113 2114 2115 2117 2120 2124 2126 2132 2134 2137 2139 2140 2142 2144 2151 2153 2156 2157 2160 2165 2166 2167 2168 2172 2173 2175 2176 2178 2180 2182 2184 2186 2188 2191 2196 2198 2201 2206 2207 2208 2210 2215 2217 2219 2220 2224 2226 2228 2230 2231 2232 2234 2235 2240 2243 2246 2248 2261 2265 2269 2274 2277 2278 2279 2281 2282 2283 2285 2286 2288 2289 2290 2292 2293 2294

หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก (ประเภท ข.ไม่เสียชีวิต) จำนวน ๔๑ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๓๗ ฉบับ คือฉบับที่ 2111 2114 2115 2118 2123 2138 2142 2147 2149 2150 2153 2154 2158 2161 2162 2163 2170 2175 2179 2184 2191 2199 2203 2204 2205 2208 2211 2214 2216 2245 2252 2286 2287 2288 2290 2293 2294 ผลของการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	-	๔	๑๓	๑๕	๓	๓	-	๒	-	-	๖๔
ข.	-	๔	๘	๕	๑	๑	-	๑	-	-	๒๑

ตารางที่ ๒๕ อายุผู้กระทำความผิดที่มีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๖๗	๓๗	๔๕	๕๕
ข.	๒๗	๑๔	๒๓	๑๘

ตารางที่ ๒๖ นามและสถานะผู้กระทำความผิดที่มีชีวิตให้ตกลงไป (ฆ่าคน)

๒. ผู้ถูกกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกกระทำ											
ประเภท	ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ก.	๒	๑๐	๑๖	๒๗	๑๖	๑๑	๑	๓	๒	-	๑๖
ข.	๓	๕	๖	๖	๗	๓	๓	๑			๖

ตารางที่ ๒๗ อายุของผู้ถูกกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ				
ประเภท	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ก.	๕๖	๗	๘๒	๒๒
ข.	๓๕	๒	๒๔	๑๖

ตารางที่ ๒๘ นามและสถานะของผู้ถูกระทำ

๓. กิริยาของการกระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ กิริยาของการกระทำ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนกิริยาของการกระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๕	๖	๑๖	๑	๕๖	๔	๑๐
ข.	๑	๖	๑๓	-	๑๓	๕	๓

ตารางที่ ๒๙ จำนวนกิริยาของการกระทำ

๔. วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ							
ประเภท	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)
ก.	๕	๕	๑๕	๑	๕๘	๕	๖
ข.	๑	๕	๑๓	-	๑๓	๖	๓

ตารางที่ ๓๐ จำนวนวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ

๓.๑.๒ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ / มิจฉาอาชีวะ

การเสนอรายละเอียดด้วยตารางในหัวข้อย่อหน้านี้ จะไม่จัดออกเป็น ๒ ประเภทเหมือนหัวข้อ “การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตากรุณา-กรุณาธรรม” ข้างต้น โดยจะรวมการละเมิดศีลและธรรมเข้าเป็นส่วนเดียวกัน เพราะการเสนอเนื้อหา “การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ / มิจฉาอาชีวะ” ที่สื่อผ่านหนังสือพิมพ์นั้น โดยมากจะเสนอในกรณีที่ ผู้กระทำได้อธิบายถึงสิ่งที่

เจ้าของไม่ได้ให้เรียบร้อยแล้ว (มีความผิดเพราะลงมือกระทำเรียบร้อยแล้ว) เรียกว่า ละเมิดต่อศีลธรรม (ในความหมายว่าศีลและธรรม) สมบูรณ์ ต่างจากหัวข้อข้างต้น ที่สามารถจัดแยกได้ว่า “เสียชีวิต” หรือ “ไม่เสียชีวิต”

การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ / มิจนาอาชีวะ (การประกอบอาชีพในทางที่ไม่ถูกต้อง) จำแนกออกเป็น ๔ ประเด็นคือ ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ ภัยของการถือเอา และประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา จำแนกรายละเอียดตามรายชื่อหนังสือพิมพ์ดังนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน ๑๓๒ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๘๒ ฉบับ คือฉบับที่ 18090 18092 18093 18095 18096 18097 18098 18099 18102 18111 18112 18114 18118 18124 18128 18130 18138 18143 18150 18151 18155 18156 18159 18166 18169 18173 18174 18176 18182 18183 18186 18187 18188 18189 18190 18191 18194 18195 18196 18197 18198 18199 18200 18201 18202 18206 18207 18208 18209 18210 18212 18214 18216 18218 18219 18221 18227 18231 18242 18246 18248 18249 18250 18252 18253 18255 18256 18257 18258 18259 18260 18261 18262 18263 18264 18265 18266 18267 18268 18270 18271 18272 ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ										ไม่ปรากฏอายุ
ปรากฏ										
๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
-	๓๒	๓๖	๒๕	๘	-	-	-	-	-	๓๑

ตารางที่ ๓๑ อายุผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๑๐๐	๓๒	๑๑	๑๒๑

ตารางที่ ๓๒ นามและสถานะผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

๒. ผู้ถูกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกระทำ										ไม่ปรากฏอายุ
ปรากฏ										
<๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
๑	๔	๑๕	๑๔	๑๑	๕	๓	๑	๑	-	

ตารางที่ ๓๓ อายุผู้ถูกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ			
นามผู้ถูกระทำ/กรณี		สถานะผู้ถูกระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๗๘	๕๔	๑๔	๑๑๘

ตารางที่ ๓๔ จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ

๓. กิริยาของการถือเอา แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มคือ (๑) ชิงทรัพย์ หมายถึง การแย่งชิง การเอื้อแย่ง การฉก การวิ่งราว เป็นต้น (๒) การปล้น/จี้ หมายถึง การใช้อาวุธเช่น มีด ปืน เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการทำให้เจ้าทรัพย์กลัวและถือเอาสิ่งของอันเป็นของเจ้าทรัพย์นั้น (๓) การหลอกลวง หมายถึง การทำเล่ห์เช่น ใช้เล่ห์เพื่อให้เขาเชื่อว่าจริงทั้งที่ไม่จริงอย่างแท้จริงตกของเป็นต้น การปลอมแปลง เช่น การทำเอกสารเท็จ การทำบัตรเครดิตปลอม เป็นต้น (๔) การลักขโมย หมายถึง การแอบถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่รู้ตัว เช่น การขโมยของมีค่าในบ้านโดยที่เจ้าทรัพย์กำลังหลับ การแอบขโมยโทรศัพท์ในห้องพักขณะที่ไม่มีใครอยู่ เป็นต้น จำแนกจำนวน ดังตาราง

จำนวนกิริยาของการกระทำ			
(๑)	(๒)	(๓)	(๔)
๑๘	๒๔	๑	๘๕

ตารางที่ ๓๕ จำนวนกิริยาของการกระทำ

๔. ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) สัตวิญญานกทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์ที่มีวิญญานครอง เช่น หมา แมว เป็นต้น (๒) อวิญญานกทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์ที่ไม่มีวิญญานครอง แบ่งออกเป็น ก.เงิน ข.ทอง ค.ยานพาหนะ/อุปกรณ์/น้ำมัน ง.

อุปกรณ์ไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์/อุปกรณ์ก่อสร้าง จ.ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏชื่อ/อื่นๆ เช่น ของใช้ประจำวัน ของใช้ประกอบอาชีพ พระเครื่อง อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย เป็นต้น ดังตาราง

สวัสดียุณณกทรัพย์	อวิญญูณกทรัพย์				
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.
๑	๓๕	๑๐	๓๐	๓๕	๑๖

ตารางที่ ๓๖ ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา

หนังสือพิมพ์เคลนิวส์ จำนวน ๑๓๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๘๕ ฉบับ ถือฉบับที่ 211 11 21114 21115 21118 21119 21120 21121 21122 21124 21126 21127 21129 21130 21131 21132 21133 21135 21136 21137 21138 21139 21140 21141 21142 21143 21144 21146 21149 21151 21152 21153 21154 21155 21157 21160 21164 21166 21167 21169 21170 21172 21174 21179 21181 21192 21194 21196 21199 21204 21206 21207 21208 21210 21212 21213 21214 212 18 21219 21220 21221 21222 21224 21226 21228 21230 21232 21235 21236 21239 21240 21243 21245 21247 21248 21250 21252 21253 21254 21255 21256 21260 21263 21264 21278 21280 21284 21285 21290 21293 ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ									
ปรากฏ									
๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐
-	๑๘	๔๖	๒๘	๔	๑	-	-	-	-

ตารางที่ ๓๗ อายุผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๕๖	๔๓	๒๒	๑๑๗

ตารางที่ ๓๘ นามและสถานะผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำนวน ๑๗๐ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๕๔ ฉบับ คือฉบับที่
 6089 6090 6091 6092 6093 6095 6096 6097 6098 6099 6101 6102 6103 6106 6107 6109 6110
 6111 6112 6113 6114 6116 6118 6120 6121 6122 6123 6124 6125 6126 6127 6128 6129 6130
 6131 6132 6135 6136 6137 6138 6139 6140 6141 6142 6144 6145 6146 6148 6150 6151 6152
 6153 6154 6155 6156 6157 6158 6159 6161 6162 6164 6165 6166 6167 6168 6169 6171 6172
 6175 6176 6177 6183 6185 6186 6188 6192 6196 6198 6206 6210 6216 6219 6223 6224 6247
 6248 6252 6261 6263 6264 6266 6267 6269 6271 ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ										
ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
-	๒๕	๔๔	๒๖	๑๖	๔	-	-	-	-	๕๕

ตารางที่ ๔๓ อายุผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๑๑๔	๕๖	๔๐	๑๓๐

ตารางที่ ๔๔ นามและสถานะผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

๒. ผู้ถูกกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกกระทำ										
ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
<๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
๑	๗	๒๕	๒๔	๒๐	๑๑	๕	๑	๒	-	

ตารางที่ ๔๕ อายุผู้ถูกกระทำ

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ										
ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
-	๒๑	๒๕	๑๒	๕	-	-	-	-	-	๒๖

ตารางที่ ๔๕ อายุผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๗๐	๒๓	๑๗	๗๖

ตารางที่ ๔๖ นามและสถานะผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

๒. ผู้ถูกกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกกระทำ										ไม่ปรากฏอายุ
ปรากฏ										
<๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
-	๔	๑๔	๕	๑๑	๕	๑	๒	-	-	๔๗

ตารางที่ ๕๑ อายุผู้ถูกกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกกระทำ			
นามผู้ถูกกระทำ/กรณี		สถานะผู้ถูกกระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๕๕	๓๔	๓๕	๕๔

ตารางที่ ๕๒ จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกกระทำ

๓. กิริยาของการถือเอา แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ กิริยาของการถือเอา ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนกิริยาของการกระทำ			
(๑)	(๒)	(๓)	(๔)
๒๕	๑๖	๔	๔๘

ตารางที่ ๕๓ จำนวนกิริยาของการกระทำ

๔. ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท (รายละเอียดเดียวกันกับ ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

สวัสดียานกทรัพย์	อวัสดียานกทรัพย์				
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.
-	๒๔	๘	๒๒	๑๖	๒๓

ตารางที่ ๕๔ ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา

หนังสือพิมพ์คมชัดลึก จำนวน ๕๑ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๓๙ ฉบับ คือฉบับที่ 2111 2114 2120 2124 2126 2128 2133 2141 2148 2159 2164 2170 2172 2176 2177 2181 2183 2188 2200 2207 2208 2209 2210 2212 2213 2217 2226 2229 2232 2233 2241 2248 2261 2277 2278 2279 2280 2290 2292 ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้กระทำ										
ปรากฏ										ไม่ปรากฏอายุ
๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
-	๕	๑๕	๖	๕	-	๑	-	-	-	๑๕

ตารางที่ ๕๕ อายุผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๓๔	๑๗	๕	๔๒

ตารางที่ ๕๖ นามและสถานะผู้กระทำการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

๒. ผู้ถูกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

อายุของผู้ถูกระทำ									
ปรากฏ									
<๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐
-	๔	๕	๑	๖	๕	๓	-	-	-

ตารางที่ ๕๗ อายุผู้ถูกระทำ

จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ			
นามผู้ถูกระทำ/กรณี		สถานะผู้ถูกระทำ/กรณี	
ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
๓๘	๑๓	๒๖	๒๕

ตารางที่ ๕๘ จำนวนนามและสถานะของผู้ถูกระทำ

๓. กิริยาของการถือเอา แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม (รายละเอียดเดียวกันกับ กิริยาของการถือเอา ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

จำนวนกิริยาของการกระทำ			
(๑)	(๒)	(๓)	(๔)
๑๒	๑๓	๑	๒๕

ตารางที่ ๕๙ จำนวนกิริยาของการกระทำ

๔. ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท (รายละเอียดเดียวกันกับ ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ข้างต้น) คือ

สวัสดียุณณกทรัพย์	อวิญญานกทรัพย์				
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.
	๒๔	๔	๑๐	๒	๑๑

ตารางที่ ๖๐ ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา

๓.๑.๓ การประพฤติดิณในกาม / ขาดกามสังวร – ขาดสทธานโณ

การประพฤติดิณในกาม / ขาดกามสังวร - ขาดสทธานโณ จัดแยกการวิเคราะห์ออกเป็น ๓ กลุ่มคือ ๑) ผู้กระทำ ๒) ผู้ถูกกระทำ ๓) พฤติกรรม

อนึ่ง ในหัวข้อย่อยนี้จะรวมรายชื่อหนังสือพิมพ์ไว้ในตารางเดียวกัน สาเหตุเพราะหัวข้อข่าวที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเสนอไว้ค่อนข้างน้อย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน ๒๓ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๒๑ ฉบับ คือฉบับที่ 18108 18123 18126 18127 18134 18135 18151 18158 18191 18192 18198 18203 18207 18218 18221 18226 18242 18245 18249 18259 18268

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน ๓๘ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๓๔ ฉบับ คือฉบับที่ 21120 21127 21130 21136 21137 21139 21140 21148 21149 21151 21154 21160 21164 21173 21175 21185 21189 21198 21203 21206 21214 21223 21225 21226 21229 21236 21238 21240 21243 21249 21250 21252 21254 21266

หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำนวน ๓๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๓๓ ฉบับ คือฉบับที่ 6093 6106 6108 6109 6111 6112 6115 6121 6122 6123 6125 6127 6130 6132 6138 6144 6148 6153 6162 6165 6170 6173 6176 6177 6193 6213 6216 6217 6249 6254 6260 6267 6269

หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน ๒๑ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๙ ฉบับ คือฉบับที่ 10739 10744 10745 10748 10750 10756 10763 10767 10772 10780 10782 10798 10811 10817 10872 10874 10897 10908 10917

หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก จำนวน ๖ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๖ ฉบับ คือฉบับที่ 2135
2188 2225 2248 2250 2273 ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

หนังสือพิมพ์	อายุของผู้กระทำ										ไม่ปรากฏอายุ
	ปรากฏอายุ										
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ไทยรัฐ	-	๓	๒	๓	๖	๒	-	-	-	-	๖
เดลินิวส์	-	๘	๑๓	๕	๔	๒	-	-	-	-	๖
ข่าวสด	-	๗	๑๒	๗	๒	๔	๒	๑	-	-	๔
มติชน	-	๓	๖	๓	๒	-	๑	๑	-	-	๕
คมชัดลึก	-	๒	-	๑	-	๑	-	-	-	-	๒

ตารางที่ ๖๑ อายุผู้ประพฤติดังในกาม / ขาดกามสังวร - ขาดสทาร์สันโดย

หนังสือพิมพ์	จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ไทยรัฐ	๑๕	๔	๘	๑๕
เดลินิวส์	๓๔	๔	๑๓	๒๕
ข่าวสด	๓๖	๓	๑๖	๒๒
มติชน	๑๘	๓	๑๒	๙
คมชัดลึก	๕	๑	๓	๓

ตารางที่ ๖๒ นามและสถานะผู้ประพฤติดังในกาม / ขาดกามสังวร - ขาดสทาร์สันโดย

๒. ผู้ถูกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

หนังสือพิมพ์	อายุของผู้ถูกระทำ										
	ปรากฏอายุ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ไทยรัฐ	๓	๑๒	๖	๒	-	-	-	-	-	-	-
เดลินิวส์	๕	๑๖	๗	๓	๒	๑	-	๑	-	-	๓
ข่าวสด	๕	๑๘	๖	๑	-	-	-	๑	-	-	๔
มติชน	๒	๕	๔	๔	-	-	-	-	-	-	๒
คมชัดลึก	-	๑	๒	-	๑	-	-	-	-	-	๒

ตารางที่ ๖๓ อายุผู้ถูกละเมิดทางเพศ

หนังสือพิมพ์	จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ไทยรัฐ	๒๓	-	๑๒	๑๑
เดลินิวส์	๓๕	๓	๒๑	๑๗
ข่าวสด	๓๘	๑	๒๕	๑๐
มติชน	๒๐	๑	๑๓	๘
คมชัดลึก	๔	๒	๓	๓

ตารางที่ ๖๔ นามและสถานะผู้ถูกละเมิดทางเพศ

๓. พฤติกรรม จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

หนังสือพิมพ์	พฤติกรรม	
	ข่มขืน	พยายามข่มขืน
ไทยรัฐ	๒๐	๓
เดลินิวส์	๓๒	๖
ข่าวสด	๓๐	๕
มติชน	๒๑	-
คมชัดลึก	๖	-

ตารางที่ ๖๕ พฤติกรรมการละเมิดทางเพศ

๓.๑.๔ การพูดเท็จ - หลอกลวง - น้อโกง / ไม่รักษาสัตย์

การพูดเท็จ / หลอกลวง / น้อโกง จัดแยกออกเป็น ๓ กลุ่มคือ ๑) ผู้กระทำ ๒) ผู้ถูกกระทำ ๓) พฤติกรรมของการพูดเท็จ / หลอกลวง / น้อโกง จากหนังสือพิมพ์ ๕ ฉบับดังนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน ๓ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๓ ฉบับ คือฉบับที่ 18177 18182 18231

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน ๑๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๕ ฉบับ คือฉบับที่ 21114 21118 21120 21132 21136 21144 21165 21168 21200 21233 21238 21272 21281 21285 21287

หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำนวน ๒๒ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๒๐ ฉบับ คือฉบับที่ 6090 6096 6097 6104 6105 6106 6110 6112 6115 6117 6152 6154 6155 6158 6171 6177 6186 6189 6247 6257

หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน ๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๕ ฉบับ คือฉบับที่ 10735 10736 10748 10757 10759 10789 10840 10900 18029

หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก จำนวน ๘ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๘ ฉบับ คือฉบับที่ 2111 2114 2134 2149 2160 2239 2269 2280 ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

หนังสือพิมพ์	อายุของผู้กระทำ										
	ปรากฏอายุ										ไม่ปรากฏอายุ
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ไทยรัฐ	-	-	๒	๑	-	-	-	-	-	-	-
เดลินิวส์	-	-	๖	๑	-	๒	๑	๑	-	-	๔
ข่าวสด	-	๑	๗	๕	๒	๒	๑	-	-	-	๔
มติชน	-	-	๒	๑	๑	๑	-	-	-	-	๔
คมชัดลึก	-	๒	๑	-	-	-	๑	-	-	-	๔

ตารางที่ ๖๖ อายุของผู้พูดเท็จ - หลอกลวง - น้อโกง / ไม่รักษาสัตย์

หนังสือพิมพ์	จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ไทยรัฐ	๓	-	๑	๒
เดลินิวส์	๑๔	๑	๘	๖
ข่าวสด	๒๐	๒	๑๔	๘
มติชน	๖	๓	๔	๕
คมชัดลึก	๗	๑	๓	๔

ตารางที่ ๖๗ นามและสถานะของผู้พูดเท็จ - หลอกหลวง - นื้อโกง / ไม่รักษาสัตย์

๒. ผู้ถูกกระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

หนังสือพิมพ์	อายุของผู้ถูกกระทำ									
	ปรากฏอายุ									
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐
ไทยรัฐ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เดลินิวส์	๓	๓	๒	-	๑	-	-	-	-	-
ข่าวสด	๑	๑	๖	๑	-	๒	๑	-	-	-
มติชน	-	-	-	-	๒	-	-	-	-	-
คมชัดลึก	-	-	-	๑	๑	-	-	-	-	-

ตารางที่ ๖๘ อายุของผู้ถูกหลอกหลวง - นื้อโกง

หนังสือพิมพ์	จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ไทยรัฐ	๒	๑	๑	๒
เดลินิวส์	๖	๘	๘	๖
ข่าวสด	๑๔	๘	๑๐	๑๒
มติชน	๓	๖	๕	๔
คมชัดลึก	๔	๔	๕	๓

ตารางที่ ๖๙ นามและสถานะของผู้ถูกหลอกหลวง - นื้อโกง

๓. พฤติกรรม จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

พฤติกรรม	หนังสือพิมพ์				
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	ข่าวสด	มติชน	คม ชัด ลึก
ตกทอง/ทองเก้	๑	-	๒	-	๑
ข้อความเท็จ/เอกสารเท็จ/บัตรปลอม	๑	๓	๓	๑	-
อาชีพเดือน/หลอกลวงเรื่องอาชีพ	๑	๑	๓	๓	๑
ล่อลวงขมขื่น/ล่อลวงละเมิดทางเพศ/กระทำอนาจาร	-	๖	๕	-	๑
หลอกลวงเอาเงิน/โกงเงิน/โกงแชร์	-	๒	๕	๒	๒
ค้ากำไรเกินควร/ขายของปลอม	-	๒	-	๑	๒
หลอกลวงเด็กไปขาย-ใช้แรงงาน/หลอกไปต่างประเทศ	-	๑	๓	-	๑
ขู่ทำร้าย/ขู่วางระเบิด/ลวงฆ่า	-	-	๑	๒	-

ตารางที่ ๓๐ พฤติกรรมการเท็จ – หลอกลวง – นื้อโกง / ไม่รักษาสัตย์

๓.๑.๕ การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ / ขาดสติและสัมปชัญญะ- ประมาท

การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัย และสิ่งเสพติดให้โทษ เมื่อพิจารณาจากหน้าหนังสือพิมพ์พบว่า หนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญกับการขายหรือการครอบครองมากกว่าการเสพของมีนเมา คือสุราเมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ ดังนั้น ในหัวข้อนี้ นอกจากจะแจ้งการเสพที่มีหัวข้อข่าวจำนวนน้อยแล้ว จะนำหัวข้อข่าวเกี่ยวกับการขายและการครอบครองสิ่งเสพติดไว้ด้วย

การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ จัดแยกออกเป็น ๒ กลุ่มคือ
๑) ผู้กระทำ ๒) ประเภทของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ ต่อไปนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน ๔ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๔ ฉบับ คือฉบับที่ 18096 18206 18218 18228

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน ๑๒ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๒ ฉบับ คือฉบับที่ 21112 21114 21118 21126 21136 21137 21174 21191 21196 21240 21280 21282

หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำนวน ๑๔ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๓ ฉบับ คือฉบับที่ 6089 6092 6105 6125 6127 6138 6140 6144 6161 6169 6174 6186 6271

หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน ๘ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๗ ฉบับ คือฉบับที่ 10735

10772 10787 10789 10803 10837 10880

หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก จำนวน ๗ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๗ ฉบับ คือฉบับที่ 2111

2113 2114 2143 2165 2222 2276 ผลการวิเคราะห์พบว่า

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

หนังสือพิมพ์	อายุของผู้กระทำ									
	ปรากฏอายุ									
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐
ไทยรัฐ	-	๒	๑	๑	-	-	-	-	-	-
เดลินิวส์	-	๑	๕	๓	๑	๑	-	-	-	-
ข่าวสด	-	๑	๕	๓	๑	๑	-	-	-	-
มติชน	-	๑	๓	๒	๑	-	-	-	-	-
คมชัดลึก	-	-	๒	๒	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ ๗๑ อายุของผู้เสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ / ขาดสติฯ

หนังสือพิมพ์	จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ไทยรัฐ	๔	-	๒	๒
เดลินิวส์	๑๑	๑	๕	๖
ข่าวสด	๑๓	๑	๕	๘
มติชน	๗	๑	๓	๕
คมชัดลึก	๖	๑	๖	๑

ตารางที่ ๗๒ นามและสถานะผู้เสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ / ขาดสติ

๒. ประเภทของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ แบ่งออกเป็น (๑) ยาบ้า (๒) สุรา-เบียร์ (๓) ยาไอซ์-ยาเค (๔) กาว (๕) เฮโรอีน-โคเคน (๖) กัญชา (๗) กระท่อม (๘) อื่นๆ

หนังสือพิมพ์	ประเภทของของมีนเมาฯ							
	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)	(๘)
ไทยรัฐ	๓	-	-	๑	-	-	-	-
เดลินิวส์	๔	๓	๑	๑	๑	๒	-	-
ข่าวสด	๖	๒	๔	-	-	๑	๑	-
มติชน	๑	๒	๔	-	-	๑	-	-
คม ชัด ลึก	๓	๓	-	-	-	-	๑	-

ตารางที่ ๗๓ ประเภทของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ

ส่วนการครอบครองและขายของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษนั้น แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มเช่นกันคือ ๑) ผู้กระทำ ๒) ประเภทของมีนเมาฯ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน ๘๘ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๕๘ ฉบับ คือฉบับที่ 18154 18089 18092 18093 18095 18098 18099 18111 18117 18120 18122 18126 18129 18135 18155 18160 18165 18167 18171 18173 18177 18179 18181 18185 18186 18188 18189 18191 18194 18195 18196 18197 18199 18200 18201 18202 18204 18205 18207 18208 18212 18240 18248 18249 18250 18251 18252 18253 18255 18256 18257 18259 18260 18263 18265 18267 18268 18272

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน ๖๓ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๕๖ ฉบับ คือฉบับที่ 21115 21118 21121 21127 21129 21133 21136 21137 21138 21139 21140 21144 21146 21150 21166 21170 21174 21178 21182 21188 21189 21192 21193 21194 21195 21203 21206 21210 21212 21216 21218 21221 21222 21233 21234 21236 21239 21243 21244 21245 21248 21250 21251 21252 21253 21256 21257 21261 21263 21276 21280 21283 21284 21286 21292 21588

หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำนวน ๑๑๐ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๑๕ ฉบับ คือฉบับที่

6091 6092 6093 6094 6097 6098 6099 6105 6106 6107 6110 6111 6112 6114 6115 6117 6118
6120 6121 6122 6126 6127 6128 6129 6130 6133 6135 6136 6138 6140 6142 6143 6144 6145
6148 6149 6150 6154 6155 6156 6157 6160 6161 6162 6163 6164 6165 6169 6170 6171 6172
6173 6177 6184 6188 6195 6196 6198 6205 6212 6213 6216 6218 6221 6226 6231 6232 6237
6238 6252 6254 6255 6263 6265 6269

หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน ๕๖ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๔๒ ฉบับ คือฉบับที่

10737 10738 10741 10742 10746 10748 10753 10754 10759 10760 10761 10768 10771 10776
10779 10782 10785 10789 10792 10809 10817 10835 10838 10844 10845 10847 10853 10858
10863 10867 10878 10879 10880 10883 10886 10893 10895 10900 10905 10914 10915 10917

หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก จำนวน ๓๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์ ๒๘ ฉบับ คือฉบับที่

2113 2114 2118 2119 2144 2148 2174 2175 2182 2203 2207 2208 2209 2210 2215 2218 2220
2222 2223 2224 2230 2248 2254 2265 2276 2288 2289

๑. ผู้กระทำ จำแนกรายละเอียดได้ดังตาราง

หนังสือพิมพ์	อายุของผู้กระทำ										ไม่ปรากฏอายุ
	ปรากฏอายุ										
	๑-๑๐	๑๑-๒๐	๒๑-๓๐	๓๑-๔๐	๔๑-๕๐	๕๑-๖๐	๖๑-๗๐	๗๑-๘๐	๘๑-๙๐	๙๑-๑๐๐	
ไทยรัฐ	๑	๖	๓๓	๒๖	๑๒	๓	๑	-	-	-	๘
เดลินิวส์	-	๔	๒๕	๑๘	๑๐	๓	๑	-	-	-	๕
ข่าวสด	-	๑๑	๔๖	๒๖	๑๑	๖	๒	-	-	-	๑
มติชน	-	๗	๒๖	๑๒	๔	๒	๑	-	-	-	๑
คมชัดลึก	-	๓	๑๒	๗	๖	๒	-	-	-	-	๕

ตารางที่ ๗๑ อายุของผู้เสพยาของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ

หนังสือพิมพ์	จำนวนนามและสถานะของผู้กระทำ			
	นามผู้กระทำ/กรณี		สถานะผู้กระทำ/กรณี	
	ปรากฏนาม	ไม่ปรากฏนาม	ปรากฏสถานะ	ไม่ปรากฏสถานะ
ไทยรัฐ	๘๕	๓	๕	๘๓
เดลินิวส์	๖๓	-	๑๒	๕๑
ข่าวสด	๑๑๐	-	๑๖	๙๔
มติชน	๕๖	-	๑๓	๔๓
คมชัดลึก	๓๑	๔	๖	๒๕

ตารางที่ ๗๒ นามและสถานะผู้เสพของมึนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ

๒. ประเภทของมึนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ แบ่งออกเป็น (๑) ยาบ้า (๒) สุรา-เบียร์ (๓) ยาไอซ์-ยาเค (๔) กาว (๕) เฮโรอีน-โคเคน (๖) กัญชา (๗) กระต่อม (๘) อื่นๆ

หนังสือพิมพ์	ประเภทของมึนเมา							
	(๑)	(๒)	(๓)	(๔)	(๕)	(๖)	(๗)	(๘)
ไทยรัฐ	๗๗	-	๗	-	-	๔	-	-
เดลินิวส์	๔๘	-	๖	-	-	๑	๑	๖
ข่าวสด	๙๐	-	๕	-	๒	๕	๒	๒
มติชน	๔๔	-	๗	-	๒	-	-	๒
คมชัดลึก	๒๘	-	-	-	๑	๑	๑	๔

ตารางที่ ๗๓ ประเภทของมึนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ

นอกจากปรากฏการณ์การละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนาที่ตั้งไว้เป็นกรอบในการจำแนกหัวข้อข่าวที่ผ่านมาแล้ว ยังมีการละเมิดต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งที่ผิดกฎหมายบ้านเมืองและละเมิดหลักมนุษยธรรมอื่นอีกเช่น การค้าขายแรงงานเด็ก (ชีวิตเด็ก) การค้าอาวุธเถื่อน การเปิดบ่อนการพนัน การเล่นการพนัน การลักลอบตัดไม้ การผลิตธนบัตรปลอม การจับตัวเรียกค่าไถ่ การเปิดคลินิกเถื่อน การทำพาสปอร์ตปลอม เป็นต้น ซึ่งจะพบได้ใน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อย่างน้อย ๔๘ กรณี จากหนังสือพิมพ์จำนวน ๔๐ ฉบับ คือฉบับที่ 18167 18099 18111 18124 18128 18129 18133 18134 18135 18139 18149 18167 18168 18182 18185 18186 18188 18189 18196 18198 18199 18200 18203 18204 18208 18210 18228 18229 18243 18245 18252 18253 18256 18257 18259 18262 18263 18267 18268 18270 หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ อย่างน้อย ๒๗ กรณี จากหนังสือพิมพ์จำนวน ๒๔ ฉบับ คือฉบับที่ 21123 21136 21141 21146 21148 21154 21156 21158 21160 21166

21183 21197 21204 21217 21223 21224 21236 21248 21250 21265 21279 21283 21290 21588
หนังสือพิมพ์ข่าวสด อย่างน้อย ๗๐ กรณี จากหนังสือพิมพ์จำนวน ๕๒ ฉบับ คือฉบับที่ 6092 6093
6094 6096 6097 6098 6102 6105 6106 6111 6114 6118 6120 6121 6123 6126 6134 6135 6137
6140 6142 6144 6146 6148 6149 6150 6151 6154 6155 6157 6159 6161 6162 6163 6165 6167
6168 6170 6171 6175 6177 6182 6190 6195 6197 6218 6229 6231 6232 6233 6237 หนังสือพิมพ์
มติชน อย่างน้อย ๔๕ กรณี จากหนังสือพิมพ์จำนวน ๓๖ ฉบับ คือฉบับที่ 10735 10736 10737 10738
10739 10742 10744 10747 10749 10751 10752 10753 10754 10757 10760 10761 10763 10764
10775 10785 10788 10794 10799 10817 10821 10837 10840 10847 10852 10867 10877 10903
10910 10911 18028 18030 หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก อย่างน้อย ๑๗ กรณี จากหนังสือพิมพ์จำนวน
๑๗ ฉบับ คือฉบับที่ 2111 2118 2129 2168 2171 2172 2173 2174 2185 2187 2197 2203 2212 2217
2220 2221 2284 2294

กรณีที่กล่าวถึงเหล่านี้ แม้ดูเหมือนจะกำลังว่าอยู่ในศีลธรรมข้อใดในศีลธรรม ๕ ประการ
ของพุทธศาสนา แต่สามารถตีความให้อยู่ในศีลธรรมกลุ่มที่ ๔ คือ การพูดเท็จ - หลอกลวง - นื้อโกง
/ ไม่รักษาสัจย์ ได้ เพราะเป็นความไม่ซื่อตรงตามกฎหมายบ้านเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อความสงบเรียบร้อย
ของหมู่คณะ ถือเป็นการหลอกลวง การนื้อโกงและการเท็จต่อบัญญัติของสังคมและข้อตกลงร่วมกัน
ของหมู่คณะนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม จากการจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อ
สิ่งพิมพ์พบว่า ผู้สื่อข่าวได้ให้น้ำหนักกับ “การฆ่า” บนหน้าหนังสือพิมพ์มากที่สุด ด้วยจำนวน
๑๔๐๐ กรณี รองลงมาคือ “การลักขโมย” ด้วยจำนวน ๕๘๕ กรณี และที่ให้น้ำหนักน้อยที่สุดคือ
“การหลอกลวง” ด้วยจำนวน ๕๗ กรณี

หนังสือพิมพ์	ศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา									
	การฆ่า		การลักขโมย		ผิดในกาม		หลอกลวง		ของมีนเมา	
	กรณี	ฉบับ	กรณี	ฉบับ	กรณี	ฉบับ	กรณี	ฉบับ	กรณี	ฉบับ
ไทยรัฐ	๓๖๒	๑๖๘	๑๓๒	๘๒	๒๓	๒๑	๓	๓	๙๒	๖๒
เดลินิวส์	๒๕๖	๑๘๖	๑๓๕	๘๕	๓๘	๓๔	๑๕	๑๕	๗๕	๖๘
ข่าวสด	๔๒๒	๑๗๕	๑๗๐	๕๔	๓๕	๓๓	๒๒	๒๐	๑๒๔	๘๘
มติชน	๑๗๕	๑๑๕	๕๓	๖๓	๒๑	๑๕	๕	๕	๖๔	๔๕
คม ชัด ลึก	๑๔๕	๑๑๓	๕๑	๓๕	๖	๖	๘	๘	๔๒	๓๔
รวม	๑๔๐๐	๗๖๕	๕๘๕	๓๖๗	๑๒๗	๑๑๓	๕๗	๕๕	๓๕๗	๓๐๑

ตารางที่ ๗๔ สรุปรวมจำนวนกรณีและจำนวนรายชื่อหนังสือพิมพ์

เข้าใจว่า การที่ผู้สื่อข่าวเสนอข่าว “การฆ่า” หรือ “การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป / ขาดเมตตา และกรุณาธรรม” บนหน้าหนังสือพิมพ์เป็นอันดับต้นๆ นั้น น่าจะเกิดจาก

๑. การฆ่าชีวิตมนุษย์ ถือเป็นความร้ายแรงที่สุดของบรรดาความผิดทั้งหมด ทั้งในทางจริยธรรมและกฎหมายบ้านเมือง

๒. เพราะการฆ่าชีวิตมนุษย์เป็นความร้ายแรง ดังนั้น ความร้ายแรงนี้อาจเป็นจุดขายหรือกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาสนใจสินค้าคือหนังสือพิมพ์ของกลุ่มผู้ผลิตได้

๓. การสื่อข่าว “การฆ่าชีวิตมนุษย์” อาจมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้ยังมีชีวิตอยู่ได้ระมัดระวังอันตรายที่อยู่รอบข้าง พยายามรักษาชีวิตที่สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าได้อย่างมากมายมหาศาล ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าของชีวิตเองและสังคมทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

๓.๒ สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

จากข้อมูลปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในกรอบของศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนานั้น เราจะพบว่า ผู้สื่อข่าวได้เสนอให้เห็นถึงสาเหตุของปรากฏการณ์ไว้อีกจำนวนหนึ่ง การวิเคราะห์ถึงสาเหตุของผู้สื่อข่าวอาจเกิดจากข้อสันนิษฐาน ข้อมูลแวดล้อม และการให้ปากคำของพยานในคดี แต่หากวิเคราะห์สาเหตุจากมุมมองของพุทธศาสนา อาจให้มุมมองที่เจาะลึกลงไปอีก ดังนั้น การวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่ปรากฏผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ จึงจะจำแนกหัวข้อย่อยออกเป็น ๒ ส่วนคือ สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สื่อข่าว และสาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของพุทธศาสนา ดังจะได้จำแนกรายละเอียดต่อไป

๓.๒.๑ สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สื่อข่าว

เพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อ “ปรากฏการณ์การละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา” ซึ่งมีการจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากสื่อสิ่งพิมพ์ออกเป็น ๕ ประเด็น การจำแนกสาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สื่อข่าว จึงจะใช้ ๕ ประเด็นนี้เป็นตัวตั้ง จากนั้นจึงจัดสาเหตุของพฤติกรรมฯ ออกเป็นกลุ่มๆ ตามลำดับหนังสือพิมพ์ และจะยกผู้กระทำการละเมิดหรือผู้กระทำความผิดมาแสดงพอเป็นตัวอย่างเท่านั้น

ประเด็น การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ เมื่อจำแนกสาเหตุของปรากฏการณ์ พบว่า

๑. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๑๕ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายเอก รัฐ อุคม กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายแดนชัย หทัยนิรมล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๒๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายเสกสรร กลิ่นหอม กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายปองเทพ ปานิเสน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๕๘

ข. เกิดจากความขัดแย้ง แบ่งออกเป็น ความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งผลประโยชน์ทางธุรกิจและความขัดแย้งส่วนตัว จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายด้อมและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายพยุงเดช ศรีวิเชียร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๕๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายหนองและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสิทธิเดช สิงห์พันธ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๐๑

ค. เกิดจากความโกรธ จำนวน ๘ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายยุภูมิ อุสมาน กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงอรอุมา อุสดาน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๖๑ กรณีของผู้กระทำคือ นายสุกใส (สามี) กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางเลียม พลายละหาร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๖๐

ง. เกิดจากความเครียด จำนวน ๘ กรณี เช่น กรณีการฆ่าครอบครัวตัวเองของ นายมะดาโอะ มะดีเยาะ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๖๗ กรณีการฆ่าตัวตายของนายทรงชัย คงจิตรภา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๒๓

จ. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๒ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงสุชาดา จันแก้ว จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๘๑ กรณีของผู้กระทำคือนักเรียนชั้น ม.๓ กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กชายวินิจ จินดาคำ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๓๕

ฉ. เกิดจากปัญหาชู้สาว จำนวน ๓๑ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือนายธรรมบุญ รองทอง กับ ผู้ถูกกระทำคือนางสาวมณีนัน อิติปี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๘๘ กรณีของผู้กระทำคือนางสาววัชรภรณ์ แสงเตร กับ ผู้ถูกกระทำคือนางพรทิพย์ พัดสิงห์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๕๒

ข. เกิดจากทรัพย์สิน (ชิงทรัพย์) จำนวน ๒๐ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือนายอนุพันธ์ อำนวย กับ ผู้ถูกกระทำคือนางนันทิกา ช่างปัด จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๐๕ กรณีของผู้กระทำคือนายบุญทิ้ง ธรรมชาติ กับ ผู้ถูกกระทำคือ พระมหาบุญชู อดิภทฺโท จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๖๘

ค. เกิดจากการทะเลาะวิวาท จำนวน ๕๓ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือนายพยง รัตนวิจิตร กับ ผู้ถูกกระทำคือนายจำลอง มหานิยม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๖๔ กรณีของผู้กระทำคือนางพรบุญ สิงห์กุสิน กับผู้ถูกกระทำคือ นายเพลิง แดกระ โลก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๒๑

ง. เกิดจากความประมาท จำนวน ๒๓ กรณี เช่นกรณีของผู้กระทำคือนางสาวศิริพร ยิ่งสมศาสตร์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายประสาน พวงเพชร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๕๔ กรณีของผู้กระทำคือนายไพรัช อรรคเวชวิมล กับ ผู้ถูกกระทำคือนางแดงฟ้า รอดบุญถึง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๔๖

จ. เกิดจากการป้องกันตัว จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือนางสาวกันทิมา กับ ผู้ถูกกระทำคือนายเทวรินทร์ บุญแพร่ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๒๐ กรณีผู้กระทำคือนายอนันท์ พึ่งจันทร์ กับผู้ถูกกระทำคือ นายการุณ สร้อยสุวรรณ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๘๔

ฉ. เกิดจากยาเสพติด จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือนายธงชัย เทียมถนอมและพวก กับผู้ถูกกระทำคือ คาบคำรวจสุนทร ถีถวย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๐๑ กรณีของผู้กระทำคือนายอาทิตย์ พงษ์ปลัด กับ ผู้ถูกกระทำคือนางสาวนริศรา อินเกลี้ยง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๓๔

ช. เกิดจากโรคทางจิต จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีการฆ่าตัวตายของนางสมใจ พรหมศิริ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๐๔ กรณีการฆ่าตัวตายของนายสมคิด ศรีสวัสดิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๖๐

ซ. เกิดจากการล้าแก่้น จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือนายนิวัติ สวัสดิ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือนายสุริยา ณะทิตส์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๕๑ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือนายอัครเดช สังวาล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๘๕

ด. เกิดจากสุรา จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือนายขวลิต บุญสร้าง กับ ผู้ถูกกระทำคือน.ต.ท.วินัย อินทร์แก้ว จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๘๕ กรณีของผู้กระทำคือนายวิโรจน์ ใจพรมเมือง (ทุบตี) กับ ผู้ถูกกระทำคือ ส.ต.อ.อาทิตย์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๓๐

ด. เกิดจากปัญหาหนี้สิน จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายมงคล เครือบุญ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๖๑ กรณีผู้กระทำคือ นายโสฬี และพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายโทน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๖๒

ณ. เกิดจากการหึงหวง จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสุเทพ รัชญเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายทองคำ รักมีศรี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๐๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายสายชล ขลุ่ยประเสริฐ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวพิน ขลุ่ยประเสริฐ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๑๐

ค. เกิดจากอากาศ (เย็น) จำนวน ๑ กรณี คือ กรณี เด็กชายรัชพล รามโกมุด อายุ ๓ เดือน ถูกทิ้งใ้ให้นาวตาย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๑๓

ด. เกิดจากอคติความแค้น จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ กลุ่มอาร์เคเค กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสุรัช นฤมาชาติ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๕๓ กรณีของผู้กระทำคือ นายมะแอ อภิบาลแบ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายมาละ โมงยาเค็ง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๒๕

ด. ไม่ปรากฏสาเหตุ จำนวน ๒๕ กรณี เช่นกรณีของผู้กระทำคือ นายอนุชา เสี่ยมทอง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายเอกสิทธิ์ พุ่มสาขา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๘๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายธนิช รัตนะพัลลพ กับ ผู้ถูกกระทำคือ ค.ต.คมสัน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๐๓

๒. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าว ออกเป็น ๒๑ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากการกลัวความผิด จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายเจษฎา ลำจวนและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ พ.ต.ท.บุญเลิศ คอนเพชรเจริญ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕๒

ข. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๒๗ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายบุญเลิศ อิ่มเอี่ยม กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสมบัติ จุลกะเชียร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๘๐ กรณีของผู้กระทำคือ นายบุญธรรม วงษ์จันนา กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางผุย แก้วกัลยา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๘๔

ค. เกิดจากความขัดแย้ง แบ่งออกเป็น ความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งธุรกิจ ความขัดแย้งในครอบครัว ความขัดแย้งส่วนตัว จำนวน ๒๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ วัชรุนชาย ๒ คน ไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายทักษะ สานติพงษ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๘๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายวุฒิชัย ชุมเรียง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสาธิต หนูหมาน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๑๗

ง. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๔ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายอาทิตย์ พงษ์ปลัดและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวเอ้ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๕๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมควร ปานทอง กับผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงต่าย (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ ๒๑๑๓๗

จ. เกิดจากความตีกะนอง จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นาย ประธาน ชมสุนทรและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสมยศ สีโชค จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕๔

ฉ. เกิดจากความเครียด จำนวน ๑๒ กรณี เช่น กรณี นายโชติชัย ล้มโอพารกุล กระทำอัตวินิบาตกรรม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๐๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายโชติอนันต์ เนื่องจำนงค์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายภูติศ เนื่องจำนงค์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๕๘

ช. เกิดจากปัญหาชู้สาว จำนวน ๒๒ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ ร.อ.คำ เพย สายกงจักร กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายจรูญ บุญจำเริญ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๓๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายอิทธิพันธ์ ศีกเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายภูมิมินทร์ มีศิริ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๐๗

ซ. เกิดจากการฆ่าตัดตอน (ไม่ให้เป็นพยานในศาล) จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายวัชรพงษ์ การะเกตุ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๒๐

ณ. เกิดจากทรัพย์สิน (ชิงทรัพย์-แย่งทรัพย์) จำนวน ๒๐ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือนายอนันต์ ปัญญาภมลกิจ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายจิระภัทร สีเหลือง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๔๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายสุวิทย์ โชคดีและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาววิรุณา สำเนียง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๘๔

ด. เกิดจากการทะเลาะวิวาท จำนวน ๒๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายมานะ นาคอ่อน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสุวคนธ์ ฟูลอย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๒๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายสายธาร ไพล้วนและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายชัยพร อ้นนุช จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๓๘

ฎ. เกิดจากความน้อยใจ จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีการฆ่าตัวตายของ นาย เดวิด จอห์น จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๐๗ กรณีการฆ่าตัวตายของนายสุเมธ รื่นโพธิ์วงษ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๓๖

ฏ. เกิดจากความประมาท จำนวน ๒๑ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสามารถ เลิศศรีสุขสันต์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวสุนิสา แจ่มแจ้ง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่

๒๑๒๑๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมศักดิ์ แซ่ลิ่ม กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงกชกร แซ่ลิ่ม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๓๕

ฐ. เกิดจากผลประโยชน์ จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายชนะทิพย์ กำเนิดมณี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๗๔ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสำเร็จ ศรีลัมพ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๗๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายสุทัศน์ ยิ้มประสาททองและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายวิชัย-นางสาวสุนิษา ใจเสือกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๗๖

ฑ. เกิดจากยาเสพติด จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายนิเสน ใจคง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสังวาล บุญเกื้อ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๑๒ กรณีการฉีดยาโรอินเกินขนาดคือ นายฮัม เบอร์โต้ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๑๔

ฒ. เกิดจากโรคทางจิต จำนวน ๗ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายเจสสิยา กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางพร นันทวิสิทธิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๗๕ กรณีผู้กระทำคือ นายสมนึก เนื่องอาโลย กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางบุบผา เนื่องอาโลยและพี่น้อง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๖๒

ณ. เกิดจากสุรา จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายรี พูน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางอัม ประยูรยิม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๘๓ กรณีของผู้กระทำคือ นายธานี นุชเป้ง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวรัชณี เบญจวงษ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๗๗

ด. เกิดจากหนีความผิด จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของนายประสิทธิ์ มุ่งคุณ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๐๔

ต. เกิดจากปัญหาหนี้สิน จำนวน ๗ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายเสื่อและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสุกัญญา ศิริสาร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๗๑ กรณีฆ่าตัวตายหนีปัญหาหนี้สินของนายธีรศักดิ์ รัชนะทรัพย์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๔๔

ถ. เกิดจากการหึงหวง จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายกบ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวลักขณา วงศ์รี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๗๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายคำ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวปาริชาติ ศรีพันคอน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๑๔

ท. เกิดจากอุดมการณ์ จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ แนวน่วมผู้ก่อการร้ายภาคใต้ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายชวาระดี เต็นสาแม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๕๑ กรณีของผู้กระทำคือ ผู้ก่อการร้ายภาคใต้ กับ ผู้ถูกกระทำคือ ทหารและพวก ๓ คน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๘๐

ธ. ไม่ปรากฏสาเหตุ จำนวน ๑๗ กรณี เช่น กรณีผู้กระทำคือ นายยุทธนา บุญเย็น กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสุพจน์ เขตสมุทร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๖๕ กรณี ผู้กระทำคือ นายชนพล เริ่มจำ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางพรรณี อินแดง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๓๔

๓. หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าว ออกเป็น ๒๒ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๓๒ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสิงห์ แก้วทา กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายบุญชู แก้วทา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๔๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายสำรวม อุบลจินดา กับ ผู้ถูกกระทำคือ พระเรงชัย อมรพันธ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๐๕

ข. เกิดจากการจัดขึ้น จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายปราโมทย์ หาเรือนศรี กับ ผู้ถูกกระทำคือ จ.ส.ต.ปริดา จ้อยจุฑา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๔๓ กรณีของผู้กระทำคือ นายอัครพล ลำเนาและเพื่อน กับ ผู้ถูกกระทำคือ ส.ต.ต.ศิลา แหวนเงิน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๔๒

ค. เกิดจากความขัดแย้ง แบ่งออกเป็น ความขัดแย้งเรื่องงาน ความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งธุรกิจ ความขัดแย้งผลประโยชน์ และความขัดแย้งส่วนตัว รวมจำนวน ๔๗ กรณี เช่น กรณีผู้กระทำคือ นายไพโรจน์ หนองขุ่นสารและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายทองใส แดงขุ่ม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๐๕๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายพิชิตชัย ดิลกศรี กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายนิพนธ์ ภูมาศเจริญกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๐๕๕

ง. เกิดจากการคลั่งลัทธิ จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีการฆ่าตัวตายของนายเจมส์ โรเบิร์ต มอนดี้

จ. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๑๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสมควร ปานทอง กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงสายไหม อายุ ๑๑ ปี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๑๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายอนุสรณ์ บุญเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวนิต จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๖๒

ฉ. เกิดจากความเครียด จำนวน ๑๑ กรณี เช่น กรณีการฆ่าตัวตายของ นายนที แสนสุข จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๗๗ กรณีการฆ่าตัวตายของ นายสวน กระตี่ทอง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๕๔

ข. เกิดจากปัญหาผู้สาว จำนวน ๒๓ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสัจจา สถากุลและพวก กับ นางสาวเอ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๓๒ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวจูน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาววิชุดา พาเจริญ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๓๖

ข. เกิดจากทรัพย์สิน จำนวน ๓๒ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายภานุพงษ์ ดิยะวงศ์สกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายอำพล กริตโสภณ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๒๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายวิรุทธิ์ สวัสดิ์ประทานชัย กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายประวิทย์ สวัสดิ์ประทานชัย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๔๖

ฅ. เกิดจากการทะเลาะวิวาท จำนวน ๔๐ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวกร จันทวงศ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางแอ้น นาวิ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๕๕ กรณี ผู้กระทำคือ ร.ต.ท.วัชรินทร์ รักประทุม กับ ผู้ถูกกระทำคือ พ.ต.ท.วีรกร ไวยวุฒิ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๑๘.

ญ. เกิดจากการทำแท้ง จำนวน ๒ กรณี คือ เด็กน้อย ๖ เดือนเสียชีวิต จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๗๖ และเด็กน้อย ๕ เดือน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๘๒

ฎ. เกิดจากความน้อยใจ จำนวน ๑๐ กรณี เช่น กรณีการฆ่าตัวตายเพราะน้อยใจภรรยา ของนายอุบล คนแรง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๐๓ กรณี การฆ่าตัวตายเพราะน้อยใจเพื่อน ของนางสาวธิดา ขุทรานนท์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๖๑

ฏ. เกิดจากความประมาท จำนวน ๑๐๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายจันทร์ที แสงสีดา กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายกลมและพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๐๘๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายนิคหน้อย จงเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงพิมพ์ชนก จงเจริญ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๖๑

ฐ. เกิดจากยาพิษ จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ ชายไม่ทราบชื่อ นามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางกาญจนา ชุนวลศรี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๓๕

ฑ. เกิดจากยาเสพติด จำนวน ๗ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายชัยณรงค์ มีเหมือน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวทรศณีย์ บุญมี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๔๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายวันชัย ขอบเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงสโรชา ดิหมั่น จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๕๔

ฒ. เกิดจากโรคทางจิต จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ ชายไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายเสรีพงษ์ บรรจง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๐๘๒ กรณี ผู้กระทำคือ นางปทุม กลิ่นสุคนธ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวนิภา กลิ่นสุคนธ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๘๖

ณ. เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีการฆ่าตัวตายของนางสิริวรรณ จรัสนิภาพรรณ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๕๔ กรณีการฆ่าตัวตายของนางสาวเทอรรีน่า แฮมบานี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๖๐

ด. เกิดจากการล้างแค้น จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายกิตติพงษ์ บำรุงศิริยันต์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายเมฆาภรณ์ จรัสอาษา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๗๐ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายณรงค์ เชื้อบ้านเกาะ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๖๐

ต. เกิดจากการเลียนแบบ จำนวน ๑ กรณี คือ เด็กชายแดง อายุ ๑๒ ปี ปาหินใส่รถ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๕๕

ถ. เกิดจากการสร้างสถานการณ์ จำนวน ๑ กรณี คือกรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางลัดดา สุทธานี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๐๘

ท. เกิดจากสุรา จำนวน ๒๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายแก้ว สปีนนา กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายศรี สปีนนา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๖๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายม้ายปละใจ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสมชาย นันเที่ยง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๒๘

ธ. เกิดจากความหึงหวง จำนวน ๒๓ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางธิดารัตน์ ถามังมี กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายเปี้ยว ชูเชิดเชื้อ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๖๕ กรณีของผู้กระทำคือ ส.ต.ท.อุดมชัย ชินโคตร กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวลัดดาวัลย์ จันทรวงศ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๖๑

น. ไม่ปรากฏสาเหตุ จำนวน ๒๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสุพรรณใจ ประเสริฐ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายวิศยุ อินผดุง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๐๖๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมชาย มูลแก้ว กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายวินัย วัดไทสง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๖๘

๔. หนังสือพิมพ์มติชน จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าว ออกเป็น ๒๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากการพนัน จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายแมวบุญบงค์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายศราวุธ พุทธสุภาพ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๕๐๔ กรณีของผู้กระทำคือ นายไพศาลและนางสุพรรณิ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสุนีย์ สุขวุฒิกิจ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๔๐

ข. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๒๒ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายอำนาจ เทพขุมหนู กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายอนันต์ มีแก้ว จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๕๖ กรณีของ

ผู้กระทำคือ นายวิชัย บัวแก้ว กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางจิตติมาศ ศรีประสงค์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๕๑๔

ค. เกิดจากความขัดแย้ง แบ่งเป็น ความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งทางธุรกิจ ความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ ความขัดแย้งในครอบครัว ความขัดแย้งส่วนตัว รวมจำนวน ๒๗ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายจตุรงค์ เบ็ญกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางรวีวรรณ เสดะรัต จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๕๑ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมควร หรั่งทอง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๖๑

ง. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๒ กรณีคือ กรณีของผู้กระทำคือ กลุ่มวัยรุ่น กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงแนน (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๗๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายเกรียง เพ็งเพชร กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวนา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๒๕

จ. เกิดจากความตีกะนอง จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายอัศรพล ลำเภากับ กับ ผู้ถูกกระทำคือ ศ.ต.ต.ศิลา แหวงเงิน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๘๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายชัยณพวงษ์ สมเสียง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายนิพนธ์ โตสิงห์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๕๒

ฉ. เกิดจากความเครียด จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายภาณุวัตร เกตุศิริ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายถาวร เคนน้ำเที่ยง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๑๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายโชติอนันต์ เนื่องจำนง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายภูดิศ เนื่องจำนง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๘๒

ช. เกิดจากถูกฆ่าปิดปาก จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายยุทธชัย พงนาภิรักษ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวไฉ่ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๖๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายณัฐสิทธิ์ กลมสะอาด กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงนฤนาท จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๕๑

ซ. เกิดจากปัญหาชู้สาว จำนวน ๗ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางพรบุญสิงห์รุสสิน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายเพ็ลลิ่ง แผลกระโทก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๖๗ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวนุ่น กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสุนันท์ เขียมจันทร์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๘๕

ณ. เกิดจากทรัพย์สิน จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายอนุชิต ลำเลิศ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวสเวียโคล่า ลุยบอฟ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๖๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายบัวสอง กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางทองรัก สิงห์แก้ว

ญ. เกิดจากการทะเลาะวิวาท จำนวน ๑๑ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายเอก จ้อยแก้ว กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวเสาวภา เพชรเหล็ก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๖๐ กรณีของผู้กระทำคือ นายดาบกล้องและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายฉัตรชัย โสพิศ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๓๑

ฎ. เกิดจากความน้อยใจ จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีฆ่าตัวตายของนายประสิทธิ์ ทัพทัน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๘๑ การฆ่าตัวตายของนางจรัส ปรี้อปรัก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๔๘ การฆ่าตัวตายของ นางแพ้ว ทองมาก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๖๕

ฏ. เกิดจากความประมาท จำนวน ๒๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายทวิม แสงเดช กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวปิยะธิดา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๔๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายอนันต์ เอี่ยมพลอยงาม กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางราชันย์ ทำนิมมา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๕๐๑

ฐ. เกิดจากการป้องกันตัว จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ พ.ท.สุทธิชัย คำโพธิ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายอนุชา แดงเจริญ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๕๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายอนันท์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายการุณ สร้อยสุวรรณ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๓๐ กรณีของผู้กระทำคือ นายจักรพงษ์ อุพันทา กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสิทธิศักดิ์และนายราเมศร์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๕๐๑

ฑ. เกิดจากปัญหาหนี้สิน จำนวน ๕ กรณี คือ กรณีการฆ่าตัวตายของ นายธีระรักษ์ รัชตะทรัพย์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๖๘ การฆ่าตัวตายของ นายสินชัย แซ่ตั้ง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๖๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายเสื่อและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวกัญญา สิริสาร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๕๓

ฒ. เกิดจากยาเสพติด จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายจักรพงษ์ แดงบุญเรือน กับ ผู้ถูกกระทำคือ ด.ต.ขวัญใจ ฝั้นดา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๓๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายอนุรักษ์ โพธิ์นักษา กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงเบียร์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๕๓

ณ. เกิดจากโรคทางจิต จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมนึก เนื่องอาโลย กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายประสิทธิ์ เนื่องอาโลย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๘๖

ด. เกิดจากโรคเรื้อรัง จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีการฆ่าตัวตายของนายควาโมได้ คาซุ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๔๖

ค. เกิดจากการล้างแค้น จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีถูกกลุ่มวัยรุ่นฆ่า ได้แก่ กรณี นายจิรายุทธิ์ อันเป็ง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๘๗ กรณี เด็กชายจักรรินทร์ หมอดี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๔๗ กรณีเด็กชายพิพัฒน์ น้อยแยม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๔๗

ด. เกิดจากสุรา จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางวงเดือน จอห์นส์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายอภิชาติ วงศ์ศิริ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๘๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายบอย (นามสมมติ) กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายศิริ คำสีสวัสดิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๕๘

ท. เกิดจากการหนีความผิด จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นาย ประสิทธิ์ มุ่งคุณ กับ ผู้ถูกกระทำคือ ด.ต.รังสรรค์ พิมพ์คุณากร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๒๘

ธ. เกิดจากความหึงหวง จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายวร เกียรติ ทรงสมบัติชัย กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาววราการ แสงประสิทธิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๓๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายธนภูมิ จำโพธิ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวอรยา พรหมบุรี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๑๔ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมปอง ทองสุข กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาว เกษณี ทองอ่อน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๔๗

น. ไม่ปรากฏสาเหตุ จำนวน ๑๘ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสมพิศ แสงหิรัญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ พ.ต.ท.มณูญ ถิ่นยวีสูต จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๖๕ กรณีของผู้กระทำที่ไม่ปรากฏชื่อนามสกุล กับผู้ถูกกระทำคือ นางสาวสุชาดา อมรแสดงจิตศักดิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๕๑

๕. หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าว ออกเป็น ๑๕ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นาง หวน ทองราช กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายศกรินทร์ สิ้นพันธุ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๔ กรณีของผู้กระทำคือ นายสุุดใจ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสมเพียร คำดี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๔๐

ข. เกิดจากความขัดแย้ง จำนวน ๑๑ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ ร.ต.ท. วชิรินทร์ รัตปทุม กับ ผู้ถูกกระทำคือ พ.ต.ท.วิกร ไวยวุฒิ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๘๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายคิด กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางอุเทน อินคง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๗๕

ค. เกิดจากความคุ้มคั่ง จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางพรนันทน์ ทวีสิทธิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๗๕ กรณีของผู้กระทำคือ นาย สมนึก เนื่องอาโรย กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายประสิทธิ์ เนื่องอาโรย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๖๒

ง. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๓ กรณีคือ กรณีของผู้กระทำคือ เด็กชายอ้อดกับพวก กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงแนน (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๖๐ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมควร ปานทอง กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงเอ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๓๗ กรณีของผู้กระทำคือ นายศกลรัตน์ จันทรสุข กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวพัชรียา อินตะสุข จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๔๘

จ. เกิดจากความตีกะนอง จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายเอก กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวเสาวภา เพชรเหล็ก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๔๕

ฉ. เกิดจากปัญหาชู้สาว จำนวน ๘ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายจินดา สิงค์คำและพวก กับ ผู้ถูกระทำคือ นายอมฤต ฉันทรวงศ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๕๗ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวแนน (นามสมมติ) กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวปวีณา แซ่ลิ้ม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๕๓

ช. เกิดจากทรัพย์สิน จำนวน ๑๔ กรณี เช่น กรณีผู้กระทำคือ ส.อ.วิฑูรย์ แสงวนิต กับ ผู้ถูกระทำคือ นางกอง แสงวนิต จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๖๑ กรณีผู้กระทำคือ นายวิทวัส เกษตรสิง กับ ผู้ถูกระทำคือ นายจันศรี จันแหล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๕๕

ซ. เกิดจากการทะเลาะวิวาท จำนวน ๑๗ กรณี เช่น กรณีผู้กระทำคือ นายกิจจา คงดี และพวก กับ ผู้ถูกระทำคือ ส.ต.อ.ยุธนา บุญยงค์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๑๑ กรณีผู้กระทำคือ น.ช.ชูชัย เข้มรงค์ชัย กับ ผู้ถูกระทำคือ น.ช.สิทธิชัย เข้มสวัสดิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๗๗

ณ. เกิดจากความน้อยใจ จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีผู้กระทำคือ นายวีรยุทธ สวัสดิ์ประธานชัย กับ ผู้ถูกระทำคือ นายประวิทย์และภรรยา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๖๘

ด. เกิดจากความประมาท จำนวน ๑๑ กรณี เช่น กรณีผู้กระทำคือ นายอุทิศ ใหญ่ยอด กับ ผู้ถูกระทำคือ นางอารียา ผู้สวดและลูกหลาน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๕๑ กรณีผู้ถูกระทำคือ นายเรวัฒน์ ฉายยา กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวคอกอ้อ อุดมภักดิ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๘๖

ณ. เกิดจากยาเสพติด จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ ส.ต.ท.ชวลิต พวงเงิน กับ ผู้ถูกระทำไม่ปรากฏชื่อสกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๘๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายแสม ลวง กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กชายแดนนี่ ลวง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๗๔

ญ. เกิดจากโรคทางจิต จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีการฆ่าตัวตายของ นายนเรศ รับคำอินทร์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕

จ. เกิดจากการด้างเค้น จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายอุกฤษ โขติช่วงและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายนรินทร์ วิทยานุกูล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕ กรณีของผู้กระทำที่ไม่ปรากฏชื่อและนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสุรศักดิ์ พุ่มอิม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๘

ท. เกิดจากสุรา จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ ส.ต.อ.อภิเชษฐ์ พันทุบุตร กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสมชาติ สงวนพงศ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๗๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายอิทธิพล ลูผักชี กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางมณฑา จรัสวิริยะกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๔

ฑ. เกิดจากหนีความผิด จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายประสิทธิ์ มุ่งคุณ กับ ผู้ถูกกระทำคือ ค.ต.รังสรรค์ พิมพ์คุณากร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๐๔ กรณีของผู้กระทำคือ นายแสงทอง พึ่งทอง กับ ผู้ถูกกระทำคือ ดำรวจ ไม่ทราบชื่อและนามสกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๑

ณ. เกิดจากปัญหานี้สิน จำนวน ๘ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายพิสิฐชัย บุญชก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายคริสโตเฟอร์ (ชาวอังกฤษ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๓๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายศรีชัย จางวิริยะ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายสมบัติ อยู่เย็น จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๕๔

ด. เกิดจากความหึงหวง จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายวิวัฒน์ สุรกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางลักขณา สุระกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๘๑ กรณีผู้กระทำคือ นายไชยนันท์ พุทกัน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวสุชาดา ธีรพงษ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๘๕

ต. เกิดจากอุดมการณ์ จำนวน ๑๐ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ กลุ่ม RKK ไม่ทราบชื่อและนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายวิรัตน์ ผยองศักดิ์และพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๕๔ กรณีของผู้กระทำคือ กลุ่ม RKK ไม่ทราบชื่อและนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายอาแว บรู จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๕๓

ถ. ไม่ปรากฏสาเหตุ จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายประกอบ ศรีนาค กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายชาญวิทย์ ชาญรัตนชัย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๗๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายบำรุง สุดสวาท กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายรักศักดิ์ กองตระกูล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๕๐

ประเด็น การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ เมื่อจำแนกสาเหตุของปรากฏการณ์พบว่า

๑. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๕ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีผู้กระทำคือ ส.ต.อ.ทิฆัมพร คงลำพูน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวกาญจนา ชวดเลาะ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๕๐

ข. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๑๒๕ กรณี สามารถแยกเป็น ถือเอาทรัพย์สินเพื่อไปแลกเปลี่ยนเป็นเงิน เช่น ขโมยรถจักรยานยนต์ ลกทอง ขโมยน้ำมัน เป็นต้น และถือเอาเงินโดยตรง ทั้ง ๒ ส่วนนี้ บางกรณีต้องการเงินเพื่อไปซื้อยาเสพติด บางกรณีต้องการนำไปเที่ยวเตร่ หรือใช้สอยส่วนตัวหรือสิ่งที่ตนเองอยากจะมีอยากจะเป็น เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายพงษ์พันธ์ วิสิขนาม นำเงินไปซื้อยาบ้า จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๕๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายสนธยา จิตวิกันต์กับพวก ต้องการเงินไปเที่ยวเตร่ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๕๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายวงษ์พิวัน พิศราข ต้องการเงินไปแปลงเพศ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๘๘

ค. เกิดจากความต้องการทรัพย์สิน จำนวน ๔ กรณี เช่น ต้องการอะไร่รถ คือ กรณีของ นายเก่ง (นามสมมติ) และพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๕๓ ต้องการรถยนต์ เช่น กรณีของ นายชฤทธิ ศรีสำอาง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๓๘ ต้องการรถจักรยานยนต์ เช่น กรณีของ นายยุทธศักดิ์ จงเจริญ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๖๖ และกรณีของ นายอรรถพล บุญรักษ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๕๓

ง. เกิดจากทำตามใบสั่ง จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายนิตยยุทธ สุดสมและพวก กับ ผู้ถูกกระทำไม่ปรากฏชื่อนามสกุล

จ. เกิดจากการเลียนแบบภาพยนตร์ จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายหนึ่ง กลิ่นหอมและพวก กับ ผู้ถูกกระทำไม่ปรากฏชื่อนามสกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๕๕

๒. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๑ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๑๓๕ กรณี สามารถแยกรายละเอียดออกได้เหมือนกับ กลุ่ม ข. ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสมพิศ เณรมา กับ

ผู้ถูกระทำคือ นายจิตรพร กำน้อยและพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕๔ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวจินตนา วงศ์ตระหง่าน กับ ผู้ถูกระทำคือ นายราเชน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕๕

๓. หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น

๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากการล้างแค้น จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายชยุตม์ เขียวฤทธิ์กร กับ ผู้ถูกระทำคือ นายบุญมา พงษ์นกร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๕๒

ข. เกิดจากครอบครัวยมีปัญหา จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นาย นัตภูมิ วสุนทรากุลและพวก กับ ผู้ถูกระทำ ไม่ปรากฏชื่อนามสกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๕๐๕๕ กรณีของผู้กระทำคือ เด็กชายเอ และพวก กับ ผู้ถูกระทำ ไม่ปรากฏชื่อนามสกุล จากหนังสือพิมพ์ ฉบับที่ ๖๐๕๘

ค. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๑๖๗ กรณี สามารถแยกรายละเอียดออก ได้เหมือนกับ กลุ่ม ข. ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสุศักดิ์ ดวงเกิด กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวเบญจวรรณ นกหงส์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๓๖ กรณีของผู้กระทำคือ นาย รัตนชัย โพธิกุล กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาววรรณ กงรัมย์และพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๗๑

๔. หนังสือพิมพ์มติชน จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น

๒ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีของผู้ถูกระทำคือ นาย บุญถึง ราชชมภู กับ ผู้ถูกระทำคือ นางกัญชลี เพิ่มทันจิตต์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๓๕ กรณี ของ ผู้กระทำคือ นายชยุตม์ เขียวฤทธิ์กรกับพวก กับ ผู้ถูกระทำคือ นายบุญมา พงษ์นกร จาก หนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๕๐๐

ข. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๕๑ กรณี สามารถแยกรายละเอียดออก ได้เหมือนกับ กลุ่ม ข. ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสุริยา พรหมทา กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวดา (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๘๐ กรณีของผู้กระทำคือ นาย ชีระพงษ์ แย้มเดช กับ ผู้ถูกระทำคือ นายวัชรินทร์ เกื้อกุลธรรมกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๔๗

๕. หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้ถูกระทำคือ นายบุญถึง ราชชนภู กับ ผู้ถูกระทำคือ นางกัญชลี เพิ่มทันจิตต์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๑

ข. ความต้องการเงิน จำนวน ๕๐ กรณี สามารถแยกรายละเอียดออกได้เหมือนกับ กลุ่ม ข. ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสมทรัพย์ ธนธรรมโชคชัย กับ ผู้ถูกระทำคือ สำนักงานนายควม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๗๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายเอกลักษณ์และพวก กับ ผู้ถูกระทำคือ ร้านสะดวกซื้อ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๕๕

ประเด็น การประทุพผิตในกาม-ละเมิดของรักหวงแหนของผู้อื่น จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ เมื่อจำแนกสาเหตุของปรากฏการณ์ พบว่า

๑. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๕ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายสุดใจ หมิ่นกั้น กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสมเพียร คำดี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๑๘

ข. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสมควร อิ่มนาค กับ ผู้ถูกระทำคือ นางน้อย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๑๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายบุญส่ง ปานสุจริต กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงเอ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๒๗

ค. เกิดจากเพื่อนทำทนาย จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายจิง (นามสมมติ) กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงแก้ว (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๐๘

ง. เกิดจากยาเสพติด จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำไม่ปรากฏชื่อนามสกุล (เมากัญชา) กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงจอย (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๖๘)

จ. เกิดจากสุรา จำนวน ๑ กรณี คือกรณีของผู้กระทำคือ นายจตุพร คงเดช และพวก (เมาสุรา) กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงแนน (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๕๘

๒. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๓๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายรัชชัย เกิดแก้วและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางนุช (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๕๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายนรินทร์ ลำเลิศ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวส้ม (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๗๕

ข. เกิดจากสุรา จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายคำ กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงแดง (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๔๕

ค. เกิดจากความหึงหวง จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายอนุ เชนฐ์ รื่นพิมายและเพื่อน กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวแก้ว จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๗๓

๓. หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๒ กรณี คือ กรณีผู้กระทำคือ นายสังจา สดากุลและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวเอ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๓๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายอานนท์ เมืองสมัย กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงแก้ว (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๔๔

ข. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๓๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายอนุสรณ์ บุญเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวนิค (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๖๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายชูชีพ เข้มกระโทก กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวอ้อย (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๔๘

ค. เกิดจากสุรา จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงเอ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๒๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายล้วน หลักรธรรม กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางกิม บุญอ่อน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๕๓ กรณีของผู้กระทำคือ นายบุญส่ง ปานสุจริต กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงเอ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๒๗

๔. หนังสือพิมพ์มติชน จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๕ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงกิ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๗๒

ข. เกิดจากต้องการจัดดอก จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายดิเรก สิริศิริวรรณ กับ ผู้ถูกระทำคือ นางพิมพ์ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๔๔

ค. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายจักรี จวงสาคร กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงเอ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๗๔ กรณีของผู้กระทำคือ นายกิตติกร ปลัดโรค กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงแอน (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๔๘

ง. เกิดจากความหึงหวง จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นางราตรี ขวัญสุข กับ ผู้ถูกระทำคือ นางอรุณญา ไชยกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๑๗

จ. เกิดจากสุรา จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายอาทิตย์ หาทรัพย์ กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงกุ่ม (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๐๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายสุริยา พรหมทา กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวดา (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๘๐ กรณีของผู้กระทำคือ นายสกลรัตน์ จันทร์สุข กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวพัชรียา อินตะสุข จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๗๒

๕. หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายพรม ยัมประดิษฐ์ กับ ผู้ถูกระทำคือ นางพนม ยัมประดิษฐ์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๓๕

ข. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายจักรี จวงสาคร กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงเอ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๕๐ กรณีของผู้กระทำไม่ปรากฏชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวชาล่า (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๒๕

ค. เกิดจากยาเสพติด จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของนายเสรี ภิรมย์ปิ่น กับ ผู้ถูกระทำ ไม่ทราบชื่อนามสกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๗๓

ประเด็น การพูดเท็จ – หลอกลวง – น้อยโง่ง จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ เมื่อจำแนกสาเหตุของปรากฏการณ์ พบว่า

๑. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๑ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายชัยยศ พุ่มสอน กับ ผู้ถูกระทำคือ ร้านทองแม่ทองหล่อ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๗๗ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวเปมิภา วิรัชกัษิต กับ ผู้ถูกระทำคือ นายแพทย์ประภิตเผ่า ทมชิตขงค์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๒๓๑ กรณีของผู้กระทำคือ นายภารวี ประครองวงษ์ กับ ผู้ถูกระทำไม่ปรากฏชื่อนามสกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๘๒

๒. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวอรจิรา หนูคาเข้ม กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสุมาลี อารี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๖๕ กรณีของผู้กระทำไม่ทราบชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวทรงพร บวบเอม จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๖๘

ข. เกิดจากความต้องการถือครองที่ดิน จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ คุณหญิงพจมาน ชินวัตร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๘๗

ค. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายภีรพงษ์ ผลธัญญะ กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวจอย (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๓๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายสยาม แสงสว่าง กับ ผู้ถูกระทำคือ เด็กหญิงจิม (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๓๘

๓. หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการชู้ จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำไม่ปรากฏชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกระทำคือ โรงเรียนวัดสี่ตุก โรงเรียนวัดยายร่ม โรงเรียนโพธิ์ทอง โรงเรียนบางมดวิทยา โรงเรียนจินดา จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๐๕๐

ข. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๑๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายคู่ย ทองเที่ยง กับ ผู้ถูกระทำคือ นายสมพร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๐๕๗ กรณีของผู้กระทำคือ นางทองใบ หางหิน กับ ผู้ถูกระทำคือ นางพิกุล พิมพ์ดีด จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๑๒

ค. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายเรงชัย จันทร์ศิริวิไลกุล กับ ผู้ถูกระทำคือ นางสาวหวาน (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่

๖๑๐๔ กรณีของผู้กระทำคือ นายจักรพงษ์ สงวนนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางสาวไก่อ่ (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๘๖

๔. หนังสือพิมพ์มติชน จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากการขู่หลอกลวง (วางระเบิด) จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ ไม่ปรากฏชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๓๖

ข. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสิทธิชัย ทรัพย์สมบูรณ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ บริษัทการทางพิเศษ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๔๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายธนชาติ เชื้อตระกูล กับ ผู้ถูกกระทำคือ น.พ.อโณชา ตาคำ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๕๕

ค. เกิดจากความต้องการผลประโยชน์ จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ ไม่ปรากฏชื่อนามสกุล กับ ผู้ถูกกระทำคือ นายพระประวิทย์ นุ่มนวล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๓๕

ง. เกิดจากการบริหารผิดพลาด (ฉาปนกิจสงเคราะห์) จำนวน ๑ กรณีคือ กรณีของผู้กระทำคือ นายสมศักดิ์ ปิยะโชติและพวก กับ ผู้ถูกกระทำคือ ชาวบ้านจำนวน ๑,๑๐๗ คน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๕๕

๕. หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวศศิธร ศรีสมพงษ์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ สถานธนาอนุบาล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๑ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวปณิดา เกียรติเจริญ กับ ผู้ถูกกระทำคือ นางอำพรพรณ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๒๐

ข. เกิดจากความต้องการทางเพศ จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายรังสรรค์ เจริญสุข กับ ผู้ถูกกระทำคือ เด็กหญิงติ่ม (นามสมมติ) จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๑๕

ค. เกิดจากความต้องการระบายสินค้าตกทุนออก จำนวน ๑ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ บริษัทไทยซัมซุง อิเลคทรอนิกส์ กับ ผู้ถูกกระทำคือ บริษัท แชม คอร์ปอเรชั่น จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๔๕

ประเด็น การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ เมื่อจำแนกสาเหตุของปรากฏการณ์ พบว่า

๑. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน (มียาเสพติดไว้ในครอบครอง) จำนวน ๘๘ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวกระเถิด วรรณกุล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๓๕ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวประทานพร ชันทอง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๒๖

ข. เกิดจากความต้องการสิ่งเสพติด จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ พระรัตนพร อินทโอกาส จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๐๙๖ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาววราภรณ์ แก้วมงคล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๘๑๑๘

๒. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าว ออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน (มียาเสพติดไว้ในครอบครอง) จำนวน ๖๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายโอม เริง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๘๔ กรณีของผู้กระทำคือ นายสรวิชัย บุญประเสริฐ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๕๓

ข. เกิดจากความต้องการสิ่งเสพติด จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ พระกมลพรรค์ บุญปลื้มและเพื่อน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๒๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายเชาวลิต หน่วยสังขารแลพะพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๔๐

ค. เกิดจากความต้องการสุรา จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ พระชินกร ตปัสสีโล จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕๑ กรณีของผู้กระทำคือ นายมนต์ชัย เปลี่ยนน้อย จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๕๖ กรณีของผู้กระทำคือ พระไพศาล มาคำ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๒๘๒

๓. หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน (มียาเสพติดไว้ในครอบครอง) จำนวน ๑๐๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายวิน ชิวเหียงชิน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๖๓ กรณีของผู้กระทำคือ นายอัลดิน คามูซอ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๑๖

ข. เกิดจากความต้องการสิ่งเสพติด จำนวน ๑๓ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสุเทพ ไตะกูและพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๐๕ กรณีของผู้กระทำคือ พลทหารณัฐพล จันทระมาฏ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๒๕

ค. เกิดจากความต้องการสุรา จำนวน ๒กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นางสาวพนิดา บุญทัน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๑๙๖ กรณีของผู้กระทำคือ นายอภิคุณ คุณกิตติ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๖๒๗๑

๔. หนังสือพิมพ์มติชน จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน (มียาเสพติดไว้ในครอบครอง) จำนวน ๕๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นางไชนับ แสนสอาด จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๙๕๘ กรณีของผู้กระทำคือ นายอาเฟ แซ่ฟาง จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๙๕๕

ข. เกิดจากความต้องการสิ่งเสพติด จำนวน ๖ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายสมคิด เสาร์ไชยและพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๗๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายธนกร ปราชญ์เมธีกุลและพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๘๕

ค. เกิดจากความต้องการสุรา จำนวน ๒กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ พลทหารสมชัย อาดี จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๗๑๕ กรณีของผู้กระทำคือ นายถาวร ศรีวิสร จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๑๐๘๘๐

๕. หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก จำแนกสาเหตุจากการวิเคราะห์ข่าวของผู้สื่อข่าวออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก. เกิดจากความต้องการเงิน (มียาเสพติดไว้ในครอบครอง) จำนวน ๓๕ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายอาร์โรชา และพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๒๒ กรณีของผู้กระทำคือ นายนาวัน พุ่มพวงและพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๒๔

ข. เกิดจากความต้องการสิ่งเสพติด จำนวน ๔ กรณี เช่น กรณีของผู้กระทำคือ นายมนัส พร่องและเพื่อน จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๑ กรณีของนายไพฑูรย์ เกื้อกิจและพวก จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๑๓

ค. เกิดจากความต้องการสุรา จำนวน ๓ กรณี คือ กรณีของผู้กระทำคือ นายสวึง ส่วงค์ จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๑๔๓ กรณีของผู้กระทำคือ นายภูเนศ หงส์มานพ จาก

หนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๒๒ กรณีของผู้กระทำคือ พระบุญยัง ตปสีโต จากหนังสือพิมพ์ฉบับที่ ๒๒๗๖

เมื่อพิจารณาสาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สื่อข่าว พบว่า ประเด็นการทำให้สิ่งมีชีวิตให้ตกลงไปเกิดจาก ๑) ความโกรธ (ฉุนเฉียว) ๒) การล้างแค้น ๓) อากาศ (เย็น) ๔) กลัวความผิด ๕) ความโกรธแค้น ๖) ความขัดแย้ง ๗) ความต้องการทางเพศ ๘) ความตึกคนอง ๙) ความเกรียด ๑๐) ปัญหาผู้สาว ๑๑) การฆ่าตัดตอน ๑๒) ทรัพย์สิน (ชิงทรัพย์-แย่งทรัพย์) ๑๓) การทะเลาะวิวาท ๑๔) ความน้อยใจ ๑๕) ความประมาท ๑๖) ผลประโยชน์ ๑๗) ยาเสพติด ๑๘) โรคทางจิต ๑๙) สุรา ๒๐) ปัญหาหนี้สิน ๒๑) การหึงหวง ๒๒) อุดมการณ์ (แบ่งแยกดินแดน) ๒๓) การขัดขืน ๒๔) การคลั่งลัทธิ ๒๕) การทำแท้ง ๒๖) ยาพิษ ๒๗) โรคภัยไข้เจ็บ ๒๘) การเลียนแบบ ๒๙) การสร้างสถานการณ์ ๓๐) การพนัน ๓๑) ฆ่าปิดปาก ๓๒) การป้องกันตัว ๓๓) ความคุ้มคลั่ง และ ๓๔) ไม่ปรากฏสาเหตุ

ประเด็นการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้เกิดจาก ๑) ความโกรธ ๒) ความต้องการเงิน ๓) ความต้องการทรัพย์สิน ๔) ทำตามใบสั่ง ๕) การเลียนแบบภาพยนตร์ ๖) การล้างแค้น ๗) ครอบครัวยมีปัญหา

ประเด็นการประพาศพิศในกาม-ละเมิดของรักหวนแทนของผู้อื่นเกิดจาก ๑) ความโกรธแค้น ๒) ความต้องการทางเพศ ๓) เพื่อนท้าทาย ๔) ยาเสพติด ๕) สุรา ๖) ความหึงหวง ๗) ต้องการขุดดอก

ประเด็นการพูดเท็จ – หลอกลวง – นื้อโกง เกิดจาก ๑) ความต้องการเงิน ๒) ความต้องการถือครองที่ดิน ๓) ความต้องการทางเพศ ๔) การขู่หลอกลวง (วางระเบิด) ๕) ความต้องการผลประโยชน์ ๖) การบริหารผิดพลาด (ฉาปนกิจสงเคราะห์) ๗) ต้องการระบายสินค้าคุ่นออก

ประเด็นการเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษเกิดจาก ๑) ความต้องการเงิน (มียาเสพติดไว้ในครอบครอง) ๒) ความต้องการสิ่งเสพติด ๓) ความต้องการสุรา

๓.๒.๒ สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองพุทธศาสนา

เมื่อศึกษาความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ตามนัยของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ พฤติกรรมคือ การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, ๒๕๕๑) แต่เมื่อพิจารณาแบบง่าย โดยการแยกออกเป็น ๒ ศัพท์ คือ “พฤติ” หมายถึง ความประพฤติ

และ “กรรม” หมายถึง การกระทำ รวมความคือ การกระทำที่เป็นความประพฤติ หรือ ความประพฤติที่เป็นการกระทำ

เนื้อหาทางจิตวิทยา แบ่งพฤติกรรมออกเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. พฤติกรรมภายใน (Covert behavior) คือ ระบบการทำงานของพลังทางสมอง

๒. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) คือ พฤติกรรมที่แสดงออกภายนอก โดยที่ บุคคลอื่นสามารถรับรู้ได้โดยเครื่องมือที่ดี โดยการสังเกตที่ดี ทั้งนี้ผู้แสดงพฤติกรรมอาจจะรู้หรือไม่รู้ก็ได้

ในพุทธศาสนามองว่า พฤติกรรมภายในคือ ใจ ส่วนพฤติกรรมภายนอกคือ กาย และวาจา โดยที่พฤติกรรมภายในจะเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมภายนอก แต่พฤติกรรมภายในก็ต้องอาศัยเครื่องมือ (ทวาร) ของพฤติกรรมภายนอกเป็นกระบอกการรับรู้เพื่อการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมภายนอก

พฤติกรรมในความหมายนี้ อาจตีความได้เท่ากับคำว่า “กรรม” ในพุทธศาสนา โดยที่พุทธศาสนามองว่า “กรรม” เป็นคำกลางๆ กรรมดี เรียกว่า สุจริตกรรม กรรมไม่ดี เรียกว่า พุจริตกรรม และกรรมที่บอกไม่ได้ว่า ดีหรือไม่ดี เรียกว่า อัพยาครกรรม

เฉพาะพุจริตกรรม หรือ กรรมไม่ดีนั้นที่เผยออกใน ๓ ทางคือ กาย วาจา และใจ เกิดจากต้นเหตุของความชั่ว (อกุศลมูล) ๓ ประการคือ

๑. โลภะ ความอยาก / ความโลภ มีลักษณะคือ การนำเข้ามาสู่ตน
๒. โทสะ ความคิดประทุษร้าย มีลักษณะคือ การผละออกไปจากตน
๓. โมหะ ความหลง / อวิชชา มีลักษณะคือ ไม่รู้จักเหตุ ไม่รู้จักผล หลงงมาย

สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สืบทอด เมื่อมองผ่านมุมมองของพุทธศาสนา พฤติกรรมความเสื่อมโทรมฯ ดังกล่าวนี้นี้ คือ การกระทำความชั่ว ที่เรียกว่า “พุจริตกรรม” นั่นเอง ครั้นจัดออกเป็น ๓ กลุ่มตามลักษณะต้นเหตุของความชั่ว สามารถที่จะจัดได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ โลภะ ได้แก่ ความต้องการทางเพศ/ ปัญหาผู้สาว /การแย่งชิง-อยากได้ทรัพย์สิน-เงิน-ที่ดิน/ สุรา/ ปัญหาหนี้สิน/ ความหึงหวง/ อุดมการณ์/ การสร้างสถานการณ์/ การพนัน/ ผลประโยชน์/ ความน้อยใจ/ สิ่งเสพติด/ ต้องการจัดดอก/ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความอยากได้ อยากมีอยากเป็น และไม่อยากจะไม่มีไม่เป็น (ไม่ปรากฏสาเหตุ)

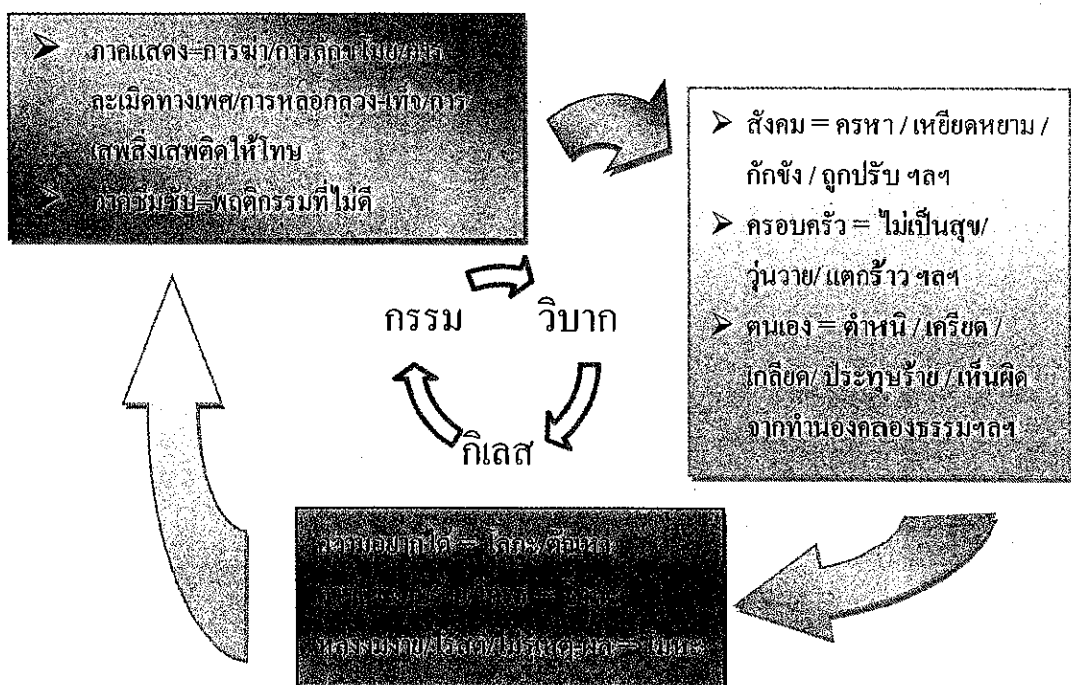
กลุ่มที่ ๒ โทสะ ได้แก่ กลัวความผิด/ ความโกรธ (ฉุนเฉียว)/ ความโกรธแค้น/ การล้างแค้น/ ความขัดแย้ง/ การฆ่าตัดตอน/ การขัดขืน/ การทำแท้ง/ ยาพิษ/ ฆ่าปิดปาก/ การป้องกันตัว/ การทะเลาะวิวาท/ ครอบครัวยมีปัญหา/ เพื่อนทำหาย/ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการประทุษร้าย ความเกลียดแค้น ความอาฆาต เป็นต้น (ไม่ปรากฏสาเหตุ)

กลุ่มที่ ๓ โมหะ ได้แก่ ความเครียด/ ความประมาท/ ความตึกะนอง/ โรคทางจิต/ การคลั่งลัทธิ/ โรคภัยไข้เจ็บ/ การเลียนแบบ/ ความคุ้มคลั่ง/ การทำตามใบสั่ง/ การเลียนแบบ/ การขู่หลอกลวง/ การบริหารผิดพลาด (ฉาปนกิจสงเคราะห์)/ ต้องการระบายสินค้าถูกรุ่นออกและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความหลงมกตามสภาพที่ไม่รู้จริง ไม่รู้เหตุไม่รู้ผล (ไม่ปรากฏสาเหตุ)

อนึ่ง พุทธศาสนามองว่า สิ่งที่ปรากฏล้วนมาจากเหตุ และเหตุที่ว่านี้ก็คือผลของเหตุอื่น เป็นลูกโซ่สืบทอดถึงกัน หากถามว่า ต้นเหตุของความชั่ว ๓ ประการ (อกุศลมูล) นี้มาจากไหน ในข้อนี้ให้พิจารณาได้จากแนวคิดเรื่อง “ไตรวัฏฏ์”

ไตรวัฏฏ์ในพุทธศาสนา มี ๓ อย่างคือ

๑. กิเลส ได้แก่ สิ่งไม่ดีที่หมักหมมอยู่ในขันธสันดาน อันส่งผลให้จิตใจหมอง
๒. กรรม คือ การกระทำ ที่ถูกผลักดันมาจากกิเลส
๓. วิบาก คือ ผลของการกระทำ หมายความว่า เมื่อมีการกระทำก็ย่อมมีผลของการกระทำ เช่น เมื่อกิน (กระทำ) ย่อมมีอาหารอยู่ในท้อง (วิบาก) ซึ่งวิบากตัวนี้เองส่งผลให้เกิดผลคือ กิเลสที่พอกพูนขึ้นเป็นลำดับ และกิเลสที่พอกพูนขึ้นก็ส่งผลให้เกิดการกระทำที่ยิ่งขึ้น กลายเป็นความวนเวียนสืบต่อกันไม่รู้จบจวบสิ้น ดังแผนภาพ

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กิเลสหลัก ๓ ตัวคือ โลภะ โทสะ โมหะ ที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อกุศลมูล” คือต้นเหตุนองพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองพุทธศาสนา และกิเลสเหล่านี้ที่เพิ่มพูนขึ้นมาก็โดยการสะสมพฤติกรรมที่ไม่ดี (พ่ายแพ้กิเลส/ไม่รู้จักหักห้ามใจ เป็นต้น) จากนั้นจึงรับผลร้ายจากพฤติกรรมไม่ดีนั้นเข้าสู่กิเลสที่เพิ่มขึ้นอีก เหมือนลูกโป่งที่ใส่ลมเข้าไปเท่าไร ก็ยิ่งต้องพองตัวขึ้นและแตกในที่สุด ฉะนั้น

บทที่ ๔

แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

สืบเนื่องจากบทที่ ๓ ผู้วิจัยได้จัดจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสาเหตุของพฤติกรรมฯ ออกเป็นส่วนๆ เมื่อพิจารณาฐานคิดในพุทธศาสนาเทียบได้เท่ากับทุกข์ คือ ปรากฏการณ์ฯ และสมุทัย คือ สาเหตุ ในหลักอริยสัจ

เป็นที่ทราบกันว่า สังคมคือการรวมตัวของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป พฤติกรรมที่คนในสังคมแสดงออกต่อกัน/ต่อสังคม เรียกว่า “พฤติกรรมสังคม” พิจารณาได้ใน ๒ ลักษณะใหญ่ๆ คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เฉพาะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อันได้แก่ พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม เป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งของ “ปัญหาสังคม” การแก้ปัญหา นอกจากจะแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างแล้ว การสาวลึกลงไปหาสาเหตุและเข้าไปจัดการกับสาเหตุของพฤติกรรมนั้น น่าจะมีผลดีกว่าการแก้ที่ปลายเหตุ จากเนื้อหาในบทที่ ๓ เราจะพบสาเหตุบางประการที่เป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นั้น

อนึ่ง ทูตทางสังคมที่มาพร้อมกับวัฒนธรรมการคิดและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนไทย อย่างหนึ่งคือ “พุทธศาสนา” น่าจะมีส่วนไม่น้อยในการเปลี่ยนพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ให้เป็น พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในบทที่ ๔ นี้ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวคิดทางพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น ทั้งนี้อาจจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่แนวคิด “สังคมอุดมปัญญา”

การจำแนกเนื้อหาในบทนี้ จะเสนอใน ๓ ส่วนคือ ๑) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมมิพึงประสงค์ในพุทธศาสนา ๒) การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน ๓) การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก เฉพาะ ๒) และ ๓) เพื่อตอบปัญหาว่า พุทธศาสนาเสนอแนวคิดเพื่อการจัดการไว้อย่างไร

๔.๑ พฤติกรรมมิพึงประสงค์ในพุทธศาสนา

ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดในตอนท้ายของบทที่ ๓ ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งได้แก่ หุนจิริกรรม ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี พฤติกรรมเหล่านี้เกิดมาจากนิสสัย (กิเลส) ที่ไม่ดี ถูกสะสมมาจากการกระทำที่ไม่ดีของบุคคล เป็นพลวัตสะสมพอกพูนขึ้นไม่รู้จักจบสิ้น เมื่อแสดงออกก็แสดงออกใน ๓ ทาง คือ

๑. ความชั่วทางกาย เรียกว่า “กายทุจริตกรรม” แยกออกเป็น ๓ ประการคือ การฆ่าสัตว์ การลักขโมย และการประพฤติดีกในกาม

๒. ความชั่วทางวาจา เรียกว่า “วจีทุจริตกรรม” แยกออกเป็น ๔ ประการคือ การพูดเท็จ การพูดส่อเสียด การพูดหยาบคาย และการพูดเพื่อเจ้าไว้สวาระ

๓. ความชั่วทางใจ / ความรู้สึกลึกซึ้งชั่ว เรียกว่า “มโนทุจริตกรรม” แยกออกเป็น ๓ ประการคือ คิดอยากได้ของผู้อื่น คิดปองร้ายผู้อื่น และ เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม/เห็นผิดจากความเป็นจริง

พฤติกรรมที่ไม่ดี/มีพียงประสงค์ดังกล่าวนี้จัดรวมเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ เป็นพฤติกรรมที่มีพียงประสงค์ภายใน ได้แก่ “มโนทุจริตกรรม” ส่วนที่ ๒ เป็นพฤติกรรมของการแสดงออกสู่ภายนอก ต่อบุคคล/ต่อสังคมในทางที่ไม่ดี ได้แก่ “กายทุจริตกรรม” และ “วจีทุจริตกรรม” การเข้าไปจัดการพฤติกรรมมีพียงประสงค์เหล่านั้น พุทธศาสนาให้ความสำคัญทั้ง ๒ ส่วน โดยมองว่า ทั้ง ๒ ส่วน อาศัยกันและกัน ส่วนที่ ๑ เป็นเรื่องของ “นามธรรม” ส่วนที่ ๒ เป็นเรื่องของ “รูปธรรม” นามธรรม เป็นจุดเริ่มต้นของ รูปธรรม และรูปธรรมก็มีส่วนผลักดันให้นามธรรมมีน้ำหนักในด้านใดด้านหนึ่ง มากขึ้น (ลบหรือบวก) อย่างไรก็ตาม พุทธศาสนาจะให้ความสำคัญกับนามธรรมเป็นอันดับแรก โดยให้รู้จักหักห้ามใจจากความชั่ว มุ่งมั่นสร้างสิ่งดีงาม และทำจิตใจให้มีคุณภาพสูง โดยรวมคือการกำจัดกิเลสตัวใหญ่ ๓ ตัว เพื่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่มีพียงประสงค์ต่อบุคคล/สังคม ดังนั้น การจัดการพฤติกรรมมีพียงประสงค์ในพุทธศาสนา จึงดำเนินการได้ใน ๒ ส่วนคือ ส่วนที่เป็นภายใน ได้แก่ “จิตใจ” และส่วนที่เป็นภายนอก

๔.๒ แนวคิดพุทธศาสนากับการจัดการพฤติกรรมมีพียงประสงค์ภายใน

การทำความเข้าใจประเด็น “แนวคิดพุทธศาสนากับการจัดการพฤติกรรมมีพียงประสงค์ภายใน” นั้น มีความจำเป็นต้องพิจารณาเนื้อหาในพุทธศาสนา ๒ ส่วนซึ่งสอดคล้องกันคือ ๑) พฤติกรรมมีพียงประสงค์ภายในเป็นอย่างไร ๒) หลักการ (แนวคิด/ทฤษฎี) และทักษะวิธีเพื่อการจัดการพฤติกรรมมีพียงประสงค์ภายในเป็นอย่างไร

๔.๒.๑ ลักษณะพฤติกรรมมีพียงประสงค์ภายใน

พฤติกรรมมีพียงประสงค์ภายในที่เรียกว่า มโนทุจริตกรรมนั้น เมื่อนำมาเทียบเคียงกับกิเลสตัวการใหญ่ ๓ ตัว จะได้ดังนี้

คิดอยากได้ของผู้อื่น → โลภะ
 คิดปองร้ายผู้อื่น → โทสะ
 เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม/เห็นผิดจากความเป็นจริง → โมหะ

ในพระไตรปิฎก มีข้อความที่อธิบายถึง โลภะ โทสะ และ โมหะ ไว้ว่า ความกำหนัด ความกำหนัดนัก ความคล้อยตามอารมณ์ ความยินดี ความเพลิดเพลิน ความกำหนัดด้วยอำนาจความเพลิดเพลิน ความกำหนัดนักแห่งจิต ความอยาก ความสยบ ความหมกมุ่น ความใคร่ ความรักใคร่ ความข้องอยู่ ความจมอยู่ ธรรมชาติผู้คร่ำไป ธรรมชาติผู้หลงลง ธรรมชาติผู้ยังสัตว์ให้เกิด ธรรมชาติผู้ยังให้เกิดพร้อม ธรรมชาติอันร่อยรัศ ธรรมชาติอันมีขาย ธรรมชาติอันกำซาบใจ ธรรมชาติอันชานไป ธรรมชาติเหมือนเส้นด้าย ธรรมชาติอันแผ่ไป ธรรมชาติผู้ประมวณมา ธรรมชาติเป็นเพื่อนสองปณิธาน ธรรมชาติผู้นำไปสู่ภพ ค้นหาเหมือนป่า ค้นหาเหมือนดง ความเกี่ยวข้อง ความเยื่อใย ความห่วงใย ความผูกพัน การหวัง กิริยาที่หวัง สภาพที่หวัง ความหวังรูป ความหวังเสียง ความหวังกลิ่น ความหวังรส ความหวังโผฏฐัพพะ ความหวังลาภ ความหวังทรัพย์ ความหวังบุตร ความหวังชีวิต ธรรมชาติผู้กระชิบ ธรรมชาติผู้กระชิบทั่ว ธรรมชาติ ผู้กระชิบยิ่ง การกระชิบ กิริยาที่กระชิบ สภาพที่กระชิบ การละโมภ กิริยาที่ละ โมภ สภาพที่ละโมภ ธรรมชาติที่เป็นเหตุชมชานไป ความใคร่ในอารมณ์ใดๆ ความกำหนัดในฐานะอันไม่ควร ความโลภเกินขนาด ความติดใจ กิริยาที่ติดใจ ความปรารถนา ความกระหยิ่มใจ ความปรารถนานัก กามค้นหา ภวค้นหา วิภวค้นหา ค้นหาในรูปภพ ค้นหาในอรูปภพ ค้นหาในนิโรธ (คือ รากะที่สחרคด้วยอุจเฉททิฏฐิ) รูปค้นหา สัททค้นหา คันธค้นหา รสค้นหา โผฏฐัพพค้นหา รัสมค้นหา โอชะ โยชะ คันถะ อุปาทาน อารมณ์ นิ वर्ณ เครื่องปิดบัง เครื่องผูก อุปกิเลส อนุสัย ปริยฐาน ค้นหาเหมือนเถาวัลย์ ความปรารถนา วัตถุมีอย่างต่างๆ รากแห่งทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ แดนเกิดแห่งทุกข์ บ่วงแห่งมาร เบ็ดแห่งมาร แคนแห่งมาร ค้นหาเหมือนแม่น้ำ ค้นหาเหมือนขำย ค้นหาเหมือนเชือกผูก ค้นหาเหมือนสมุทร อภิขณา อกุศลมูลคือโลภะ อันใดนี้เรียกว่า โลภะ

ความอาฆาตย่อมเกิดขึ้นด้วยคิดว่า ผู้นี้ได้กระทำความเสื่อมเสีย..กำลังทำความเสื่อมเสีย จักทำความเสื่อมเสียแก่เรา ...แก่คนผู้เป็นที่รักที่ชอบพอของเราแล้ว ...แก่คนผู้ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่ชอบพอของเรา ความอาฆาตย่อมเกิดขึ้นด้วยคิดว่า ผู้นี้จักทำความเจริญแก่คนผู้ไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่ชอบพอของเรา หรือความอาฆาตย่อมเกิดขึ้นในฐานะอันมิใช่เหตุ ความอาฆาตแห่งจิต การกระทบกระทั่ง ความยินร้าย ความขุ่นเคือง ความคิดประทุษร้าย การมุ่งคิดประทุษร้าย ความพยายามแห่งจิต ความคิดประทุษร้ายทางใจ ความโกรธ กิริยาที่โกรธ สภาพที่โกรธ ความคิดประทุษร้าย กิริยาที่คิดประทุษร้าย สภาพที่คิดประทุษร้าย ความคิดปองร้าย กิริยาที่คิดปองร้าย

สภาพที่คิดปองร้าย ความยินร้าย ความดูร้าย ความปากร้าย ความไม่เข้มแข็งแห่งจิต อันใด มีลักษณะ
เช่นว่านี้ นี้เรียกว่า โทสะ

ความไม่รู้ในทุกข์ ความไม่รู้ในทุกขสมุทัย ความไม่รู้ในทุกขนิโรธ ความไม่รู้ใน
ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ความไม่รู้ในส่วนอดีต ความไม่รู้ในส่วนอนาคต ความไม่รู้ทั้งในส่วนอดีต
และส่วนอนาคต ความไม่รู้ในกรรมอันเป็นปัจจัยของกันและกันและอาศัยกันและกันเกิดขึ้น ความ
ไม่รู้ ความไม่เห็น ความไม่ตรัสรู้ ความไม่รู้โดยสมควร ความไม่รู้ตามเป็นจริง ความไม่แทงตลอด
ความไม่ถือเอาโดยถูกต้อง ความไม่หยั่งลงโดยรอบคอบ ความไม่พินิจ ความไม่พิจารณา การไม่
กระทำให้ประจักษ์ ความทรมานปัญญา ความโง่เขลา ความไม่รู้ชัด ความหลงความลุ่มหลง ความ
หลงใหล อวิชชา โอฆะคืออวิชชา โยคะคืออวิชชา อนุสัยคืออวิชชา ปริยฐานคืออวิชชา ลัมคือ
อวิชชา อกุศลมูลคือโมหะ อันใด มีลักษณะเช่นว่านี้ นี้เรียกว่า โมหะ (พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓๕ วิกังค
ปกรณ์ ดิกนิเทศ ข้อ ๕๒๖, ๒๕๕๑)

นอกจากนั้น เมื่อศึกษาแนวคิด “ปฏิจกสมุปบาท” ในพุทธศาสนา ก็เลศที่เป็นเหตุ
ก่อให้เกิดสิ่งอื่นๆ เป็นผลสืบเนื่องให้เกิดสิ่งอื่นอีกมีอยู่ ๓ ตัว คือ

๑. อวิชชา คือ ความไม่รู้ตามสภาพที่เป็นจริง
๒. ตัณหา คือ ความทะยานอยาก
๓. อุปาทาน คือ การเข้าไปยึดมั่นถือมั่น

อวิชชาในพุทธศาสนา มี ๒ กลุ่มคือ อวิชชา ๔ คือความไม่รู้ในอริยสัจ ได้แก่ ความ
ไม่รู้ในทุกข์ ความไม่รู้ในเหตุเกิดแห่งทุกข์ ความไม่รู้ในความดับทุกข์ ความไม่รู้ในปฏิปทาที่จะให้
ถึงความดับทุกข์ (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๖ สังยุตตนิกาย นิทานวรรค ข้อ ๑๗, ๒๕๕๑) และอวิชชา ๘
เพิ่มเติมจากอวิชชา ๔ มาอีก ๔ หัวข้อคือ ความไม่รู้ในส่วนอดีต ความไม่รู้ในส่วนอนาคต ความไม่รู้
ทั้งส่วนอดีตและอนาคต และความไม่รู้ในกรรมทั้งหลายที่อาศัยกันจึงเกิดมีขึ้นตามหลักกัณฑ์ปัจจัย
ตา (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), ๒๕๕๑)

ตัณหาในพุทธศาสนามี ๓ คือ กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา (พระไตรปิฎก
เล่มที่ ๒๒ อังคุตตรนิกาย ปิณฺณก-ฉกกนิบาต ตัณหาสูตร ข้อ ๓๗๗, ๒๕๕๑) ลักษณะเด่นของ
กามตัณหา คือ เป็นความต้องการที่จะมีหรือครอบครอง ความต้องการนี้อาจแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า
“desire to have” หรือ “desire to possess” ความปรารถนาใดๆ ย่อมต้องมีวัตถุแห่งความปรารถนา
หรือ “objects of desire” ในภาษาอังกฤษ วัตถุแห่งความปรารถนาของกามตัณหานี้ พุทธศาสนา
กล่าวว่า ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะและธรรมารมณ์อันน่าปรารถนาน่ายินดี สิ่งเหล่านี้ เมื่อ

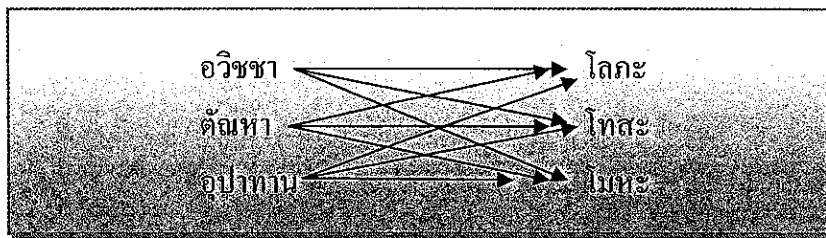
กล่าวโดยสรุปก็คือ วัตถุ สิ่งของ หรือบุคคล ตลอดจนจินตนาการเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ ซึ่งนำมาซึ่งความเคลิบเคลิ้ม ตื่นเต้น หลงใหล น่ายินดีและน่าเพลิดเพลินหมกมุ่นเป็นต้น (สมภาร พรหมทา, ๒๕๔๒) ภาวตัณหา คือความทะยานอยากในภพ ความอยากในภาวะของตัวคนที่จะได้จะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง อยากเป็น อยากคงอยู่ตลอดไป ความใคร่อยากที่จะประกอบด้วยภวาทิฎฐิหรือ สัสสตทิฎฐิ ส่วนวิภวตัณหา หมายถึง ความทะยานอยากในในวิภพ ความอยากในความพรากรพันไปแห่งตัวตนจากความเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งอันไม่น่าปรารถนา อยากทำลาย อยากให้ดับสูญ ความใคร่อยากที่ประกอบด้วยวิภวาทิฎฐิหรืออุจเฉททิฎฐิ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), เล่มเดียวกัน)

อุปาทานในพุทธศาสนามี ๔ คือ กามอุปาทาน (ความยึดมั่นในกาม สิ่งที่น่าปรารถนา) ทิฎฐุปาทาน (ความยึดมั่นในความเห็น) สีลพัตอุปาทาน (ความยึดมั่นในศีลพรต) และ อัตตวาทุอุปาทาน (ความยึดมั่นในตัวตน) (พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๖ สังยุตตนิกาย นิทานวรรค ข้อ ๘, ๒๕๕๑) ความยึดมั่นนี้ สืบเนื่องมาจากตัณหาอีกทีหนึ่ง

เกี่ยวกับกิเลส ๓ ตัวนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ อธิบายไว้ในหนังสือพุทธธรรมว่า อวิชชา (Ignorance, lack of knowledge) = ความไม่รู้ ไม่เห็นตามความเป็นจริง ไม่รู้เท่าทันสภาวะ หลงไปตามสมมติบัญญัติ ความไม่รู้ที่แฝงอยู่กับความเชื่อถือต่างๆ ภาวะขาดปัญญา ความไม่เข้าใจ เหตุผล การไม่ใช้ปัญญา หรือปัญญาไม่ทำงานในขณะนั้น, ตัณหา (Craving) = ความอยาก ทะยาน ร่ำรนาหาสิ่งอันนวยสุขเวทนา หลีกหนีสิ่งที่ก่อทุกข์เวทนา โดยอาการได้แก่ อยากได้ อยากเป็น อยากคงอยู่อย่างนั้นๆ ยังยืนตลอดไป อยากให้ดับสูญ พินาศไป, อุปาทาน (Attachment, Clinging) = ความยึดติดถือมั่นในเวทนาที่ชอบหรือชัง รวบรวมเอาสิ่งต่างๆและภาวะชีวิตที่อันนวยเวทนานั้นเข้ามาผูกพันกับตัว ความยึดมั่นต่อสิ่งซึ่งทำให้เกิดเวทนาที่ชอบหรือไม่ชอบ จนเกิดท่าทีหรือศรัทธาคือสิ่งต่างๆ ในแนวทางที่เสริมหรือสนองตัณหาของตน (พระราชวรมนี (ประยูร ชาญ ปยุตฺโต), ๒๕๒๘) เฉพาะ ตัณหา เป็นผลสืบเนื่องให้เกิด อุปาทาน ท่านอธิบายไว้ว่า ตัณหาเป็นปัจจัยแก่อุปาทาน เมื่อความอยากแรงขึ้น ก็กลายเป็นยึดติด เหมือนจับถือค้างอยู่ในใจ วางไม่ลง เกิดมีท่าทีขึ้นมาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น ถ้าชอบก็เอาตัวเข้าไปผูกติดเหมือนดังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับมัน ใจคล้อยตามมันไป อะไรเกี่ยวกับมันเป็นเห็นดีเห็นงามไปหมด อะไรกระทบมัน เป็นกระทบถึงเราด้วย ถ้าชังก็เกิดความรู้สึกปะทะกระทบเหมือนดังเป็นตัวปกปักษ์คุ้มครองกับตน อะไรเกี่ยวกับสิ่งนั้น บุคคลนั้นหรือภาวนั้น ให้รู้สึกกระทบกระเทือนขัดผลก่ผลอยู่เรื่อย ไม่เห็นดีไม่เห็นงาม มันขยับเขยื้อนทำอะไรเป็นดังกระทำต่อเราไปหมด พร้อมกันนี้ ท่าทีไม่ว่าในทางชอบหรือในทางชังก็ตาม ย่อมเป็นเครื่องเสริมย้ำและเป็นไปด้วยกันกับความยึดติดถือมั่นเชิดชูคุณค่าความสำคัญของสิ่งต่อไปนี้คือ สิ่งปรนเปรออันนวยความสุขที่จะถูกได้หรือถูกขัดถูกแย้ง (กาม) ความเห็นความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งทั้งหลายที่เกี่ยวข้องตลอดจนเกี่ยวกับโลกและชีวิต (ทิฎฐิ) ระบบแบบแผนข้อปฏิบัติพิธีกรรมวิธีการ

ต่างๆ ที่จะให้บรรลุผลสำเร็จทั้งในทางที่จะได้และที่จะเสียพ้น (ศีลวัตร) และความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนที่จะได้หรือที่ถูกปะทะขัดขวาง (อัตตาท) (พระราชวรณีย์ (ประยูรช ปยุตฺโต), เล่นเดียวกัน)

กิเลส ๓ ตัว ในหลักปฏิจจสมุปบาทนี้ เมื่อนำมาเทียบเคียงกับกิเลส ๓ ตัวหลักข้างต้น อาจเทียบเคียงได้ดังนี้

จากการเทียบเคียงนั้น พอจะอธิบายโดยสังเขปได้ว่า อวิชชาคือความไม่รู้ ในระดับโลกีย์ เพราะความไม่รู้ว่า ความโลภ-กำหนดยินดี-ความอยากได้ เป็นที่มาแห่งความทุกข์ ความโลภในวัตถุสิ่งของอันเป็นของส่วนรวม/ผู้อื่น ทำให้ขาดมิตรสหายอันเป็นที่รัก คนที่โลภคือคนที่ไม่รู้จักเสียสละแบ่งปัน ดังนั้น บุคคลผู้ไม่รู้ผลของความโลภจะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น จึงเป็นผู้มักโลภ ในระดับเหนือกว่าโลกีย์ เพราะไม่รู้ความโลภทำให้ผู้นั้นยึดติดในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อยังยึดติด การถอนความยึดมั่นถือมั่น หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลายจึงเป็นสิ่งเป็นไปได้ยาก เพราะความไม่รู้ว่า โทสะ-ความโกรธ-ความเกลียด เป็นที่มาแห่งทุกข์ สร้างความเดือดร้อนให้เกิดขึ้นได้ภายหลัง หากดูแลโทสะ อาจส่งผลร้ายต่อบุคคลอื่นได้ด้วย ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว เพราะไม่รู้ว่าเป็นจริง-ไม่จริง สิ่งใดดี-ชั่ว เมื่อทำสิ่งนี้แล้วจะเกิดผลอย่างไร ทำให้ผู้ไม่รู้ตามที่เป็นจริง แสดงพฤติกรรมจากความไม่รู้ ผลร้ายจึงกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้

ตัณหาคือความทะยานอยาก เพราะมีความอยากจึงแสวงหา ความอยากในระดับที่สูงก็ส่งผลให้เกิดความโลภ-โกรธ-หลงในระดับที่สูง เราอาจเทียบได้อีกว่า กามตัณหาและภวตัณหา คือ โลภะและโมหะ ส่วนวิภวตัณหา ก็คือ โทสะ และ โมหะ

อุปาทานคือความยึดมั่นถือมั่น เพราะมีความยึดมั่นถือมั่น จึงหลงยึดติดว่าสิ่งนี้เป็นของตน เป็นตัวตนของตน (อหังการ มมังการ) เข้าใจว่าสิ่งดังกล่าวทั้งหลายที่ตนปรารถนาได้มา (โลภะ) จะยั่งยืนถาวร (โมหะ) หลงยึดติดไปว่า เพราะสิ่งนี้จึงทำให้ตนเดือดร้อน (โทสะ) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กิเลส ๓ ตัว ที่พุทธศาสนาเรียกว่า “อกุศลมูล” ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในนี้ เป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรมภายนอกที่จะแสดงออกมาในรูปของ “ทุจริตกรรม” ใน ๒ ทางคือ กายทุจริตและวจีทุจริต ธรรมชาติของใจที่ถูกกิเลสเข้าครอบงำ พุทธศาสนามองว่า เป็นจิตใจเศร้าหมอง ประกอบด้วยความทุกข์ เป็นที่ตั้งแห่งปัญหา ไม่ใช่ทางแห่งความบริสุทธิ์ ดังนั้น การจะทำให้ชีวิตไปสู่เป้าหมายที่บริสุทธิ์ มีความสุข จึงต้องเข้าไปจัดการพฤติกรรมภายในเป็นสำคัญ

๔.๒.๒ หลักการและทักษะวิธีเพื่อการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน

เมื่อทราบว่า พฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายในคือสิ่งใด ที่เป็นต้นเหตุของการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ภายนอก สิ่งที่ยังทราบต่อไปคือ พุทธศาสนาใช้แนวคิดใดเข้าไปจัดการกับพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายในนั้น แนวคิดดังกล่าวนี้มีรายละเอียดที่พอจะเข้าใจได้อย่างไร

การเข้าไปศึกษาเรียนรู้พุทธศาสนา จากแหล่งความรู้หลักคือพระไตรปิฎก เราจะพบว่า มีการแบ่งส่วนเนื้อหาของพระไตรปิฎกออกเป็น ๓ ส่วนคือ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาเหล่านี้ทั้งหมดสรุปลงใน ๒ กลุ่มคือ ธรรมและวินัย โดยที่ พระวินัยปิฎก คือ วินัย ส่วนพระสุตตันตปิฎกและพระอภิธรรมปิฎก คือ ธรรม

ธรรม คือ คำสั่งสอนแสดงหลักความจริงและแนะนำความประพฤติ ส่วนวินัยคือ บทบัญญัติกำหนดระเบียบความเป็นอยู่และกำกับความประพฤติ ธรรมคือเรื่องความภูมิใจ ส่วนวินัยคือเรื่องความคุมกายและวาจา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูร ธมฺมปญฺญ) ๒๕๕๑) ดังนั้น การเข้าไปจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ภายใน มีความจำเป็นต้องอาศัยธรรมเป็นสำคัญ

ลักษณะทั่วไปของธรรมในพุทธศาสนา (พุทธธรรม) มี ๒ คือ

๑. หลักความจริงสายกลาง เรียกว่า “มัชฌิมาธรรม” ...ว่าด้วยความจริงตามแนวของเหตุผลบริสุทธิ์ ตามกระบวนการของธรรมชาติ นำมาแสดงเพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติในชีวิตจริง ไม่ส่งเสริมความพยายามที่จะเข้าถึงสัจธรรมด้วยวิธีการเกลี้ยกล่อมสร้างทฤษฎีต่างๆ ขึ้นแล้วยึดมั่นปกป้องทฤษฎีนั้นๆ ด้วยการเก่งความจริงทางปรัชญา

๒. ข้อปฏิบัติสายกลาง เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิบัติ” อันเป็นหลักการครองชีวิตของผู้ฝึกอบรมตน ผู้รู้เท่าทันชีวิต ไม่หลงมกมาย มุ่งผลสำเร็จคือ ความสุข สะอาด สว่าง สงบ เป็นอิสระที่สามารถมองเห็นได้ในชีวิตนี้ ในทางปฏิบัติ ความเป็นสายกลางนี้เป็นไปโดยสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น สภาพชีวิตของบรรพชิต หรือ กฤหัสถ์ เป็นต้น (พระราชมุนี (ประยูร ธมฺมปญฺญ) ๒๕๒๕)

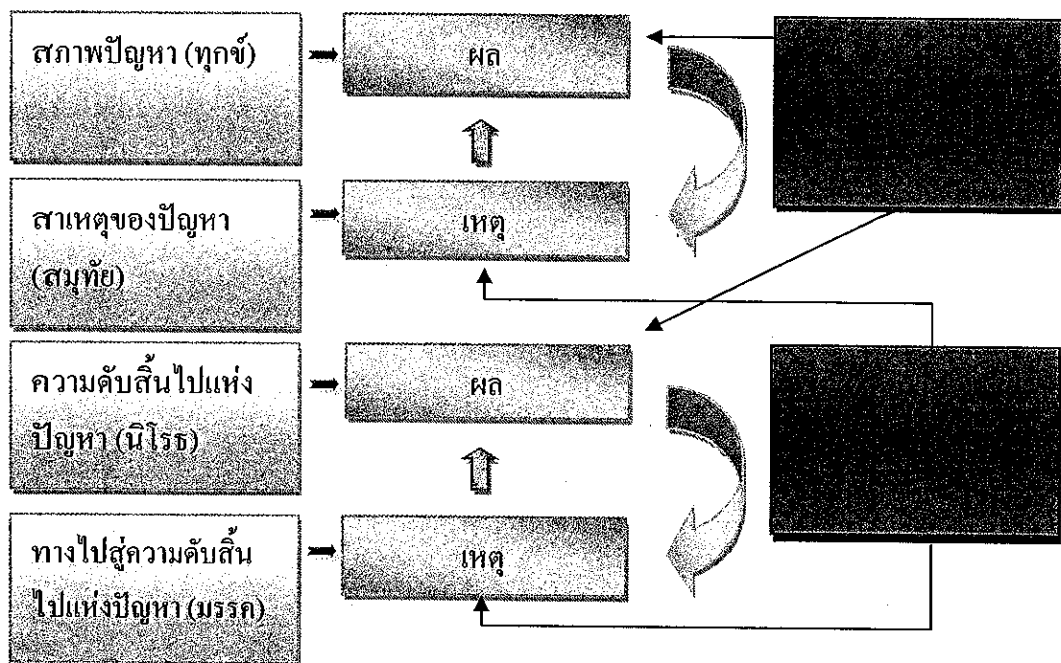
หากพิจารณาลักษณะทั่วไป ๒ ประการนี้ เราจะพบว่า หลักความจริงสายกลาง เป็นหลักที่ต้องใช้ปัญญาในการเข้าถึง ส่วนข้อปฏิบัติสายกลาง เป็นหลักที่ต้องฝึกฝนหรือลงมือปฏิบัติ จึงสามารถที่จะสรุปได้ว่า การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน ต้องใช้หลักปัญญาเพื่อการจัดการ และใช้หลักสมาธิเพื่อการจัดการ

ก. หลักปัญญาเพื่อการจัดการ เมื่อพิจารณาหลัก “อริยมรรค” ซึ่งเป็นทางไปสู่ความคุณภาพชีวิตภายใน เฉพาะที่จัดเข้าในส่วนของปัญญา มี ๒ คือ ๑) ความเห็นชอบ (สัมมาทิฐิ) ได้แก่ การเข้าใจความเป็นเหตุ-ผล และเข้าใจความเป็นจริงของสรรพสิ่ง ๒) ความดำริชอบ (สัมมา

สังกัปปะ) ได้แก่ การตรีกตรองเพื่อออกจากกาม (เนกขัมมวิคก) การตรีกตรองเพื่อความไม่พยาบาท (อพยาบาทวิคก) และการตรีกตรองเพื่อความไม่เบียดเบียน (อวิหิงสาวิคก)

การเข้าใจความเป็นเหตุ-ผล คือ การเข้าใจในหลักอริยสัจ หลักปฏิจสมุปบาท และกุศล-อกุศล

หลักอริยสัจ มีอยู่ ๔ ประการ เมื่อสรุปคงเหลือเพียง ๒ ประการคือ เหตุและผล ดังแผนผังนี้

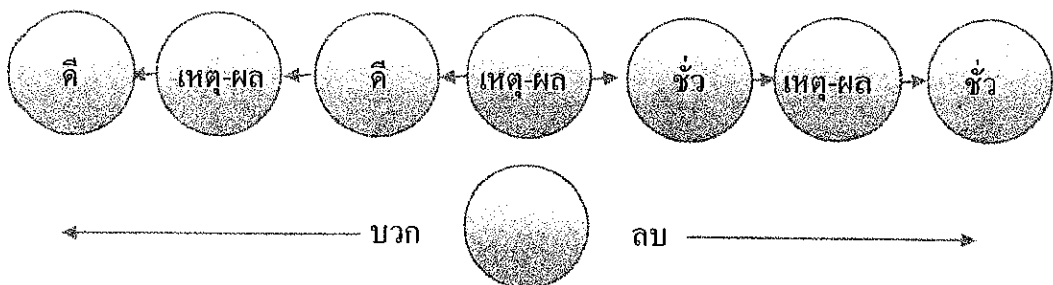
การทำความเข้าใจอริยสัจ คือการเข้าใจความเป็นเหตุเป็นผลของปรากฏการณ์ หมายความว่า ทุกสิ่งที่เกิด ล้วนมีเหตุเป็นแดนเกิด และผลที่เกิดจากเหตุก็จะเป็นเหตุของผลอื่นอีก ผูกพันเป็นลูกโซ่ เช่น ไฟกำลังไหม้บ้าน (สภาพปัญหา) การที่ไฟไหม้บ้าน เพราะไฟฟ้าลัดวงจร (สาเหตุของปัญหา) / เพราะไฟไหม้บ้าน (เป็นสาเหตุให้) นายแดงจึงไม่มีบ้าน (ผลของไฟไหม้บ้าน) เมื่อนายแดงไม่มีบ้าน (เป็นสาเหตุของ) นายแดงจึงต้องไปขออาศัยเพื่อนบ้าน (ผลของการไม่มีบ้าน) / พ่อ-แม่ของนายแดงเสียชีวิต (ผล) เหตุที่พ่อ-แม่ของนายแดงเสียชีวิต เพราะนายแดงเมา (เหตุ) การที่ นายแดงเมา (ผล) เพราะนายแดงมีจิตวิปริต อย่างนี้เป็นต้น

หลักปฏิจสมุปบาท เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หลักปัจจัยการ คือ หลักที่ว่าด้วยการอาศัยกันและกันเกิดขึ้น หลักโดยทั่วไปของปฏิจสมุปบาทคือ เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๖

สังยุตนิคาย นิทานวรรค ข้อ ๑๔๔, ๒๕๕๑) โดยสรุปของปฏิจจสมุปบาทคือ ความเป็นเหตุเป็นผลของสิ่งที่เกิดและสิ่งที่ดับนั่นเอง

หลักกุศล-อกุศล ในที่นี้ขอใช้คำแปลโดยทั่วไปคือ ดี-ชั่ว โดยที่ ดี คือ ปรากฏการณ์หรือผลของการกระทำดี การกระทำดีคือผลของความหนาแน่นของค้ำเนิดของการกระทำดี (กุศลมูล- อโลภะ อโทสะ อโมหะ) ในทางตรงกันข้าม ชั่ว คือ ปรากฏการณ์หรือผลของการกระทำไม่ดี การกระทำไม่ดีคือผลของความหนาแน่นของค้ำเนิดของการกระทำชั่ว (อกุศลมูล- โลภะ โทสะ โมหะ)

ทั้ง ๓ หลักที่กล่าวมานี้ เมื่อสรุปแล้วก็คือ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งจำแนกออกเป็น ๒ ทางคือ ทางบวกและทางลบ นั้นหมายความว่า หากเราให้ความสำคัญกับบวก บวกนี้ก็จะเป็ผลสู่บวกที่มากขึ้น หากให้ความสำคัญกับลบ ลบนี้ก็จะเป็ผลให้เกิดลบที่มากยิ่งขึ้นนั่นเอง ดังแผนผัง

หากเราใช้หลักอริยสัจเป็นตัวกลาง จะได้ดังแผนผังนี้

การเข้าใจความเป็นจริงของสรรพสิ่ง คือ การเข้าใจหลักทั่วไปที่เป็นจริงของสรรพสิ่ง ๓ ประการได้แก่

๑. สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง (สัพเพ สงขารา อนิจจา) หมายความว่า สิ่งที่ประจุมรวมกันเข้าเป็นหนึ่ง อยู่ภายใต้บางสิ่งบางอย่างอันจะทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงได้ ล้วนแต่ไม่เที่ยงแท้ถาวร
๒. สังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์ (สัพเพ สงขารา ทุกขา) หมายความว่า สิ่งที่ประจุมรวมกันเข้าเป็นหนึ่ง อยู่ภายใต้บางสิ่งบางอย่างอันจะทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงได้ ล้วนทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้

๓. ธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตา (สพฺเพ ธมฺมา อนัตตา) หมายความว่า ธรรมทั้งหลายทั้งปวง ทั้งที่เป็นสังขารและไม่สังขาร (สิ่งที่ปัจจัยอะไรเข้าไปมีอิทธิพลไม่ได้) เป็นอนัตตา (ไม่มีตัวตน)

หลักความเป็นจริงของสรรพสิ่งนี้ สามารถนำไปพิจารณาเสริมสร้างปัญญาได้ ทั้งในสิ่งมีชีวิต (อุปาทินนสังขาร) และสิ่งไม่มีชีวิต (อนุปาทินนสังขาร) โดยมองว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงล้วนไม่เที่ยงแท้ถาวร มีการบีบคั้น ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ และไม่มีตัวตนที่แท้จริง ชีวิตคนก็เช่นนั้น เกิดจากการประชุมรวมของรูป-นาม รูป-นามที่ก่อตัวขึ้นเป็นชีวิต ไม่เที่ยงแท้ถาวร มีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา จากวัยหนึ่งสู่วัยหนึ่ง จากความคิดหนึ่งสู่อีกความคิดหนึ่ง สุดท้ายก็แตกสลายไปไม่เหลือความเป็นชีวิตใดๆเลย ในพระสูตรแสดงให้เห็นถึงการพิจารณารูป-นามด้วยปัญญาไว้ว่า ...ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย รูปไม่เที่ยง สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สิ่งใดเป็นอนัตตา เธอทั้งหลาย พึงเห็นสิ่งนั้นด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่เป็นเรา นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา เมื่อเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงอย่างนี้ จิตย่อมคลายกำหนัด ย่อมหลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น เวทนาไม่เที่ยง ... สัญญาไม่เที่ยง ... สังขารไม่เที่ยง ... วิญญาณไม่เที่ยง สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สิ่งใดเป็นอนัตตาเธอทั้งหลาย พึงเห็นสิ่งนั้น ด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่เป็นเรา นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา เมื่อเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงอย่างนี้ จิตย่อมคลายกำหนัด ย่อมหลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ถือมั่น (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๗ สังยุตตนิกาย จันทรวารวรรค ข้อ ๕๑, ๒๕๕๑)

การตรัสตรงเพื่อออกจากกาม (เนกขัมมวิตถ) คือ พิจารณาให้เห็นโทษของกามอันจะนำมาซึ่งความเดือดร้อน เมื่อกามที่ปรารถนานั้นไม่เป็นไปตามใจปรารถนา ดังข้อความตอนหนึ่งในพระไตรปิฎกว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย กิเลสอะไรเล่า เป็นโทษของกามทั้งหลาย ดูกรภิกษุทั้งหลาย กุลบุตรในโลกนี้ เลี้ยงชีวิตด้วยความขยันประกอบศิลปะใด คือ ด้วยการนับคะแนนก็ดี ด้วยการคำนวณก็ดี ด้วยการนับจำนวนก็ดี ด้วยการไถ่ก็ได้ ด้วยการค้าขายก็ได้ ด้วยการเลี้ยงโคก็ได้ ด้วยการยิงธนูก็ได้ ด้วยการเป็นราชบุรุษก็ได้ ด้วยศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ต้องตรากตรำต่อความหนาว ต้องตรากตรำต่อความร้อน งุ่นง่านอยู่ด้วยสัมผัสแต่เหล็บ ยุง ลม แดด และสัตว์เลื้อยคลาน ต้องตายด้วยความหิวระหาย ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้ี่ ก็เป็นโทษของกามทั้งหลาย เป็นกองทุกข์ที่เห็นๆ กันอยู่ มีกามเป็นเหตุ มีกามเป็นต้นเค้า มีกามเป็นตัวบังคับ เกิดเพราะเหตุแห่งกาม ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อกุลบุตรนั้นขยัน สืบต่อ พยายามอยู่อย่างนี้ โภคะเหล่านั้นก็ไม่สำเร็จผล เขาย่อมเศร้าโศก ลำบากรำพัน ตีอก คร่ำครวญ ถึงความหลงเลือนว่าความขยันของเราเป็นโมฆะหนอ ความพยายามของเรา

ไม่มีผลหนอ ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้ก็เป็นโทษของกามทั้งหลาย ... เกิดเพราะเหตุแห่งกามทั้งหลาย
 ทั้งนั้น ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าเมื่อกุลบุตรนั้นขยัน สืบต่อ พยายามอยู่อย่างนี้ โภคะเหล่านั้น สำเร็จผล
 เขากลับเสวยทุกข์ โทมนัส ที่มีการคอยรักษา โภคะเหล่านั้นเป็นดั่งบังคับว่า ทำอย่างไรพระราช
 ทั้งหมด ไม่พึงรับ โภคะเหล่านั้นไปได้ พวกโจรพึงปล้นไม่ได้ ไฟไม่พึงไหม้ น้ำไม่พึงพัด ทายาท
 อปรีชัพพังนำไปไม่ได้ เมื่อกุลบุตรนั้นคอยรักษาคุ้มครองอยู่อย่างนี้ พระราชาทั้งหลายรับ โภคะ
 เหล่านั้นไปเสียก็ดี พวกโจรปล้นเอาไปเสียก็ดี ไฟไหม้เสียก็ดี น้ำพัดไปเสียก็ดี ทายาทอปรีชัพพังนำไป
 เสียก็ดี เขาย่อมเศร้าโศก ลำบาก รำพัน ตีอก คร่ำครวญ ถึงความหลงเลื่อนว่า สิ่งใดเคยเป็นของเรา
 แม้สิ่งนั้นก็มิเป็นของเรา ดูกรภิกษุทั้งหลาย แม้ก็เป็นโทษของกามทั้งหลาย ... เกิดเพราะเหตุแห่ง
 กามทั้งหลาย.... (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๒ มัชฌิมนิกาย มูลปิณณาสก์ ข้อ ๑๕๘, ๒๕๕๑)
 นอกจากนั้น ข้อความในขุททกนิกาย ชาดก ยังแสดงให้เห็นถึงกามที่มีลักษณะอย่างหนึ่งคือการ
 เพิ่มขึ้นไม่รู้จักจบสิ้น การจะชนะกามได้ ต้องใช้ปัญญาเข้าไปจัดการ ข้อความนั้นว่า เมื่อบุคคล
 ปรารถนากาม ถ้าสิ่งที่ปรารถนาของบุคคลนั้นยอมสำเร็จได้ สัตว์ปรารถนาสิ่งใดได้สิ่งนั้นแล้ว ย่อม
 มีใจอึดอัดบั่นทอน บุคคลปรารถนากาม ถ้าสิ่งที่ปรารถนาของบุคคลนั้นยอมสำเร็จได้ ครั้นสิ่งที่
 ปรารถนานั้นสำเร็จ บุคคลยังปรารถนาต่อไปอีก ก็ย่อมได้ประสบความคับแค้น เหมือนบุคคลที่ถูกลม
 แดกแผดเผาในฤดูร้อน ย่อมเกิดความกระหายใคร่จะดื่มน้ำ ฉะนั้น ตัณหาก็คือ ความกระหายก็ดี ของ
 คนพาลมีปัญหาน้อย ไม่รู้อะไร ย่อมเจริญยิ่งขึ้นทุกที เหมือนเขาโคย่อมเจริญขึ้นตามตัว ฉะนั้น แม้
 จะให้ทรัพย์สมบัติ ข้าวสารี ข้าวเหนียว โค ม้า ข้าทาสหญิงชายทั้งแผ่นดิน ก็ยังไม่พอแก่คนๆ เดียว รู้
 อย่างนี้แล้วพึงประพฤติธรรมสมาสมา พระราชาทรงปราบปรามชนะทั่วแผ่นดิน ทรงครอบครอง
 แผ่นดินใหญ่ มีมหาสมุทรเป็นขอบเขต ทรงครอบครองมหาสมุทรฝั่งนี้แล้ว มีพระทัยไม่อิ่ม ยัง
 ปรารถนาแม้มหาสมุทรฝั่งโน้นต่อไปอีก เมื่อยังระลึกถึงกามอยู่ตราบใด ก็ไม่ได้ความอิ่มด้วยใจ
 ตราบนั้น ชนเหล่าใดบริบูรณ์ด้วยปัญญา มีกายและใจหลีกเว้นจากกามทั้งหลาย เห็นโทษด้วยญาณ
 ชนเหล่านั้นแลเชื่อว่าเป็นผู้อิ่ม บรรดาความอึดทั้งหลาย ความอึดด้วยปัญญาประเสริฐ เพราะผู้อึดด้วย
 ปัญญานั้น ย่อมไม่เดือดร้อนด้วยกามทั้งหลาย คนผู้อึดด้วยปัญญาดั้นหาอย่าอึดกระทำให้อยู่ในอำนาจ
 ไม่ได้ (ดังนั้น) ไม่พึงสังสมกามทั้งหลาย พึงเป็นผู้มีความปรารถนาล้น ไม่มีความละโมภบุรุษผู้มี
 ปัญญาเปรียบด้วยมหาสมุทร ย่อมไม่เดือดร้อนด้วยกามทั้งหลาย (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๗ ขุททก
 นิกาย ชาดก ภาค ๑ ข้อ ๑๖๓๗-๑๖๔๔, ๒๕๕๑)

การตรึกตรองเพื่อความไม่พยายาบท (อพยบาทวิตก) คือ การไม่มองผู้อื่นใน
 ด้านลบ ไม่ยึดติดในพฤติกรรมอันไม่น่าพึงพอใจของผู้อื่น ไม่โกรธเคือง เข้าไปตึงเมตตาไว้ในผู้อื่น
 แม้ผู้นั้นจะเคยเป็นศัตรู-คู่อริ พิจารณาเห็นเป็นเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย เหมือนกัน

การตรึงตรองเพื่อความไม่เบียดเบียน (อวิหิงสาวิตก) คือ การไม่คิดที่จะทำลาย ล้างผลาญหรือสร้างความเดือดเนื้อร้อนใจแก่ผู้ใด มีจิตประกอบด้วยเมตตา-กรุณา เห็นถึงสัตว์ที่เกิดแต่กรรม เป็นเจ้าของกรรม และเป็นไปตามกรรม

การเข้าใจความเป็นเหตุ-ผลและการเข้าใจความจริงของสรรพสิ่งในชุดของ “ความเห็นชอบ” นี้ ส่งผลให้เกิดปัญญาเพื่อการจัดการภายในคือ

๑. การเข้าใจความเป็นเหตุ-ผล ทำให้ผู้นั้นไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต เพราะรู้ว่า เมื่อทำสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงเกิด เพราะทำสิ่งนี้มาก่อน สิ่งนี้จึงเกิด ความดีและความชั่ว ล้วนเกิดมาจากเหตุบางประการ และจะส่งผลให้เกิดผลบางประการเช่นกัน

๒. การเข้าใจความจริงของสรรพสิ่ง ทำให้ผู้นั้นถอนความยึดมั่นถือมั่น ไม่ยึดติดในสิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลง ปลดปล่อยสรรพสิ่งให้เป็นไปตามเหตุ-ปัจจัยและสร้างเหตุ-ปัจจัยอันจะส่งผลที่ดีต่อไปได้

การนำ “ความเห็นชอบ” มาจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายใน สามารถพิจารณาได้โดยการมองว่า โลกะ โทสะ โมหะ ที่เป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรมชั่ว หากไม่กำจัดออกไปก็จะส่งผลต่อความชั่วและการเพิ่มขึ้นของ โลกะ โทสะ และ โมหะ (พิจารณาความเหตุ-ผล) ส่วนความชั่วที่เคยทำ ก็ขอให้ผ่านไปไม่เอาใจเข้าไปผูกยึด เพราะหากนำเข้าไปผูกยึด ก็จะเป็นการปฏิเสธหลักความจริงของสรรพสิ่งไป อย่างนี้เป็นต้น

ส่วนการตรึงตรองเพื่อออกจากกาม การตรึงตรองเพื่อความไม่พยายาบท และการตรึงตรองเพื่อความไม่เบียดเบียน ในชุดของ “ความดำรงชอบ” ส่งผลให้เกิดปัญญาคือ ความบริสุทธิ์ทางใจ ปัญญาที่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยเหตุ-ผล ถอนความยึดมั่นถือมั่นในตัวตน เรา-เขา เห็นคุณค่าชีวิตของกันและกัน

ข. หลักสมาธิเพื่อการจัดการ เมื่อพิจารณาจากหลัก “อริยมรรค” เฉพาะที่จัดเข้าในสมาธิมี ๓ คือ ๑) ความพยายามชอบ (สัมมาวายามะ) ๒) การระลึกรชอบ (สัมมาสติ) ๓) มีจิตตั้งมั่นชอบ

ความพยายามชอบ คือ ความเพียรพยายามที่จะ ๑) ระมัดระวัง/ยับยั้ง/สะกดกั้นไม่ให้ความชั่วเกิดขึ้น (สังวรปธาน) ๒) ละสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นแล้ว (ปหานปธาน) ๓) ให้สิ่งดีงามเกิดขึ้น (ภาวนาปธาน) ๔) รักษาสิ่งดีงามที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เสื่อมไปและพยายามพัฒนาสิ่งดีงามที่เกิดขึ้นแล้วนั้นให้เจริญยิ่งขึ้น (อนุรักษนาปธาน) ดังข้อความที่แสดงไว้ในพระไตรปิฎกว่า คุณก่อนภิกษุทั้งหลาย ปธานคือความเพียร ๔ ประการนี้ ๔ ประการเป็นไฉน คือ สังวรปธาน ๑ ปหานปธาน ๑ ภาวนาปธาน ๑ อนุรักษนาปธาน ๑ คุณภิกษุทั้งหลาย ก็สังวรปธานเป็นไฉน ภิกษุในธรรมวินัยนี้

ย่อมยังฉันทะให้เกิด พยายาม ปราปรกความเพียรประกอบจิต ตั้งจิตไว้ เพื่อให้กุศลบาปธรรมทั้งหลายที่ยังไม่เกิดมิให้เกิดขึ้นนี้เรียกว่า สังวรปธาน ดูกรภิกษุทั้งหลาย กัปปาธานเป็นไฉน ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมยังฉันทะให้เกิด พยายาม ปราปรกความเพียร ประกอบจิต ตั้งจิตไว้เพื่อละอกุศลบาปธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นแล้ว นี้เรียกว่า ปธานปธาน ดูกรภิกษุทั้งหลาย กัปปาธานเป็นไฉน ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมยังฉันทะให้เกิด พยายาม ปราปรกความเพียร ประกอบจิต ตั้งจิตไว้เพื่อให้กุศลกรรมที่ยังไม่เกิดมิให้เกิดขึ้น นี้เรียกว่า กัปปาธาน ดูกรภิกษุทั้งหลาย กัปปาธานปธานเป็นไฉน ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมยังฉันทะให้เกิด พยายาม ปราปรกความเพียร ประกอบจิต ตั้งจิตไว้เพื่อความดำรงอยู่ เพื่อไม่หลงลืม เพื่อความเจริญยิ่งขึ้นเพื่อความไพบูรณ์ เพื่อเพิ่มพูน เพื่อความบริบูรณ์แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วนี้เรียกว่า กัปปาธาน ดูกรภิกษุทั้งหลาย ปธานคือความเพียร ๔ ประการนี้แล (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๑ อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต ข้อ ๖๕, ๒๕๕๑)

อาจสรุปได้ว่า ความเพียรพยายามตามหลักการพุทธศาสนามี ๒ คือ ๑) พยายามที่จะให้คุณภาพชีวิตปราศจากอกุศลธรรม (สิ่งไม่ดีงาม/ความชั่ว) ๒) พยายามที่จะให้คุณภาพชีวิตสมบูรณ์พร้อมด้วยกุศลธรรม ความเพียรพยายามดังกล่าวนี้ คือความเพียรพยายามที่ถูกต้อง

การระลึกชอบ คือ การระลึกตามแนวทางสติปัฏฐาน (มีสติเป็นฐาน) มี ๔ ประการ คือ ๑) การพิจารณากายโดยประการต่างๆ (กายานุปัสสนา สติปัฏฐาน) ๒) การพิจารณาอาการ (เวทนา) สุข ทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ (เวทนานุปัสสนา สติปัฏฐาน) ๓) การพิจารณาจิต รู้ชัดความมีกเลสสูง-ต่ำ เพียงใด (จิตตานุปัสสนา สติปัฏฐาน) ๔) การพิจารณาธรรม ไคร่กรรมตามสภาพเป็นจริง น้อมเข้าสู่ตนโดยมีธรรมเป็นบรรทัดฐาน ธรรมเหล่านั้นเช่น เครื่องกันไม่ให้บรรลुความดี (นิวรณ์) รูป-นาม ความเป็นเหตุ-ผล (อริยสัจ) เป็นต้น (ธัมมานุปัสสนา สติปัฏฐาน) โดยที่สุดของการพิจารณาทั้ง ๔ ประการคือ การถอดถอนความยึดมั่นถือมั่นในตัวตน เรา-เขา

อนึ่ง การระลึกได้นี้ (สติ) ควรมาคู่กับความรู้สึกตัว (สัมปชัญญะ) หมายความว่า เมื่อระลึกถึงสิ่งใดอยู่ ก็รู้ตัวว่ากำลังระลึกถึงสิ่งนั้น เราอาจพิจารณาเห็นว่า ความคิดในข้อนี้แยกออกเป็น ๒ ส่วน ขณะที่ความคิดส่วนหนึ่งกำลังนึกถึงสิ่งหนึ่ง และอีกความคิดหนึ่งก็รู้ว่าการกำลังนึกถึงสิ่งใด คล้ายกับความคิดหนึ่งเหมือนพวงมาลัยรถยนต์ที่กำลังเคลื่อนไปตามแรงของล้อ อีกความคิดหนึ่งเหมือนกับมือที่ประคองพวงมาลัยนั้น

การมีจิตตั้งมั่นชอบ หมายถึง มีจิตตั้งมั่นอยู่ในฌาน คือการเพ่งอารมณ์จนเกิดสมาธิ โดยที่สุดคือ ความมีอารมณ์เดียว (เอกัคคตา) ส่วนวิธีการที่จะได้ให้มาซึ่งสมาธิ ก็ต้องอาศัยอุปกรณ์หรือเทคนิคบางประการ พุทธศาสนาแสดงไว้ ๔๐ อย่าง แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม คือ ๑) กสิณ

๑๐ ประการ ๒) อสุภะ ๑๐ ประการ ๓) อนุสติ ๑๐ ประการ ๔) พรหมวิหาร ๔ ประการ ๕) อาหาระ ปฏิภูณสัญญา ๖) จตุราตุวัฏฐาน และ ๗) อรูป ๔ ประการ

กสิณ คือการฝึกสมาธิโดยการนำวัตถุบางอย่างเข้ามาจูงใจ วัตถุดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มคือ กลุ่มที่ ๑ ได้แก่ ดิน น้ำ ไฟ ลม กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว แสงสว่าง และอากาศ

อสุภะ คือการพิจารณาความไม่งาม อุปกรณ์ของการพิจารณาคือ ศพ อาการของการพิจารณาดมสภาพที่เป็นจริงคือ ๑) พิจารณาซากศพที่เน่าพอง ๒) พิจารณาซากศพที่มีสีเขียวคล้ำ ๓) พิจารณาซากศพที่มีน้ำเหลืองไหลออก ๔) พิจารณาซากศพที่ขาดกลางตัว ๕) พิจารณาซากศพที่สัตว์กัดกิน ๖) พิจารณาซากศพที่มีมือ เท้า ศีรษะขาด ๗) พิจารณาซากศพที่ถูกฟันเป็นท่อนใหญ่่น้อย ๘) พิจารณาซากศพที่มีเลือดไหลอาบ ๙) พิจารณาซากศพที่มีหนอนชอนไชคลาคล่ำอยู่ ๑๐) พิจารณาซากศพที่เหลือแต่กระดูก

การพิจารณาอสุภะนี้ ต้องน้อมสิ่งที่พบเห็นนั้นเข้ามาสู่ตน หมายความว่า เมื่อซากศพเป็นเช่นนี้ เราจะเป็นเช่นนี้เหมือนกัน เป็นต้น

อนุสติ คือ การตามระลึก สิ่งที่ควรตามระลึกได้แก่ ๑) พระพุทธเจ้า ๒) พระธรรม ๓) พระอริยสงฆ์ ๔) ศีล ๕) การเสียสละแบ่งปัน ๖) เทวดาและคุณธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา ๗) ความตาย ๘) สติเป็นไปในกาย (กายคตาสติ) ๙) ลมหายใจเข้า-ออก ๑๐) ธรรมอันเป็นที่สงบระงับกิเลส

พรหมวิหาร คือ ธรรมสู่ชีวิตที่ประเสริฐ มีอยู่ ๔ ประการคือ ๑) ความรัก ความปรารถนาดี ความมีไมตรีจิตต่อกัน (เมตตา) ๒) ความสงสาร ความรู้สึกลอยจะช่วยเหลือเพื่อให้พ้นทุกข์ (กรุณา) ๓) ความพลอยยินดี (มุทิตา) ๔) การวางเฉย มีใจเป็นกลาง (อุเบกขา)

อาหาระ ปฏิภูณสัญญา คือ การพิจารณาอาหารว่าเป็นของไม่งาม เป็นสิ่งเน่าเหม็น เพื่อให้รู้จักประมาณในการบริโภค บริโภคเพื่อบรรเทาความหิว กระจาย ไม่ใช่เพื่อความเฝ้านหรืออรรอย

จตุราตุวัฏฐาน คือ การพิจารณาร่างกายเป็นเพียงองค์ประกอบของธาตุ ๔ คือ ธาตุดิน ได้แก่ สิ่งที่แค้นแข็ง ธาตุน้ำ มีธรรมชาติเิบอาบ ธาตุลม มีธรรมชาติแผ่ซ่าน ธาตุไฟ คือ อุณหภูมิภายในร่างกาย

อรูป คือ การพิจารณาถึง ๑) อากาศ หรือช่องว่าง ๒) วิญญาณ ๓) ความไม่มีอะไรๆ ๔) ภาวะที่มีสัญญาที่ไม่ใช่ ไม่มีสัญญาที่ไม่ใช่

การนำหลักสมาธิมาจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายในนั้น นอกจากจะเปลี่ยนบุคคลให้เป็นผู้มีความพยายามในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ยังช่วยฝึกคิดในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนมีจิตแน่วแน่ ในทางสร้างสรรค์อีกด้วย

๔.๓ แนวคิดพุทธศาสนากับการจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก

ประเด็น “แนวคิดพุทธศาสนากับการจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก” นี้ จะพิจารณาใน ๓ ส่วนคือ ๑) ลักษณะพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอกเป็นอย่างไร ๒) การจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์โดยตัวบุคคล ๓) การจัดการพฤติกรรมมีพึงประสงค์โดยบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการพฤติกรรมความเลื่อมโทรมทางศีลธรรมในเชิงนโยบายและความเข้าใจจุดหมายของพุทธศาสนาที่แท้จริง

๔.๓.๑ ลักษณะพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก

พฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกต่อบุคคล/สังคม ซึ่งไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่เป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ ในพุทธศาสนาได้แก่ กายทุจริตกรรมและวจีทุจริตกรรม ซึ่งแสดงไว้บ้างแล้วในหัวข้อ “พฤติกรรมมีพึงประสงค์ในพุทธศาสนา” ข้างต้น ในที่นี้จะยกตัวอย่างพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอกไว้พอเข้าใจ ตลอดถึง จะแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก พฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก และกิเลส ๓ ตัวหลัก

กายทุจริตกรรม คือ การประพฤดิชั่วทางกาย แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะคือ การฆ่า สัตว์ การลักขโมย การประพฤดิผิดในกาม กล่าวโดยสรุป คือ สัตว์ ๓ ข้อแรกของเบญจศีล (ศีล ๕)

คำว่า สัตว์ ในความหมายนี้ หมายถึง สัตว์ที่มีปราณ (ลมหายใจเข้า-ออก) การฆ่า การทำร้าย แม้แต่การทำให้สัตว์ทั้งหลายเดือดร้อน ถือว่าเป็นกายทุจริตในลักษณะที่ ๑ นี้ ดังตัวอย่าง เช่น นาย ก. โกรธที่นาย ข. แย่งของบริจาตไปจากตน จึงวิ่งไปหยิบปืนที่ร้านมายิงนาย ข. จนเสียชีวิต นี้เรียกว่า “การฆ่า” ส่วน ค. ลูกชายของนาย ข. แค้นที่นาย ก.ยิงพ่อของตนเสียชีวิต จึงส่งลูกน้องไป ทำร้ายร่างกายนาย ก.จนได้รับบาดเจ็บ นี้เรียกว่า การทำร้าย เป็นต้น

การลักขโมย คือ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ เช่น นาย ฮ. เห็นว่า รถจักรยานยนต์ที่นาย อ. ซื้อมาใหม่นั่นสวย จึงแอบไปขโมยมาเป็นของตน นี้เรียกว่า การลักขโมย นอกจากนั้น การฉ้อราษฎร์บังหลวง การชุกช่อน การเบียดบัง การใช้กลโกง ก็อยู่ในขอบข่ายของการประพฤดิชั่วทางกาย ในลักษณะที่ ๒ นี้เช่นกัน

การประพาศิณในกาม คือ การลวง-ละเมิดสิ่งของรัก-ของหวง ของผู้อื่น อาจวิเคราะห์ไปถึงของตนเองได้ด้วย ในกรณีที่พ่อล่วงละเมิดทางเพศบุตรสาวของตน โดยที่พ่อมีภรรยา คือแม่อยู่แล้ว และบุตรสาว โดยจาริตเป็นสิ่งที่ไม่พึงละเมิด (แม่และบุตรชายก็เช่นกัน) เช่น นาย ป. มีภรรยาคือนาง ข. แต่ด้วยความที่ภรรยาเป็นคนชอบบ่น นาย ป. เพื่อหน่ายจึงไปหาภรรยาใหม่ และภรรยาใหม่นั้น ก็คือภรรยาของนาย ส. เป็นต้น

วิธีทุจริตกรรม คือ การประพาศิณชั่วทางวาจา จัดสงเคราะห์เข้าใน ศีล ข้อที่ ๔ ในเบญจศีล แบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะคือ การพูดเท็จ การพูดส่อเสียด การพูดหยาบคาย การพูดเพื่อเจ้าไร้สาระ

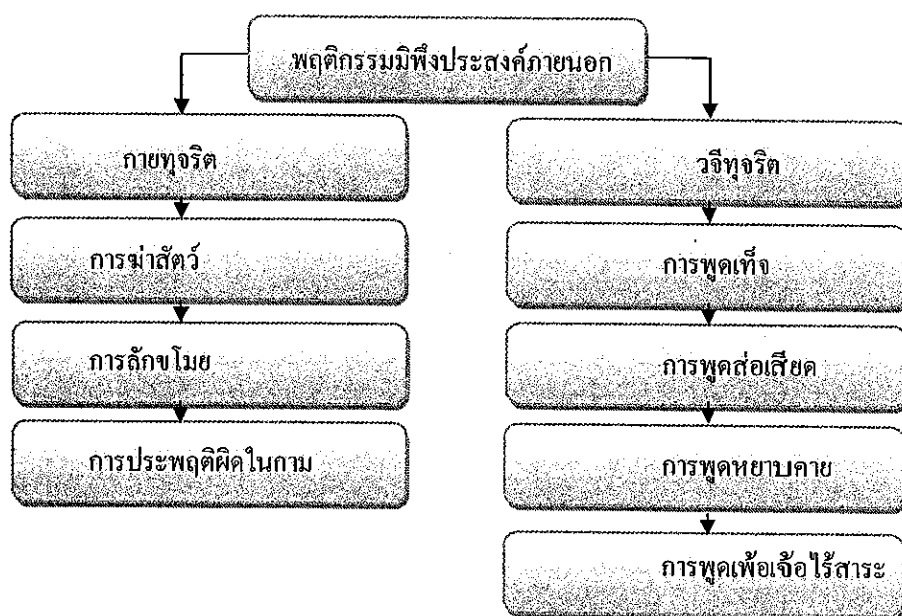
การพูดเท็จ เช่น นาย ก. บอกกับนาย ข. ว่า วันพรุ่งนี้ทางการจะมาแจกของ ทั้งที่ นาย ก. ทราบว่า ทางการจะมาแจกของจริงในวันมะรืนนี้ การพูดอย่างนั้นเพื่อหวังว่า เมื่อนาย ข. ไปรับของแจก เขาจะได้รับความผิดหวัง

การพูดส่อเสียด เช่น นาย ฮ. พูดพูดกับนาย จ. ซึ่งเป็นลูกจ้างของตนว่า “โธ้ย เกิดมาเป็นเจ้าข้า ทำงานอย่างนี้ ก็ไม่หนักความเป็นเจ้าข้าไปจนวันตายแหละว่า” เป็นต้น

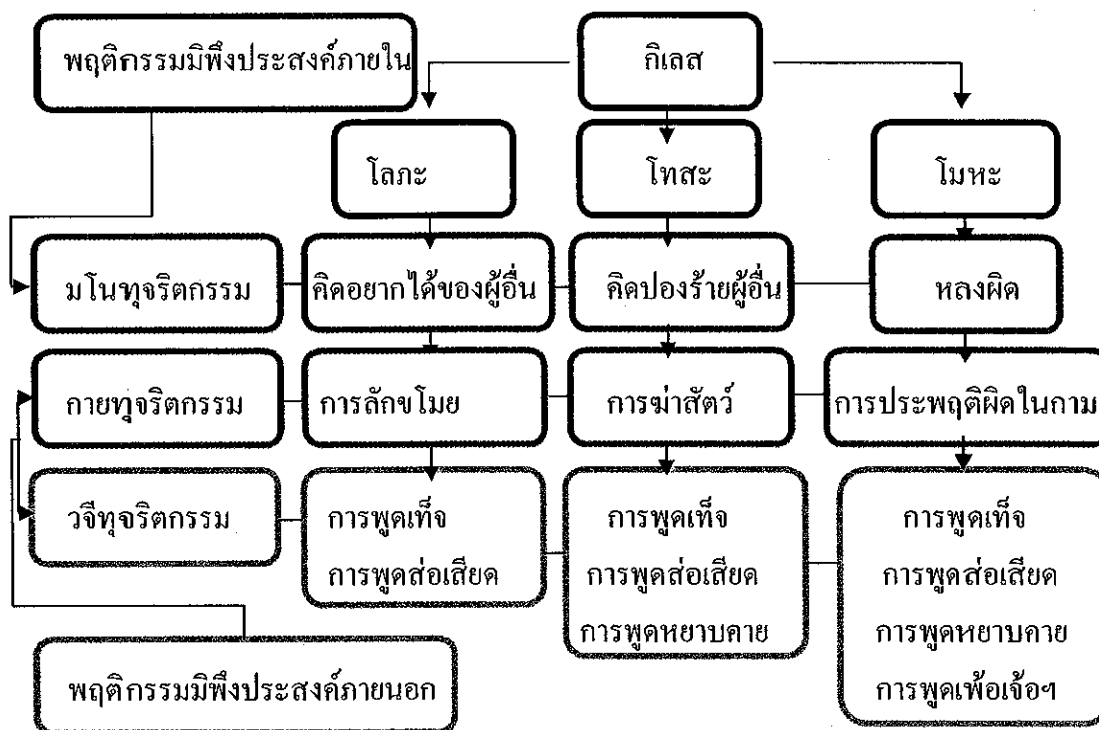
การพูดหยาบคาย หรือ การพูดคำหยาบ เช่น การด่าแม่ การด่าพ่อ หรือการนำเราสัตว์ต่างๆ มาเทียบตัวบุคคลให้ต้องเจ็บช้ำน้ำใจ

การพูดเพื่อเจ้าไร้สาระ เช่น พูดว่ามีผีสิงอยู่ที่ตึกร้าง ทั้งที่ไม่เคยเห็นผีมาก่อน การพูดว่าทำดีก็เท่านั้น ทำชั่วดีกว่า ได้เงินเร็วดีและเป็นกอบเป็นกำ เป็นต้น

พฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอกนี้ สามารถเขียนออกเป็นโครงสร้างได้ดังนี้

เมื่อนำพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก มาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายในและกิเลส ๓ ตัว จะได้ดังนี้

จากโครงสร้างพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอกที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายในและกิเลส ๓ ตัวหลัก ทำให้เห็นว่า พฤติกรรมภายนอกทั้งที่เป็นกายทุจริตกรรมและวจีทุจริตกรรม ล้วนแต่เกิดจากแรงขับภายใน ในทางศีลธรรมจึงมีคำพูดประโยคหนึ่งว่า “แค่คิดก็ผิดแล้ว” หรือ “แค่คิดก็ผิดได้” นั้นหมายความว่า การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมภายนอก แม้จะยังไม่ลงมือทำในสิ่งอันมิพึงประสงค์ ก็สามารถผิดได้ โดยผิดที่ “ใจ”

๔.๓.๒ หลักการและทักษะวิธีเพื่อการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก

แม้ว่า จุดเริ่มต้นของการแสดงพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอกคือ “ใจ” การเข้าไปจัดการก็ต้องจัดการที่ใจ เพื่อให้ใจควรค่าแก่ชีวิตที่สมบูรณ์ก่อนออกไปสู่สังคมอุดมปัญญานั้น พุทธศาสนามองว่า สังคมแวดล้อมก็มีส่วนในการเสริมคุณภาพให้แก่ชีวิต ดังข้อความในมงคลสูตรที่ว่า การอยู่ในสังคมแวดล้อมที่ดีเป็นมงคลชีวิต (ปฏิรูปเทสวาโส จ...เอตมมมงคลมุตตม) ดังนั้น การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก จึงต้องจัดการสังคมแวดล้อมให้ดี เพื่อให้สอดคล้อง

กับความต้องการของคนหมู่มาก (การยอมรับว่าดีของสงฆ์) นอกจากนั้น ผู้อยู่ในสังคมแวดล้อมที่ดีก็
ต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมแวดล้อมที่ดีนั้นด้วย

ก. การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์โดยบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนา

บรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาล เราจะพบว่า พระพุทธเจ้า
คือแบบแผนและเป็นผู้ชี้ความถูก-ผิดด้วยเหตุ-ผล บนวิถีของการดำรงชีวิตแบบพุทธ หลังพุทธ
ปรินิพพาน มีปัญหาเกิดขึ้นว่า ใครจะเป็นแบบแผนเพื่อชี้ความถูก-ผิดนั้นได้ คำตอบที่ได้รับคือ
“ธรรมและวินัย” ดังข้อความในพระไตรปิฎกว่า ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกท่านพระอานนท์
มารับสั่งว่า ดูก่อนอานนท์ บางทีพวกเธอจะเพ็งมีความคิดอย่างนี้ว่า ปาพจน์มีพระศาสดาล่วงแล้ว
พระศาสดาของพวกเราไม่มี ก็ข้อนี้ พวกเธอไม่พึงเห็นอย่างนั้น ธรรมและวินัยอันใด เราแสดงแล้ว
บัญญัติแล้วแก่พวกเธอ ธรรมและวินัยอันนั้น จักเป็นศาสดาของพวกเธอ โดยกาลล่วงไปแห่งเรา
ดูกรอานนท์ บัดนี้ พวกภิกษุยังเรียกกันและกันด้วยวาตะว่า อาวุโส จันใด โดยกาลล่วงไปแห่งเรา ไม่
ควรเรียกกันจันนั้น ภิกษุผู้แก่กว่า พึงเรียกภิกษุผู้อ่อนกว่า โดยชื่อหรือโคตร หรือโดยวาตะว่าอาวุโส
แต่ภิกษุผู้อ่อนกว่าพึงเรียกภิกษุผู้แก่กว่าว่า ภันเต หรืออาัยสมา ดูกรอานนท์ โดยกาลล่วงไปแห่งเรา
สงฆ์จำนงอยู่ ก็จงถอนสิกขาบทเล็กน้อยเสียบ้างได้ โดยกาลล่วงไปแห่งเรา พึงลงพรหมทัณฑ์
แก่จันนภิกษุ ท่านพระอานนท์กราบทูลถามว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็พรหมทัณฑ์เป็นไฉน พระผู้มี
พระภาคตรัสตอบว่า ดูกรอานนท์ จันนภิกษุพึงพูดได้ตามที่ตนปรารถนา ภิกษุทั้งหลายไม่พึงว่า ไม่
พึงกล่าว ไม่พึงสั่งสอน (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๐ ทิมนิกาย มหาวรรค ข้อ ๑๔๑, ๒๕๕๑) จาก
ข้อความนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงการมอบอำนาจให้กับ “สงฆ์” ในการรักษากฎหมายและสั่งสนับสนุน
กฎหมาย (ธรรมและวินัย) การลงโทษ (จันนภิกษุ) และวิถีประชา คือการใช้สรรพนามแทนตัว
บุคคล

กรณีที่ธรรมและวินัยซึ่งเป็นบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนา ถูกเคลือบด้วย
ความคิดอื่นๆ ปัญหาคือ ธรรมและวินัยแบบใดที่เป็นธรรมและวินัยที่ถูกต้องแบบพุทธ ข้อความที่
สงฆ์นำมาใช้กำกับธรรมและวินัยแบบพุทธคือข้อความที่พระพุทธเจ้าตรัสกับภิกษุณิมหาปชาบดี
โคตมีที่ว่า ว่า ดูก่อนโคตมี เธอพึงรู้ธรรมเหล่านี้ว่า ธรรมเหล่านี้ เป็นไปเพื่อความกำหนด ไม่ใช่เพื่อ
คลายความกำหนด เป็นไปเพื่อความประกอบ ไม่ใช่เพื่อความพราก เป็นไปเพื่อความสะสม ไม่ใช่
เพื่อความไม่สะสม เป็นไปเพื่อความมกมาก ไม่ใช่เพื่อความมกน้อย เป็นไปเพื่อความไม่สันโดย
ไม่ใช่เพื่อความสันโดย เป็นไปเพื่อความคลุกคลีด้วยหมู่ ไม่ใช่เพื่อความสงัด เป็นไปเพื่อความเกียจ
คร้าน ไม่ใช่เพื่อปรารถนาความเพียร เป็นไปเพื่อความเลี้ยงยาก ไม่ใช่เพื่อความเลี้ยงง่าย ดูกรโคตมี เธอ
พึงทรงจำธรรมเหล่านั้นไว้โดยส่วนเดียวว่านั่นไม่ใช่ธรรม นั่นไม่ใช่วินัย นั่นไม่ใช่สัตตสุสาน

ดูก่อนโคตมิ อนึ่ง เธอพึงรู้ธรรมเหล่านี้ว่า ธรรมเหล่านี้เป็นไปเพื่อความคลายกำหนด ไม่ใช่เพื่อความกำหนด เป็นไปเพื่อความพราก ไม่ใช่เพื่อความประกอบ เป็นไปเพื่อความไม่สะสม ไม่ใช่เพื่อความสะสม เป็นไปเพื่อความมักน้อย ไม่ใช่เพื่อความมักมาก เป็นไปเพื่อความสันโดษ ไม่ใช่เพื่อความไม่สันโดษ เป็นไปเพื่อความสัจ ไม่ใช่เพื่อความคลุกคลีด้วยหมู่ เป็นไปเพื่อปราศจากความเพียร ไม่ใช่เพื่อความเกียจคร้าน เป็นไปเพื่อความเลี้ยงง่าย ไม่ใช่เพื่อความเลี้ยงยาก ดูก่อนโคตมิ เธอพึงทรงจำธรรมเหล่านั้นไว้โดยส่วนเดียวว่านั่นเป็นธรรม นั่นเป็นวินัย นั่นเป็นสัตตสุสาน์ (พระไตรปิฎก เล่มที่ ๗ จุลวรรค ข้อ ๕๒๓, ๒๕๕๑)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาพิงบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนาที่เริ่มต้นจากฐานธรรมและวินัยซึ่งเข้าไปจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก เราอาจพิจารณาได้ใน ๓ ลักษณะคือ วิธีประชา จาริต และกฎหมาย

๑. วิธีประชา เป็นแบบแผนในการปฏิบัติหน้าที่ที่ทุกคนในสังคมปฏิบัติกันโดยทั่วไปจนเกิดเป็นความเคยชิน ไม่ต้องมีศีลธรรมและกฎหมายบังคับ ผู้ไม่ปฏิบัติตาม ก็ไม่ได้รับโทษ เพียงแต่ถูกนิทา เช่น ในการรับประทานอาหาร ควรใช้ช้อนกลางตักอาหาร หากไม่ใช้ช้อนกลางก็ไม่มีผิด เป็นแค่ถูกตำหนิว่า ไม่มีมารยาทในการรับประทานอาหาร วิธีประชาแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันไป แต่ละสังคมจึงทำให้มีวัฒนธรรมแตกต่างกันไป (บรรทัดฐานทางสังคม, ๒๕๕๑) ในสังคมพุทธศาสนา เมื่อแยกหลักศีลธรรมออก จะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตบางประการ เช่นกรณีการใช้สรรพนาม (ดังที่ยกข้อความไว้ข้างต้น) การใช้ภาษา กิริยา ท่าทาง หรือการปฏิบัติตนด้วยความเคยชินอย่างอื่นเช่น การไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอน หากไม่ได้ไหว้จะรู้สึกขาดบางสิ่งบางอย่างไป ส่วนบุคคลที่ไม่ได้ใส่ใจกับเรื่องนี้ ก็ถือว่าไม่มีความผิดใดๆ วิธีประชาแบบนี้ ก็คือลักษณะสังคมพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง ที่จะเป็นกรอบในเชิงบังคับให้คนที่อยู่ในสังคมแบบนี้ด้วยกันได้ใส่ใจและไม่รู้สึกผิดกับการละเลยในสิ่งที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ

๒. จาริตมีความหมายเหมือนคำว่า “ศีลธรรม” จาริตเป็นบรรทัดฐานที่ทุกคนในสังคม จะต้องกระทำเป็นกระบวนการพฤติกรรมที่จำเป็นต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสวัสดิภาพของสังคม จาริตมีความสำคัญกว่าวิธีประชา เป็นเรื่องของความรู้สึกว่า สิ่งใดผิด สิ่งใดถูก ผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกสังคมลงโทษ หรือได้รับการตำหนิอย่างรุนแรง ในสังคมไทยมีจาริตบางอย่างที่สำคัญมาก แม้มิได้นำไปบัญญัติเป็นกฎหมาย เช่น ความกตัญญู ระบบอาวุโส ความซื่อสัตย์ระหว่างสามี ภรรยา การแสดงความเคารพผู้ใหญ่ ฯลฯ (บรรทัดฐานทางสังคม, ๒๕๕๑) ในสังคมพุทธศาสนา จาริตที่ยกตัวอย่างมานั้น เป็นส่วนหนึ่งของหลักธรรม โดยที่สังคมพุทธมองว่า หลักธรรมมีความสำคัญที่จะต้องเดินควบคู่ไปกับวินัย เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พุทธจริยธรรม คนที่อยู่ในสังคมพุทธใดไม่ให้ความสำคัญ ก็จะถูกมองไปอีกลักษณะหนึ่งเช่น “ชาวพุทธจอมปลอม” “พุทธแต่ชื่อ”

เป็นต้น กลายเป็นขยะของสังคมพุทธไป จารีตจึงมีความสำคัญเข้มกว่าวิถีประชา โดยที่ผู้เคร่งครัดอยู่ในจารีตแบบพุทธ ก็จะยึดความถูกต้องแบบพุทธ เป็นตัวแทนของสถาบันทางสังคมในการปรับหรือขัดเกลาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

๓. กฎหมาย หมายถึง บรรทัดฐานที่กำหนดไว้ในระเบียบแบบแผน ซึ่งผู้มีอำนาจทางการเมืองได้กำหนดขึ้น เพื่อบังคับให้บุคคลปฏิบัติตามหรือห้ามมิให้กระทำ หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษตามบทบัญญัติ (บรรทัดฐานทางสังคม, ๒๕๕๑) ในสังคมพุทธศาสนา กฎหมาย คือ วินัย ที่บัญญัติขึ้นโดยพระพุทธเจ้าผู้เป็นธรรมราชา มีบทลงโทษ โดยที่ที่สุดคือการขับออกจากหมู่ (ในความหมายว่า ขาดจากการเป็นสมาชิกขององค์กรพุทธ) นอกจากวินัยก็มีกฎอื่นๆ อีก เช่น พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ระเบียบแบบแผนของบ้านเมือง ส่วนศีล แม้จะเป็นข้อห้ามหรือกฎหมายเหมือนกัน แต่ไม่มีบทลงโทษในทันทีทันใด หากจะมีก็จะเป็นกระบวนการทางสังคม หรือจุดคำที่สังคมแบบพุทธคติเตือน กฎหมายหรือวินัย ถือว่าเป็นบรรทัดฐานอย่างหนึ่งฐานะกรอบ/ขอบเขต เพื่อการแสดงพฤติกรรมในสังคมพุทธศาสนา

ข. การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์โดยตัวบุคคล

ในสังคมพุทธศาสนา จะให้ความสำคัญในระดับปัจเจกค่อนข้างสูง นั้นหมายความว่า เมื่อบุคคลใดกระทำความผิด บุคคลนั้นพึงสำนึกโทษด้วยตนเอง เช่นการบอกกล่าวต่อหมู่คณะ (สงฆ์) ถึงความผิดที่ตนได้กระทำลงไป และปฏิญาณตนต่อหมู่คณะที่จะไม่ให้เกิดความผิดนั้นอีก เนื่องจากว่า ความผิดบางอย่างบุคคลอื่นที่เป็นปุถุชนไม่สามารถรับรู้ได้ ตนเท่านั้นที่รู้ ดังนั้นตนนั้นเองที่จะแก้ไขความผิดของตนให้กลายเป็น “ผู้บริสุทธิ์” ดังพุทธภาษิตที่ว่า ความบริสุทธิ์และความไม่บริสุทธิ์เป็นของเฉพาะตน (สุตฺติ อสุตฺติ ปจฺจตฺต) / ตนแลเป็นที่พึงแห่งตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึงได้ เมื่อตนทำตนให้เป็นที่พึงได้แล้ว ตนนั้นแหละจะได้ที่พึงที่ประเสริฐ (อตุตา หิ อตุตฺตโน นาโถ โก หิ นาโถ ปโร สียา อตุตา หิ สุตฺตฺเตน นาลํ ลภติ พุทฺธํ) ความผิดบางประการ เป็นความผิดที่หมู่คณะทักท้วงขึ้น เมื่อมีการสอบสวนว่าผิดจริง ผู้กระทำความผิดนั่นเอง ที่ต้องแก้ไขตนเพื่อให้หมู่คณะยอมรับต่อไป

อย่างไรก็ตาม การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์โดยตัวบุคคลนั้น คงต้องอาศัยหมู่คณะซึ่งเป็นสังคมพุทธในการวินิจฉัยความถูก-ผิด หรือ บทลงโทษด้วย แต่ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับธรรมวินัยซึ่งถือว่าเป็นแม่แบบของสังคมพุทธศาสนา

แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมคือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ในพุทธศาสนา แสดงออกใน ๓ ทางคือ ๑) ทางกาย เรียกว่า กายทุจริตกรรม ๒) ทางวาจา เรียกว่า วาจาทุจริตกรรม ๓) ทางใจ เรียกว่า มโนทุจริตกรรม เมื่อสรุปเหลือเพียง ๒ ส่วนคือ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ภายใน ได้แก่ มโนทุจริตกรรม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ภายนอก ได้แก่ กายทุจริตกรรมและวาจาทุจริตกรรม ทั้ง ๒ ส่วนนี้มีจุดเริ่มต้นจากกิเลส ๓ ตัวหลักคือ โลภะ โทสะ และโมหะ ซึ่งเชื่อมโยงกับ อวิชชา ตัณหา และอุปาทานในหลักปฏิจจสมุปบาท

การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน ใช้ ๒ หลักคือ ๑) หลักปัญญาเพื่อการเข้าใจความเป็นเหตุ-ผล และความจริงของสรรพสิ่ง ตลอดจนการตรึกตรองเพื่อออกจากกาม ความไม่พยายาท และไม่เบียดเบียนสิ่งอื่น ๒) หลักสมาธิ คือ พยายามที่จะเพิ่มพูนกุศล พิจารณาความเป็นจริงของกาย ความรู้สึก (เวทนา) จิต และธรรม ตลอดจน มีจิตตั้งมั่นเข้าถึงความมีอารมณ์เดียว (เอกัคคตา)

การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก อาศัยบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนาทั้งที่อยู่ในรูปแบบของวิถีประชา จารีตและกฎหมาย (วินัย/ศีล) โดยให้สอดคล้องกับตัวบุคคล หมายถึง บุคคลยอมรับในวิถีแบบพุทธ และปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องตามที่สังคมพุทธศาสนาตอบรับ

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม” ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาและจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ๒) เพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ๓) เพื่อศึกษาและเสนอแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม โดยจัดแบ่งขอบเขตของการวิจัยออกเป็น ๒ ส่วนคือ ๑) ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเฉพาะเหตุการณ์ที่อยู่ในขอบข่ายของ การละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา ๒) ขอบเขตด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวัน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ๒๕๕๐ – มกราคม ๒๕๕๑ คือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร การดำเนินการวิจัยจึงเริ่มจาก การรวบรวมเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือพิมพ์รายวัน จำแนกหมวดหมู่ปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมออกเป็น ๕ กลุ่ม ตามลักษณะของ ศีล ๕ ประการและธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ศึกษาและเสนอแนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม และสรุปผลการวิจัยในตอนสุดท้าย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ฯ” พอจะสรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

ก. ปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

ประเด็น ปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ นี้ เมื่อศึกษาเฉพาะการละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนา (จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อในขอบเขตของการวิจัย บางกรณี/ข่าว มีการเสนอจากหนังสือพิมพ์หลายฉบับ/ซ้ำซ้อนรายชื่อ ในที่นี้จะสรุปรวมโดยไม่แยกรายชื่อหนังสือพิมพ์ แต่ยังคงนับกรณี/ข่าวแต่ละกรณี/ข่าว เป็น ๑ หน่วยเช่นเดิม) พบว่า

๑. การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป - ขาดเมตตาธรรมและกรุณาธรรม จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ จำนวน ๗๖๕ ฉบับ ๑๔๐๐ กรณี เมื่อพิจารณาถึงการกระทำจะเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน ๔ ส่วน คือ ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ กิริยาของการกระทำ และวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ

ผู้กระทำ มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๘๐ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๒๓๓ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๑๖๖ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๘๘ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๓๘ กรณี มีอายุ ๖๑-๗๐ จำนวน ๑๗ กรณี มีอายุ ๗๑-๘๐ จำนวน ๑๕ กรณี มีอายุ ๘๑-๙๐ จำนวน ๒ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๗๕๐ กรณี / ผู้ถูกกระทำ มีอายุ ๑-๑๐ จำนวน ๓๖ กรณี มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๑๗๐ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๒๗๑ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๒๕๐ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๑๗๖ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๑๐๘ กรณี มีอายุ ๖๑-๗๐ จำนวน ๔๕ กรณี มีอายุ ๗๑-๘๐ จำนวน ๑๗ กรณี มีอายุ ๘๑-๙๐ จำนวน ๗ กรณี มีอายุ ๙๐-๑๐๐ จำนวน ๒ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๒๓๘ กรณี / กิริยาของการกระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่มคือ (๑) ชน-ทับ หมายถึง กรณีอุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ด้วยเครื่องมือหลักคือ รถยนต์และรถจักรยานยนต์ (๒) ทบ-ตี หมายถึง การทำร้ายร่างกายจนถึงสูญเสียชีวิต ด้วยเครื่องมือเช่น อวัยวะ (มือ ขา เขน) ไม้หน้าสาม ก้อนหิน เป็นต้น (๓) แทง-เขียด-สับ หมายถึง การทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธคือ มีด พร้า ขวดแก้ว เหล็กชุดซาฟต์ เป็นต้น (๔) รัคคอก หมายถึง การใช้เครื่องมืออย่างเชือก สายเข็มขัด เป็นต้น รัคคอกให้หายใจไม่ออกจนถึงผู้ถูกกระทำสูญเสียชีวิต (๕) ยิง-ระเบิด หมายถึง การใช้อาวุธปืนหรือระเบิดเป็นเครื่องมือในการทำร้ายร่างกาย (๖) ไม่ปรากฏกิริยา หมายถึง กิริยาที่สื่อไม่ได้เสนอไว้ ตลอดถึงไม่ปรากฏเครื่องมือของการกระทำ (๗) อื่นๆ หมายถึง กิริยาในกลุ่ม การอุดปากจมูกด้วยหมอน การฆ่าตัวตายด้วยการกินยาพิษ กระโดดน้ำตาย ไฟลลอก ถูกทิ้ง จากการศึกษา พบว่า (๑) ชน-ทับ จำนวน ๑๔๘ กรณี (๒) ทบ-ตี จำนวน ๑๒๑ กรณี (๓) แทง-เขียด-สับ จำนวน ๒๑๔ กรณี (๔) รัคคอก จำนวน ๔๔ กรณี (๕) ยิง-ระเบิด จำนวน ๕๔๕ กรณี (๖) ไม่ปรากฏกิริยา จำนวน ๑๐๐ กรณี (๗) อื่นๆ จำนวน ๑๔๔ กรณี / วัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำ แบ่งออกเป็น ๗ กลุ่มคือ (๑) รถ เช่น รถกระบะ รถปรับอากาศ (ทัวร์) รถจักรยานยนต์ เป็นต้น (๒) ของแข็ง ด้วยอาการคือ ทบ-ตี เช่น สากกะเบือ ท่อนเหล็ก ไม้ ขวด อวัยวะอย่างมือและเท้า เป็นต้น (๓) อาวุธปลายแหลมและมีคม คือ มีด ขวาน กรรไกร ขวาน พร้า เป็นต้น โดยอาการคือ แทง-เขียด-สับ-หั่น เป็นต้น (๔) วัสดุอ่อนตัว เช่น เชือก เข็มขัด อวัยวะคือมือ เป็นต้น (๕) อาวุธปืน-ระเบิด ด้วยกิริยาถือยิงและระเบิด (๖) ไม่ปรากฏเครื่องมือ (๗) อื่นๆ เช่น ไฟ การฆ่าตัวตาย เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า (๑) รถ จำนวน ๑๕๘ กรณี (๒) ของแข็ง ๑๐๗ กรณี (๓) อาวุธปลายแหลมและมีคม จำนวน ๒๑๘ กรณี (๔) วัสดุอ่อนตัว

จำนวน ๔๖ กรณี (๕) อาวุธปืน-ระเบิด จำนวน ๕๕๔ กรณี (๖) ไม่ปรากฏเครื่องมือ จำนวน ๑๓๔ กรณี (๗) อื่นๆ จำนวน ๕๕ กรณี

พอจะเห็นได้ว่า ประเด็น การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป - ขาดเมตตากรุณาและ
กรุณาธรรม นี้ ผู้กระทำอายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มผู้ละเมิดศีลธรรมชื่อนี้มากที่สุด รองลงมาคือ อายุ
ที่ ๓๑-๔๐ ส่วนผู้ถูกกระทำหรือกลุ่มเหยื่อของการกระทำ ก็เป็นกลุ่มอายุเดียวกันกับผู้กระทำเช่นกัน
เข้าใจว่า วัยนี้ น่าจะเป็นวัยของการสร้างตัว ความมุ่งมั่น ความเด็ดเดี่ยว การแข่งขัน ความเด็ดขาด
มูทะลุคุดัน วัยร้อนแรง วัยที่ไม่ค่อยจะใส่ใจด้านศีลธรรมฯลฯ รวมความคือ วัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เพื่อ
การเปลี่ยนผ่านจากวัยเยาว์เข้าสู่วัยชราที่เข้าใจโลกและชีวิตมากขึ้น กิริยาของการกระทำมากที่สุดคือ
การยิง-ระเบิด รองลงมาคือ แทง-เชือด-สับ ด้วยวัตถุหรือเครื่องมือที่ใช้กระทำมากที่สุดคือ ปืน-
ระเบิด รองลงมาคือ อาวุธปลายแหลมและมีคม เป็นไปได้ว่า อาวุธเหล่านี้ น่าจะหาได้ไม่ยากและเป็น
อาวุธที่หวังผลได้

๒. การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ - มิฉฉาอาชีวะ (การเลี้ยงชีวิตผิด-ไม่ถูกต้อง-ไม่
ชอบ) จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ จำนวน ๓๖๗ ฉบับ ๕๕๕ กรณี จำแนกออกเป็น ๔ ส่วนคือ
ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ กิริยาของการถือเอา และประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา

ผู้กระทำ มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๑๐๑ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๑๗๐ กรณี มีอายุ
๓๑-๔๐ จำนวน ๕๗ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๓๘ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๕ กรณี มีอายุ
๖๑-๗๐ จำนวน ๑ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๑๗๓ กรณี / ผู้ถูกกระทำ มีอายุ ๑-๑๐ จำนวน ๒
กรณี มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๒๔ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๗๕ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๖๖
กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๗๒ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๓๕ กรณี มีอายุ ๖๑-๗๐ จำนวน ๒๒
กรณี มีอายุ ๗๑-๘๐ จำนวน ๕ กรณี มีอายุ ๘๑-๙๐ จำนวน ๓ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๒๗๔ /
กิริยาของการถือเอา แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มคือ (๑) ชิงทรัพย์ หมายถึง การแย่งชิง การแย่ง การฉก
การวิ่งราว เป็นต้น (๒) การปล้น-จี้ หมายถึง การใช้อาวุธเช่น มีด ปืน เป็นต้น เป็นเครื่องมือในการ
ทำให้เจ้าทรัพย์กลัวและถือเอาสิ่งของอันเป็นของเจ้าทรัพย์นั้น (๓) การหลอกลวง หมายถึง การทำ
เล่ห์เหลี่ยม ใช้เล่ห์เพื่อให้เขาเชื่อว่าจริงทั้งที่ไม่จริงอย่างแท้จริงตอ้งเป็นต้น การปลอมแปลง เช่น การทำ
เอกสารเท็จ การทำบัตรเครดิตปลอม เป็นต้น (๔) การลักขโมย หมายถึง การแอบถือเอาสิ่งของที่
เจ้าของไม่รู้ตัว เช่น การขโมยของมีค่าในบ้านโดยที่เจ้าทรัพย์กำลังหลับ การแอบขโมยโทรทัศน์ใน
ห้องทำงานขณะที่ไม่มีใครอยู่ เป็นต้น กรณี จากการศึกษา พบว่า (๑) ชิงทรัพย์ จำนวน ๑๑๑ กรณี
(๒) การปล้น-จี้ จำนวน ๑๓๗ กรณี (๓) การหลอกลวง จำนวน ๑๕ กรณี (๔) การลักขโมย จำนวน
๓๑๘ กรณี / ประเภทของสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑)
สวัสดียัญญาณทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์ที่มีวิญญาณครอง เช่น หมา แมว เป็นต้น (๒) อวิญญาณทรัพย์

หมายถึง ทรัพย์สินที่ไม่มีวิญญูณครอง แบ่งออกเป็น ก.เงิน ข.ทอง ค.ยานพาหนะ-อุปกรณ์-น้ำมัน ง. อุปกรณ์ไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์-อุปกรณ์ก่อสร้าง จ.ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏชื่อ-อื่นๆ เช่น ของใช้ประจำวัน ของใช้ประกอบอาชีพ พระเครื่อง อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า (๑) สวิญญูณกทรัพย์ จำนวน ๓ กรณี (๒) อวิญญูณกทรัพย์ จำนวน ๕๘๒ กรณี แบ่งออกเป็น ก.เงิน จำนวน ๒๒๔ กรณี ข.ทอง จำนวน ๔ กรณี ค.ยานพาหนะ-อุปกรณ์-น้ำมัน จำนวน ๑๑๘ กรณี ง.อุปกรณ์ไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์-อุปกรณ์ก่อสร้าง จำนวน ๘๒ กรณี จ.ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏชื่อ-อื่นๆ จำนวน ๑๑๔ กรณี

พอจะเห็นได้ว่า ประเด็น การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ - มิจาอาชีวะ นี้ ผู้กระทำอายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มผู้ละเมิดศีลธรรมชื่อนี้มากที่สุด รองลงมาคือ อายุที่ ๑๑-๒๐ ส่วน ผู้ถูกกระทำหรือเจ้าของทรัพย์สิน อายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มที่ถูกกระทำมากที่สุด รองลงมาคือ อายุที่ ๔๑-๕๐ และ ๓๑-๔๐ เป็นลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า ในประเด็นนี้ วัยอายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มผู้ละเมิดศีลธรรมชื่อนี้มากที่สุด ขณะเดียวกันก็เป็นกลุ่มผู้เสียหายมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับประเด็น การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป - ขาดเมตตาธรรมและกรุณาธรรม ในข้อข้างต้น ที่พบว่า วัยอายุ ๒๑-๓๐ คือผู้ละเมิดและเหยื่อของการกระทำมากที่สุด กิริยาของการถือเอาสิ่งของที่เจ้าไม่ได้ให้มากที่สุด คือ การลักขโมย รองลงมาคือ การปล้น-จี้ และสิ่งของหรือวัตถุที่ถือเอามากที่สุดคือ เงิน รองลงมาคือ ยานพาหนะ-อุปกรณ์-น้ำมัน เป็นไปได้ว่า เงินคือปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต หมายความว่า เงินเป็นเครื่องมือที่สามารถแลกอะไรก็ได้ แม้แต่การซื้อชีวิตซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่ามากที่สุด เมื่อเงินเป็นปัจจัยหลัก คนจึงมุ่งที่จะแสวงหาเงิน และมีเงินติดตัว คิดบ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกได้ตลอดเวลา ขณะที่ยานพาหนะ-อุปกรณ์รถ-น้ำมัน สามารถนำไปแลกเป็นเงินได้ ความเผอเรอในการรักษาทรัพย์สินไว้นี้เอง จึงกลายเป็นสิ่งล่อแหลมสำหรับกลุ่มมิจาชีพ

๓. การประพฤติดิในกาม-ขาดกามสังวร-ขาดสทธานโคธ (ขาดกามสังวร หมายถึง ขาดความสำรวมระวังในกาม ขาดสทธานโคธ หมายถึง ขาดความพึงพอใจในคู่ครองของตนเอง คำว่า กาม มีความหมายมากกว่า คำว่า การมีเพศสัมพันธ์) จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ จำนวน ๑๒๗ ฉบับ ๑๑๓ กรณี จำแนกออกเป็น ๓ กลุ่มคือ ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ และพฤติกรรม

ผู้กระทำ มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๒๓ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๓๓ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๑๕ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๑๕ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๕ กรณี มีอายุ ๖๑-๗๐ จำนวน ๓ กรณี มีอายุ ๗๑-๘๐ จำนวน ๒ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๒๓ กรณี / ผู้ถูกกระทำ มีอายุ ๑-๑๐ จำนวน ๑๕ กรณี มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๕๖ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๒๕ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๑๐ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๓ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๑ กรณี มีอายุ

๗๑-๘๐ จำนวน ๒ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๑๑ กรณี / พฤติกรรมที่กระทำ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มคือ (๑) การข่มขืน จำนวน ๑๐๕ กรณี (๒) การพยายามข่มขืน จำนวน ๑๘ กรณี

พอจะเห็นได้ว่า ประเด็น การประพฤติดังกล่าว – ขาดคามสังวร-ขาดสทธาน โชน นี้ ผู้กระทำอายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มผู้ละเมิดศีลข้อนี้มากที่สุด รองลงมาคือ อายุที่ ๑๑-๒๐ ส่วนผู้ถูกกระทำมากที่สุดคืออายุที่ ๑๑-๒๐ รองลงมาคือ อายุที่ ๒๑-๓๐ และ อายุที่ ๑-๑๐ เป็นลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่กระทำคือ การข่มขืนสำเร็จ มากกว่าการข่มขืนไม่สำเร็จ

๔. การพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกง จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ จำนวน ๕๕ ฉบับ ๕๗ กรณี จำแนกออกเป็น ๓ กลุ่มคือ ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ พฤติกรรมของการพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกง

ผู้กระทำ มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๓ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๑๘ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๘ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๓ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๕ กรณี มีอายุ ๖๑-๗๐ จำนวน ๓ กรณี มีอายุ ๗๑-๘๐ จำนวน ๑ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๑๖ กรณี / ผู้ถูกกระทำ มีอายุ ๑-๑๐ จำนวน ๔ กรณี มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๔ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๘ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๒ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๔ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๒ กรณี มีอายุ ๖๑-๗๐ จำนวน ๑ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๓๒ กรณี / ภัยของการกระทำ แบ่งออกเป็น ๘ กลุ่มคือ (๑) ตกทอง-ทองเก้ จำนวน ๔ กรณี (๒) ข้อความเท็จ-เอกสารเท็จ-บัตรปลอม จำนวน ๘ กรณี (๓) อาชีพเถื่อน-อาชีพหลอกลวง จำนวน ๕ กรณี (๔) ล่อลวงข่มขืน-ล่อลวงละเมิดทางเพศ-ล่อลวงกระทำอนาจาร จำนวน ๑๒ กรณี (๕) หลอกลวงเอาเงิน-โกงเงิน-โกงแซ จำนวน ๑๑ กรณี (๖) คำกล่าวไร้เกินควร-ขายของปลอม จำนวน ๕ กรณี (๗) หลอกลวงเด็กไปขาย-ใช้แรงงาน-หลอกไปต่างประเทศ จำนวน ๕ กรณี (๘) ชูทำร้าย-ชูวางระเบิด-ลวงฆ่า จำนวน ๓ กรณี

พอจะเห็นได้ว่า ประเด็น การพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกง นี้ ผู้กระทำอายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มผู้ละเมิดศีลข้อนี้มากที่สุด รองลงมาคือ อายุที่ ๓๑-๔๐ ส่วนผู้ถูกกระทำมากที่สุดคืออายุที่ ๒๑-๓๐ รองลงมาคือ อายุที่ ๑๑-๒๐ และ อายุที่ ๑-๑๐ ส่วนพฤติกรรมของการพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกงมากที่สุดคือ ล่อลวงข่มขืน-ล่อลวงละเมิดทางเพศ-ล่อลวงทำอนาจาร รองลงมาคือ หลอกลวงเอาเงิน-โกงเงิน-โกงแซ

๕. การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ-ขาดสติและสัมปชัญญะ-ประมาท (สติ หมายถึง การระลึกได้-สัมปชัญญะ หมายถึง การรู้ตัว) จากหนังสือพิมพ์ ๕ รายชื่อ จำนวน ๓๐๑ ฉบับ ๓๕๗ กรณี จำแนกออกเป็น ๒ กลุ่มคือ ผู้กระทำ และ ประเภทของมีนเมา

ผู้กระทำ มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๕ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๑๖ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๑๑ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๓ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๒ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๘ กรณี / ประเภทของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ แบ่งออกเป็น (๑) ยาบ้า

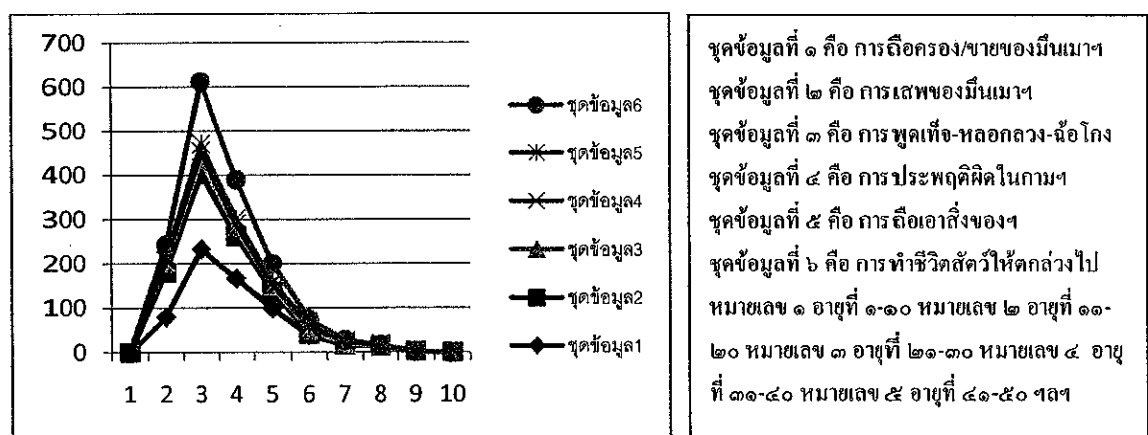
จำนวน ๑๗ กรณี (๒) สุรา-เบียร์ จำนวน ๑๐ กรณี (๓) ยาอี-ยาไอซ์-ยาเค จำนวน ๘ กรณี (๔) กาว จำนวน ๒ กรณี (๕) เฮโรอีน-โคเคน จำนวน ๑ กรณี (๖) กัญชา จำนวน ๔ กรณี (๗) กระต้อม จำนวน ๒ กรณี (๘) อื่นๆ

อีกส่วนหนึ่งว่าด้วยการครอบครองและขายของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษนั้น แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มเช่นกันคือ ๑) ผู้กระทำ ๒) ประเภทของมีนเมาฯ

ผู้กระทำ มีอายุ ๑-๑๐ จำนวน ๑ กรณี มีอายุ ๑๑-๒๐ จำนวน ๓๑ กรณี มีอายุ ๒๑-๓๐ จำนวน ๑๔๒ กรณี มีอายุ ๓๑-๔๐ จำนวน ๘๘ กรณี มีอายุ ๔๑-๕๐ จำนวน ๔๓ กรณี มีอายุ ๕๑-๖๐ จำนวน ๑๖ กรณี มีอายุ ๖๑-๗๐ จำนวน ๕ กรณี ที่ไม่ปรากฏอายุ จำนวน ๒๕ กรณี / ประเภทของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ แบ่งออกเป็น (๑) ยาบ้า จำนวน ๒๘๗ กรณี (๒) สุรา-เบียร์ จำนวน ๐ กรณี (๓) ยาอี-ยาไอซ์-ยาเค จำนวน ๒๘ กรณี (๔) กาว จำนวน ๐ กรณี (๕) เฮโรอีน-โคเคน จำนวน ๕ กรณี (๖) กัญชา จำนวน ๑๑ กรณี (๗) กระต้อม จำนวน ๔ กรณี (๘) อื่นๆ (ไม่ปรากฏชนิด) จำนวน ๑๕ กรณี

พอจะเห็นได้ว่า ประเด็น การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ-ขาดสติและสัมปชัญญะ-ประมาท ผู้กระทำอายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มผู้ละเมิดศีลข้อนี้มากที่สุด รองลงมาคือ อายุที่ ๓๑-๔๐ ส่วนประเภทของมีนเมาฯ มากที่สุดคือ ยาบ้า รองลงมาคือ สุรา-เบียร์ ในด้านการครอบครองและขายของมีนเมาฯ มากที่สุดคือผู้มีอายุที่ ๒๑-๓๐ รองลงมาคือ อายุที่ ๓๑-๔๐ ประเภทของมีนเมาในความครอบครองมากที่สุดคือ ยาบ้า รองลงมาคือ ยาอี-ยาไอซ์-ยาเค

สิ่งที่น่าสังเกตจากข้อค้นพบข้างต้นนั้น ดูเหมือนว่า กลุ่มบุคคลอายุที่ ๒๑-๓๐ จะเป็นกลุ่มบุคคลผู้ละเลยศีลธรรม ๕ ประการนี้มากที่สุด ดังแผนภูมิ

จากความเห็นข้างต้น อาจจริงหรือไม่จริงก็ได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยงานวิจัยพฤติกรรม ซึ่งมีเครื่องมือและกระบวนการวิจัยที่ตอบรับความเป็นวิทยาศาสตร์มากกว่า มาตัดสินความเห็นอีกครั้ง หนึ่ง อย่างไรก็ตาม จากประเด็นนี้ หากนำอายุที่ ๒๑-๓๐ ตั้งเป็นศูนย์กลาง จะเห็นความโน้มเอียง (ช่วงที่ ๑ อายุ ๑-๑๐ ช่วงที่ ๒ อายุ ๑๑-๒๐ ช่วงที่ ๓ อายุ ๒๑-๓๐ ช่วงที่ ๔ อายุ ๓๑-๔๐ ช่วงที่ ๕ อายุ ๔๑-๕๐ ช่วงที่ ๖ อายุ ๕๑-๖๐ ช่วงที่ ๗ อายุ ๖๑-๗๐ ช่วงที่ ๘ อายุ ๗๑-๘๐ ช่วงที่ ๙ อายุ ๘๑-๙๐ ช่วงที่ ๑๐ อายุ ๙๑-๑๐๐) ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป ผู้กระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่สูงขึ้นมากกว่าระดับอายุที่ต่ำลง แต่จะน้อยลงเมื่อผ่านวัยอายุ ๕๐ ไปแล้ว ประเด็นที่ ๒ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ ผู้กระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่ต่ำลง-ใกล้เคียงกับระดับอายุที่สูงขึ้น ประเด็นที่ ๓ การประพาศพิศในกามฯ ผู้กระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่ต่ำลง ประเด็นที่ ๔ การพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกง ผู้กระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่สูงขึ้น ประเด็นที่ ๕ การเสพของมึนเมาฯ ผู้กระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่ต่ำลง ส่วนกลุ่มผู้ครอบครองและขายของมึนเมาฯ ผู้กระทำจะโน้มเอียงไปไปทางระดับอายุที่ต่ำลง ในด้านผู้ถูกระทำ พบว่า ประเด็นที่ ๑ ผู้ถูกระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่สูงขึ้น ประเด็นที่ ๒ ผู้ถูกระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่สูงโดยกระโดดไปที่ช่วงอายุที่ ๕ ก่อนลงไปที่ช่วงอายุที่ ๔ ประเด็นที่ ๓ ผู้ถูกระทำมากที่สุดไม่ใช่กลุ่มอายุช่วงชั้นที่ ๓ แต่กลับเป็นกลุ่มอายุช่วงชั้นที่ ๒ (ถูกล่วงละเมิดทางเพศ) ประเด็นที่ ๔ ผู้ถูกระทำจะโน้มเอียงไปทางระดับอายุที่ต่ำลง แต่อยู่ใกล้เคียงกับระดับอายุช่วงที่ ๕ (ดูแผนภูมิในภาคผนวก)

นอกจากปรากฏการณ์การละเมิดศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนาที่ตั้งไว้เป็นกรอบในการจำแนกหัวข้อข่าว ยังมีการละเมิดต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งที่ผิดกฎหมายบ้านเมืองและละเมิดหลักมนุษยธรรมอื่นอีก เช่น การค้าขายแรงงานเด็ก (ชีวิตเด็ก) การค้าอาวุธเถื่อน การเปิดบ่อนการพนัน การเล่นการพนัน การลักลอบตัดไม้ การผลิตธนบัตรปลอม การจับตัวเรียกค่าไถ่ การเปิดคลินิกเถื่อน การทำพาสปอร์ตปลอม เป็นต้น กรณีที่กล่าวถึงเหล่านี้ แม้ดูเหมือนจะกำกวมว่าอยู่ในศีลธรรมข้อใดในศีลธรรม ๕ ประการของพุทธศาสนา แต่สามารถตีความให้อยู่ในศีลธรรมกลุ่มที่ ๔ คือ การพูดเท็จ - หลอกลวง - ฉ้อโกง / ไม่รักษาสัจได้ เพราะเป็นความไม่ซื่อตรงตามกฎหมายบ้านเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อความสงบเรียบร้อยของหมู่คณะ ถือเป็นการหลอกลวง การฉ้อโกงและการเท็จต่อบัญญัติของสังคมและข้อตกลงร่วมกันของหมู่คณะได้

อย่างไรก็ตาม จากการจำแนกปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์พบว่า ผู้สื่อข่าวได้ให้น้ำหนักกับ “การฆ่า” บนหน้าหนังสือพิมพ์มากที่สุด ด้วยจำนวน

๑๔๐๐ กรณี รองลงมาคือ “การลักขโมย” ด้วยจำนวน ๕๘๕ กรณี และที่ให้น้ำหนักน้อยที่สุดคือ “การหลอกลวง-ฉ้อโกง” ด้วยจำนวน ๕๗ กรณี เข้าใจว่า การที่ผู้สื่อข่าวเสนอข่าว “การฆ่า” หรือ “การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป-ขาดเมตตาและกรุณาธรรม” บนหน้าหนังสือพิมพ์เป็นอันดับต้นๆ นั้น น่าจะเกิดจาก (๑) การฆ่าชีวิตมนุษย์ ถือเป็นความร้ายแรงที่สุดของบรรดาความผิดทั้งหมด ทั้งในทางจริยธรรมและกฎหมายบ้านเมือง (๒) เพราะการฆ่าชีวิตมนุษย์เป็นความร้ายแรง ดังนั้น ความร้ายแรงนี้อาจเป็นจุดขายหรือกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาสนใจสินค้าคือหนังสือพิมพ์ของกลุ่มผู้ผลิตได้ (๓) การสื่อข่าว “การฆ่าชีวิตมนุษย์” อาจมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้ยังมีชีวิตอยู่ได้ระมัดระวังอันตรายที่อยู่รอบข้าง พยายามรักษาชีวิตที่สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าได้อย่างมากมายมหาศาล ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าของชีวิตเองและสังคมทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ข. สาเหตุของพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

จากข้อมูลปรากฏการณ์ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่สื่อผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรอบของศีลธรรม ๕ ประการในพุทธศาสนานั้น เราจะพบว่า ผู้สื่อข่าวได้เสนอให้เห็นถึงสาเหตุของปรากฏการณ์ไว้จำนวนหนึ่ง การวิเคราะห์ถึงสาเหตุของผู้สื่อข่าวอาจเกิดจากข้อสันนิษฐาน ข้อมูลแวดล้อม และการให้ปากคำของพยานในคดี แต่หากวิเคราะห์สาเหตุจากมุมมองของพุทธศาสนา อาจให้มุมมองที่เจาะลึกลงไปอีก ดังนั้น การวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่ปรากฏผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ จึงจะจำแนกหัวข้อย่อยออกเป็น ๒ ส่วนคือ สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สื่อข่าว และสาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของพุทธศาสนา

๑. สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สื่อข่าว แบ่งออกเป็น ๕ ประเด็น (๑) การทำชีวิตให้ตกลงไป เกิดจากกลัวความผิด จำนวน ๑ กรณี การขัดขืน จำนวน ๒ กรณี การทะเลาะวิวาท จำนวน ๑๔๖ กรณี การป้องกันตัว จำนวน ๕ กรณี การพนัน จำนวน ๒ กรณี การล้างแค้น จำนวน ๑๘ กรณี การเลียนแบบ จำนวน ๑ กรณี สร้างสถานการณ์ จำนวน ๑ กรณี การหึงหวง จำนวน ๖๐ กรณี การคลั่งลัทธิ/คลุ้มคลั่ง จำนวน ๓ กรณี ความโกรธ จำนวน ๘ กรณี ความโกรธแค้น จำนวน ๑๐๒ กรณี ความขัดแย้ง จำนวน ๑๘๕ กรณี ความฉีกกะนอง จำนวน ๗ กรณี ความเครียด จำนวน ๘ กรณี ความเกรียด จำนวน ๒๘ กรณี ความต้องการทางเพศ จำนวน ๒๕ กรณี ความน้อยใจ จำนวน ๑๕ กรณี ความประมาท จำนวน ๑๘๕ กรณี ฆ่าตัดตอน/ปิดปาก จำนวน ๓ กรณี ทรัพย์สิน (ชิงทรัพย์) จำนวน ๘๑ กรณี ทำแท้ง จำนวน ๒ กรณี ปัญหาชู้สาว จำนวน ๕๑ กรณี ปัญหาหนี้สิน จำนวน ๒๒ กรณี ผลประโยชน์ จำนวน ๖ กรณี ยาพิษ จำนวน ๑ กรณี ยาเสพติด จำนวน ๒๑ กรณี โรคทางจิต จำนวน ๑๕ กรณี โรคภัยไข้เจ็บ/โรคร้าย

จำนวน ๕ กรณี สุรา จำนวน ๔๕ กรณี หนีความผิด จำนวน ๔ กรณี อาสา (เย็น) จำนวน ๑ กรณี อุคมการณ์ จำนวน ๑๘ กรณี ไม่ปรากฏสาเหตุ จำนวน ๑๖๕ กรณี (๒) การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของ ไม่ได้ให้ เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๔ กรณี การด่าแค้น จำนวน ๑ กรณี ครอบครัวยมีปัญหา จำนวน ๒ กรณี ความต้องการเงิน จำนวน ๕๑๒ กรณี ความต้องการทรัพย์สิน จำนวน ๔ กรณี ทำตามใบสั่ง จำนวน ๑ กรณี การเลียนแบบภาพยนตร์ จำนวน ๑ กรณี (๓) การประพาศพิศในกาม-การละเมิดของรักของหวงแห่งของผู้อื่น เกิดจากความโกรธแค้น จำนวน ๕ กรณี ความต้องการตัดดอก จำนวน ๑ กรณี ความต้องการทางเพศ จำนวน ๑๐๘ กรณี เพื่อนทำหาย จำนวน ๑ กรณี ยาเสพติด จำนวน ๒ กรณี สุรา จำนวน ๘ กรณี ความหึงหวง จำนวน ๒ กรณี (๔) การพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกง เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๑๕ กรณี ความต้องการถือครองที่ดิน จำนวน ๑ กรณี ความต้องการทางเพศ จำนวน ๑๒ กรณี ความต้องการขู่ จำนวน ๑ กรณี ขู่หลอกลวง (วางระเบิด) จำนวน ๑ กรณี ความต้องการผลประโยชน์ จำนวน ๑ กรณี การบริหารผิดพลาด จำนวน ๑ กรณี ความต้องการระบายสินค้าตกทุนออก จำนวน ๑ กรณี (๕) การเสพของมีนเมาคือสุรา เมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ เกิดจากความต้องการเงิน จำนวน ๑๕๔ กรณี ความต้องการสิ่งเสพติด จำนวน ๓๓ กรณี ความต้องการสุรา จำนวน ๑๐ กรณี

๒. สาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองพุทธศาสนา คำว่า พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม หมายถึง การกระทำความชั่ว ที่เรียกว่า “ทุจริตกรรม” เผยออกใน ๓ ทางคือ ทางกาย ทางวาจาและทางใจ พฤติกรรมดังกล่าวนี้เกิดจากสาเหตุของความชั่ว คือ กิเลส ๓ ตัวหลัก ได้แก่ โลภะ โทสะและโมหะ เมื่อนำสาเหตุพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจากมุมมองของผู้สื่อข่าวมาสรุปรวมลงจะได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ โลภะ ได้แก่ ความต้องการทางเพศ/ ปัญหาชู้สาว /การแย่งชิง-อยากได้ทรัพย์สิน-เงิน-ที่ดิน/ สุรา/ ปัญหาหนี้สิน/ ความหึงหวง/ อุคมการณ์/ การสร้างสถานการณ์/ การพนัน/ ผลประโยชน์/ ความน้อยใจ/ สิ่งเสพติด/ ต้องการตัดดอก/ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความอยากได้ อยากมีอยากเป็น และไม่อยากที่จะไม่มีไม่เป็น (ไม่ปรากฏสาเหตุ)

กลุ่มที่ ๒ โทสะ ได้แก่ กลัวความผิด/ ความโกรธ (ฉุนเฉียว)/ ความโกรธแค้น/ การด่าแค้น/ ความขัดแย้ง/ การฆ่าตัดตอน/ การขัดขืน/ การทำแท้ง/ ยาพิษ/ ฆ่าปิดปาก/ การป้องกันตัว/ การทะเลาะวิวาท/ ครอบครัวยมีปัญหา/ เพื่อนทำหาย/ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการประทุษร้าย ความเคียดแค้น ความอาฆาต เป็นต้น (ไม่ปรากฏสาเหตุ)

กลุ่มที่ ๓ โมหะ ได้แก่ ความเครียด/ ความประมาท/ ความลึกลับของ/ โรคทางจิต/ การคลั่งลัทธิ/ โรคภัยไข้เจ็บ/ การเลียนแบบ/ ความคุ้มคลั่ง/ การทำตามใบสั่ง/ การ

เลียนแบบ/ การขู่หลอกลวง/ การบริหารผิดพลาด (ฉาปนกิจสงเคราะห์)/ ต้องการระบายสินค้าตกรุ่นออกและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความหลงงมงายตามสภาพที่ไม่รู้จักจริง ไม่รู้เหตุไม่รู้ผล (ไม่ปรากฏสาเหตุ)

ค. แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

สังคมคือการรวมตัวของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป พฤติกรรมที่คนในสังคมแสดงออกต่อกัน/ต่อสังคม เรียกว่า “พฤติกรรมสังคม” พิจารณาได้ใน ๒ ลักษณะใหญ่ๆ คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เฉพาะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อันได้แก่ พฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม เป็นจุดเริ่มต้นหนึ่งของ “ปัญหาสังคม” การแก้ปัญหา นอกจากจะแก้ปัญหาละเอียดโครงสร้างแล้ว การสาวลึกลงไปหาสาเหตุและเข้าไปจัดการกับสาเหตุของพฤติกรรมนั้น น่าจะมีผลดีกว่าการแก้ที่ปลายเหตุ จากเนื้อหาข้างต้น เราจะพบสาเหตุบางประการที่เป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นั้น ในส่วนนี้พุทธศาสนามีแนวคิดเพื่อการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นอย่างไร การเสนอแนวคิดพุทธศาสนาในหัวข้อนี้ จะเริ่มต้นจากทำความเข้าใจพฤติกรรมมิพึงประสงค์ในมุมมองของพุทธศาสนา ก่อน จากนั้นจึงเสนอแนวคิดการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายในและการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก เป็นลำดับไป

๑. พฤติกรรมมิพึงประสงค์ในพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทคือ (๑) ความชั่วทางกาย เรียกว่า “กายทุจริตกรรม” แยกออกเป็น ๓ ประการคือ การฆ่าสัตว์ การลักขโมย และการประทุษร้ายในกาม (๒) ความชั่วทางวาจา เรียกว่า “วจีทุจริตกรรม” แยกออกเป็น ๔ ประการคือ การพูดเท็จ การพูดส่อเสียด การพูดหยาบคาย และการพูดเพื่อเจ้าไว้สวามิภักดิ์ (๓) ความชั่วทางใจ - ความรู้สึกลึกซึ้งชั่ว เรียกว่า “มโนทุจริตกรรม” แยกออกเป็น ๓ ประการคือ คิดอยากได้ของผู้อื่น คิดปองร้ายผู้อื่น และ เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม-เห็นผิดจากความเป็นจริง

พฤติกรรมที่ไม่ดี/มิพึงประสงค์ดังกล่าวนี้จัดรวมเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ เป็นพฤติกรรมที่มีพึงประสงค์ภายใน ได้แก่ “มโนทุจริตกรรม” ส่วนที่ ๒ เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ภายนอก ได้แก่ “กายทุจริตกรรม” และ “วจีทุจริตกรรม”

พฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายในที่เรียกว่า มโนทุจริตกรรมนั้น เมื่อนำมาเทียบเคียงกับกิเลสตัณหาใหญ่ ๓ ตัว จะได้ดังนี้

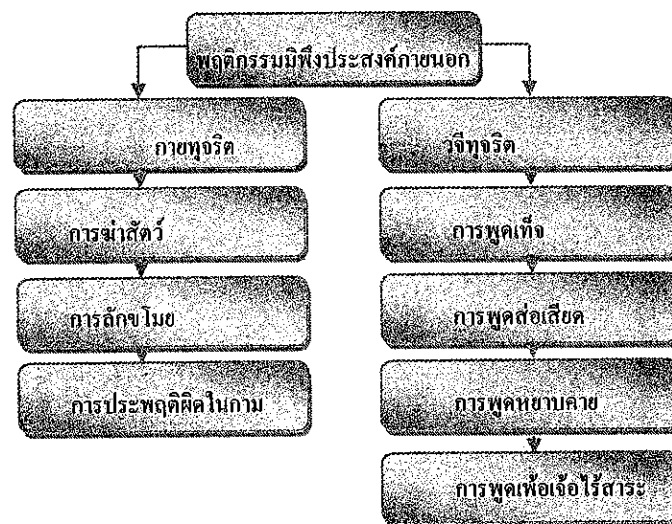
คิดอยากได้ของผู้อื่น	→	โลภะ
คิดปองร้ายผู้อื่น	→	โทสะ
เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม/เห็นผิดจากความเป็นจริง	→	โมหะ

โลภะ คือ ความกำหนัด ความยินดี ความเพติดเพลิน ความใคร่ ความเยื่อใย ความหวัง ความผูกพัน ความทะโลก ความอยากได้

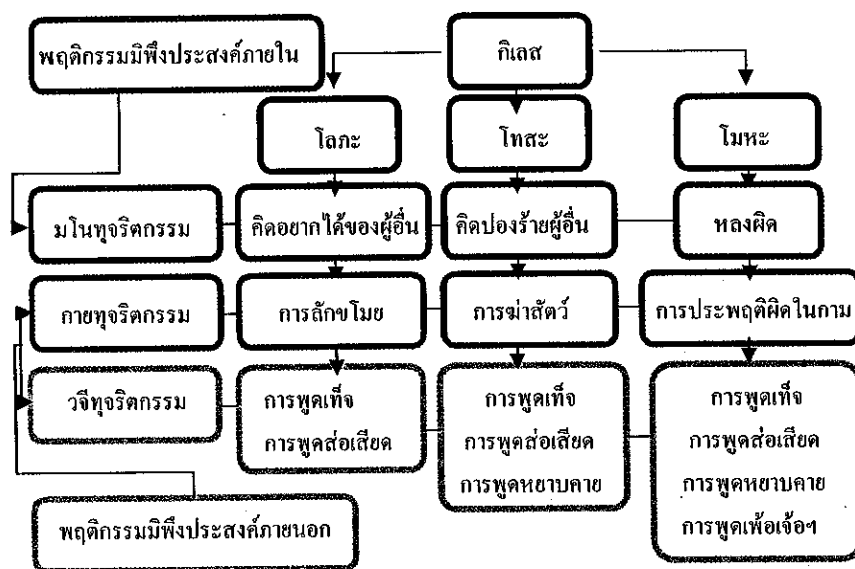
โทสะ คือ ความพยาบาท คิดประทุษร้าย ความขุ่นเคือง ความอาฆาต ความโกรธ ความปองร้าย ความดูร้าย ความไม่แค้นขึ้น

โมหะ คือ ความหลง ความไม่รอบคอบ ความเพ้อสติ ความโง่เขลา ความหลงใหล ความไม่รู้ในปัญหา (ทุกข์) เหตุแห่งปัญหา ความดับสิ้นไปแห่งปัญหา แนวทางสู่ความดับสิ้นไปแห่งปัญหา ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตและอนาคตพร้อมกัน ไม่รู้สิ่งที่เป็นปัจจัยกันและกัน และอาศัยกันและกันเกิดขึ้น

พฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกต่อบุคคล/สังคม ซึ่งไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่เป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ แสดงเป็นโครงสร้างได้ดังนี้

เมื่อนำพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายนอก มาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมมีพึงประสงค์ภายในและกิเลส ๓ ตัว จะได้ดังนี้

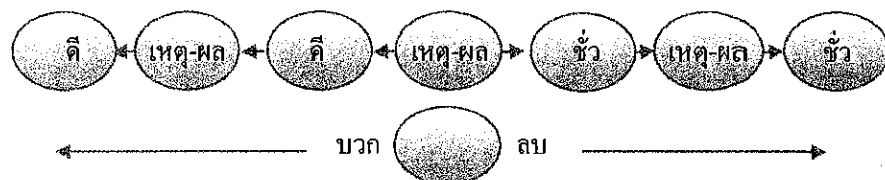
๒. แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน เมื่อเราศึกษาข้อมูลจากหนังสือพุทธธรรม เราจะพบว่า ลักษณะคำสอนของพุทธศาสนามีอยู่ ๒ คือ (๑) หลักความจริงสายกลาง (๒) ข้อปฏิบัติสายกลาง เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไป ๒ ประการนี้ เราจะพบว่า หลักความจริงสายกลาง เป็นหลักที่ต้องใช้ปัญญาในการเข้าถึง ส่วนข้อปฏิบัติสายกลาง เป็นหลักที่ต้องฝึกฝนหรือลงมือปฏิบัติ จึงสามารถที่จะสรุปลงได้ว่า การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายใน ต้องใช้หลักปัญญาเพื่อจัดการ และใช้หลักสมาธิเพื่อจัดการ

หลักปัญญาเพื่อจัดการ หากพิจารณาจาก “อริยมรรค” ซึ่งเป็นทางไปสู่ความคุณภาพชีวิตภายใน เฉพาะที่จัดเข้าในส่วนของปัญญา มี ๒ คือ (๑) ความเห็นชอบ ได้แก่ การเข้าใจความเป็นเหตุ-ผล และเข้าใจความเป็นจริงของสรรพสิ่ง (๒) ความดำริชอบ ได้แก่ การตรึกตรองเพื่อออกจากกาม การตรึกตรองเพื่อความไม่พยายาบท และการตรึกตรองเพื่อความไม่เบียดเบียน

การเข้าใจความเป็นเหตุ-ผล คือ การเข้าใจในหลักอริยสัจ หลักปฏิจจสมุปบาท และ กุศล-อกุศล

การทำความเข้าใจอริยสัจ คือการเข้าใจความเป็นเหตุเป็นผลของปรากฏการณ์ หมายความว่า ทุกสิ่งที่เกิด ล้วนมีเหตุเป็นแดนเกิด และผลที่เกิดจากเหตุก็จะเป็นเหตุของผลอื่นอีก ผูกพันเป็นลูกโซ่ ซึ่งสอดคล้องกับหลักทั่วไปของปฏิจจสมุปบาท คือ เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ โดยสรุปของปฏิจจสมุปบาทคือ ความเป็นเหตุเป็นผลของสิ่งที่เกิดและสิ่งที่ดับนั่นเอง ส่วนหลักกุศล-อกุศล คือ หลักดี-ชั่ว โดยที่ดีคือผลของพฤติกรรมไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ส่วนชั่วคือ ผลของพฤติกรรมโลภ โกรธ หลง โดยที่ “ดี” เมื่อกระทำลงไปแล้วจะเกิดผลดีพอกพูนตามมา ขณะที่ “ชั่ว” ซึ่งทำลงไปแล้วจะเกิดผลชั่วตามมา ดังนั้น หลักกุศลและอกุศล ก็คือหลักความเป็นเหตุ-ผลของการกระทำเช่นกัน

ความเป็นเหตุเป็นผล จำแนกออกเป็น ๒ ทางคือ ทางบวกและทางลบ นั้น หมายความว่า หากเราให้ความสำคัญกับบวก บวกนี้ก็จะเป็ผลสู่บวกที่มากขึ้น หากให้ความสำคัญกับลบ ลบนี้ก็จะเป็ผลให้เกิดลบที่มากยิ่งขึ้นนั่นเอง ดังแผนผัง

หากเราใช้หลักอริยสัจเป็นตัวกลาง จะได้ดังแผนผังนี้

ส่วนการเข้าใจความจริงของสรรพสิ่ง หมายถึง การเข้าใจในหลักสามัญลักษณ์ คือ การมองว่า สิ่งที่รวมกันเข้าเป็นหนึ่ง (สังขาร) ไม่เที่ยงแท้ถาวร เปลี่ยนแปลงสภาพไปเรื่อยๆ บีบคั้นทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ โดยที่สรรพสิ่งทั้งหลายไม่มีตัวตน (อนัตตา) เป้าหมายของข้อนี้คือ การถอดถอนความยึดมั่นถือมั่น หรือเกาะเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีความอิสระจากสิ่งทั้งหลาย

ที่แสดงมานั้นคือความเห็นชอบ ส่วนความดำรงชอบ คือการคิดที่จะพ้นจากเครื่องยึดเหนี่ยวคือกาม ความไม่พยายามเบียดเบียนใคร โดยมีเป้าหมายเพื่อความบริสุทธิ์ผุดผ่องของจิตใจนั่นเอง

หลักสมาธิเพื่อการจัดการ ประกอบด้วย (๑) ระมัดระวัง/ยับยั้ง ไม่ให้ความชั่วเกิดขึ้น สละสิ่งไม่ดีทั้งหลายออกไป ให้สิ่งดีงามเกิดขึ้น รักษาและพัฒนาสิ่งดีงามที่เกิดขึ้นแล้วให้เจริญมากยิ่งขึ้น (๒) ใช้สติและกำหนดรู้ร่างกายตามเป็นจริง กำหนดรู้ความรู้สึกต่างๆของร่างกาย กำหนดรู้จิตและกำหนดรู้ธรรมชาติความเป็นเหตุเป็นผล ใคร่ครวญความเป็นธรรมชาติของสภาวะต่างๆ (๓) มีจิตตั้งมั่น จากการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคต่างๆ เพื่อความมีสมาธิที่ถูกต้อง เช่น การพิจารณาความไม่งามของร่างกาย-อาหาร มองสิ่งต่างๆเป็นเพียงองค์ประกอบของธาตุ ๔ โดยเฉพาะชีวิตเพิ่มพูนจิตเมตตา-กรุณาต่อสรรพสัตว์ เป็นต้น

๓. แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อการจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์ภายนอก แยกออกเป็น ๒ คือ (๑) การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์โดยบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนา (๒) การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์โดยตัวบุคคล

การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์โดยบรรทัดฐานของสังคมพุทธศาสนา คือ การนำหลักหรือแบบแผนของสังคมพุทธศาสนามาใช้ แบบแผนนั้นคือ ธรรมและวินัย ที่ก่อรูปเป็นความเคยชินอาจเรียกว่า วิถีประชาแบบพุทธ กรณีที่คนในองค์กรพุทธประพฤตินอกจารีต สังคมพุทธต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวที่จะเป็นกรอบให้คนนอกจารีตได้เกิดสำนึก โดยที่จะต้องมีการลงโทษทางสังคม เช่น การไม่พูดด้วย การไม่ใส่ใจ หรืออื่นใดที่เหมาะสม อาจเรียกว่า จารีตแบบพุทธ นอกจากนั้น ต้องอาศัยหลักศีลธรรมที่มีการรวมเข้ากับกฎหมายบ้านเมือง โดยมีบทลงโทษที่สามารถจะปกป้องคนดีและสกัดคนชั่วเข้ามามี

การจัดการพฤติกรรมมิพึงประสงค์โดยตัวบุคคล โดยที่คนแต่ละคนในสังคมพุทธต้องยอมรับตนเอง และพอใจในความเป็นอยู่แบบพุทธเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นพุทธโดยรวม กล่าวหาญที่จะรับในสิ่งที่กระทำผิด ขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะพัฒนาตัวเองโดยตัวเองให้เป็นที่ยังประสงค์ของสังคมพุทธ เพราะว่า ความบริสุทธิ์และความไม่บริสุทธิ์เป็นของเฉพาะตน

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมของคนไทย / พฤติกรรมมิพึงประสงค์ของคนไทย โดยอาจจะศึกษาเฉพาะกรณีนักโทษชาย-หญิง / เฉพาะกรณีบุคคลทั่วไป เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นพฤติกรรมที่เป็นจริงในวิชาการด้านวิทยาศาสตร์สังคม อันจะเป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาคนให้ตรงจุด

๒. ควรมีการวิจัยต่อแบบ R&D เพื่อนำข้อมูลนี้เป็นพื้นฐานในการพัฒนากลุ่มบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีความเสี่ยงต่อการละเมิดศีลธรรมอันดีงามค่อนข้างสูง อันจะช่วยพัฒนาคนเพื่อมุ่งสู่สังคมอุดมปัญญาได้อีกแผนกหนึ่ง

๓. ชาวในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เป็นไปได้ว่า บางข่าวมีการเพิ่มเติมข้อมูลที่ไม่ตรงกับพื้นที่เกิดเหตุ การศึกษาจากหน้าหนังสือพิมพ์จึงมีข้อจำกัด หากเป็นไปได้ผู้วิจัยต้องลงไปศึกษาเชิงลึก ทั้งคดีที่โรงพัก การตัดสินคดี ผู้เกี่ยวข้องกับคดี เป็นต้น อันจะส่งผลให้ตรงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลชนม์ แห้วทอง. (๒๕๔๖). ความคิดเห็นของพนักงานวิทยุโทรทัศน์ทีวีสีช่อง ๓ ที่มีต่อรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สื่อสารภายในองค์กร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัลยา รักหลวง, วิมล อยู่ไว, ประกาศิต ประกอบผล, นเรศมันต์ เพชรนาจักร, แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ, หทัยรัตน์ อุลิส, (๒๕๕๑). มนุษย์กับการดำเนินชีวิต. อยุธยา : เทียนวัฒน์พรินติ้ง อยุธยา.
- โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา (กลุ่มสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ). (๒๕๔๒). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : บริษัท เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์และคณะ. (๒๕๔๓). สังคมวิทยา. กทม.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (๒๕๔๘). มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์และ ทวี ผลสมภพ. (๒๕๓๗). หลักพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไชยเกียรตินโปเช เขียน พระไพศาล วิสาโล แปล. (๒๕๔๑). ประณัฐสภาวะใหม่. กรุงเทพฯ : โคมลคุ้มทอง.
- ณรงค์ เส็งประชา. (๒๕๓๘). มนุษย์กับสังคม. กทม. โอเดียนสโตร์.
- เตือน คำดี, ดร. (๒๕๓๔). พุทธปรัชญา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทวี ผลสมภพ. (๒๕๒๘). ปรัชญาอิทธิธรรม. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- เทพคุณานุศิษฎ์, หลวง (ทวี ธรรมธัช ป.ธ.). (๒๕๓๔). ธาตุปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ธีระศักดิ์ ละม่อม. (๒๕๔๒). สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- นพมาศ ธีรเวทิน. ๒๕๓๕. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นเรศมันต์ เพชรนาจักร. (๒๕๔๓). การศึกษาวิเคราะห์หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและวิธีการสอนในโคลงโลกนิติ. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (๒๕๔๔). พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- บรรทัดฐานทางสังคม ใน คลังปัญญาไทย. (๒๕๕๑). [On-line]. Available:

<http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/> [2551, พฤศจิกายน ๔]

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (๒๕๔๒). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วิทยุชน จำกัด
 บันเทิง พาพิจิตร. (๒๕๔๗). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

_____. (๒๕๔๘). การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ปกรณ สุทธิภัทรพันธ์. (๒๕๓๕). การโฆษณาในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน ศึกษาลักษณะการ
 จัดรูปแบบชิ้นงานโฆษณา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ประกาย วิโรจน์กุล. (๒๕๓๘). ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ : ลัดดาวัลย์ พรินท์ติ้ง.

พระเจ้าอนงชาเธอ กรมสมเด็จพระเดชาดิศร. (มปป.). โคลงโลกนิติ (เอกสารอัดสำเนา). มปป.

พระไตรปิฎก[On-line]. (๒๕๕๑) Available: <http://www.84000.org/> [๒๕๕๑, ตุลาคม ๒๔].

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (๒๕๓๔). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพฯ : การศาสนา

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (๒๕๓๘). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ :
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (๒๕๔๑). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ : บริษัท
 สหธรรมิก จำกัด.

_____. (๒๕๕๐). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. [On-line]. Available:
<http://www.dhammadownload.com/dhammadownload/vocab/> [๒๕๕๐, ธันวาคม ๕].

_____. (๒๕๔๓). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.

_____. (๒๕๔๒). การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (๒๕๕๑). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์.
 [On-line]. Available: http://84000.org/tipitaka/dic/v_seek.php?text=วินัย/
 [๒๕๕๑, ตุลาคม ๒๓].

พระไพศาล วิสาโล. (๒๕๔๒). พระธรรมปิฎกกับอนาคตของพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (๒๕๒๕). พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิพัฒน์ พสุธารชาติ. (๒๕๔๘). องค์กรร่วม : บทวิพากษ์ว่าด้วย วิทยาศาสตร์ และศาสนาในสังคมไทย.
 กรุงเทพฯ : ศยาม.

พุทธทาสศึกษา. (๒๕๕๐). ธรรมิกสังคณนิยมของพุทธทาสภิกขุ. [On-line]. Available:
http://www.buddhadasa.org/html/articles/1_bdb/dhm_soc.html#14 [๒๕๕๐,
 ธันวาคม ๕].

เพลินใจ แต้เกษม. (๒๕๔๕). ผ่านหลังอาชญากรรมอาชีพ มือปืน-ยาเสพติด-ลักทรัพย์ ปัญหาที่ต้อง
 บูรณาการ. ในคอลัมน์ เครื่องเคียง หนังสือพิมพ์มติชน ประจำวันที่ ๒๘

ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๕.[On-line]. Available: <http://news.sanook.com/>

[๒๕๕๐, ธันวาคม ๓]

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (๒๕๓๑). สังคมและวัฒนธรรม. กทม.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มยุรี งามทอง. (๒๕๓๓). เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว. ตำรา-เอกสารวิชาการ ฉบับที่ ๓๒ ภาควิชาพัฒนาคำถามและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (๒๕๑๖). อภิธรรมมุตตองคหปาดิยา สห อภิธรรมมุตตองคหาวินิ นาม อภิธรรมมุตตองคหฎีกา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๒๕๓๕). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๕. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (๒๕๓๕). เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมมนุษย์ หน่วยที่ ๑-๘. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (๒๕๔๐ ก.). เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ ๑-๗. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (๒๕๔๐ ข.). เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ ๘-๑๕. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๑). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๒. [On-line]. Available: <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp> [๒๕๕๑, กรกฎาคม ๒๐]

วิสุทธิมฤคคฤส นาม ปกรณวิเสศคฤส คติโย ภาโค เขมจาริตุเถรณ ฅมมติลเกณ มหาธาตุวิหารวาสินา อาโท โสธิโต. มหามกุฏราชวิทยาลัย ฅนุถาธิการตุเถรหิ ปุณปี โสธิโต. (๒๕๔๐).

วิสุทธิมฤคคฤส นาม ปกรณวิเสศคฤส ทุติโย ภาโค เขมจาริตุเถรณ ฅมมติลเกณ มหาธาตุวิหารวาสินา อาโท โสธิโต. มหามกุฏราชวิทยาลัย ฅนุถาธิการตุเถรหิ ปุณปี โสธิโต. (๒๕๔๐).

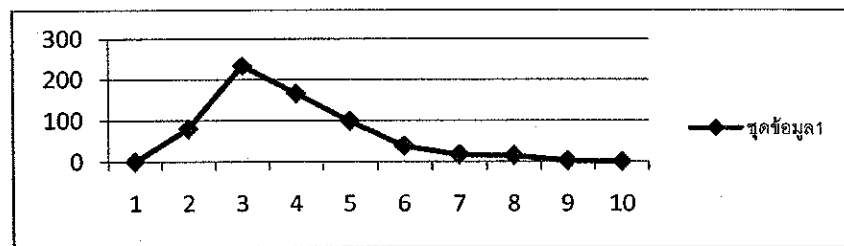
วิสุทธิมฤคคฤส นาม ปกรณวิเสศคฤส ปฐโม ภาโค เขมจาริตุเถรณ ฅมมติลเกณ มหาธาตุวิหารวาสินา อาโท โสธิโต. มหามกุฏราชวิทยาลัย ฅนุถาธิการตุเถรหิ ปุณปี โสธิโต. (๒๕๔๐).

- ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์. (๒๕๕๐). **คู่มืออุบาสก อุบาสิกา บทสวดมนต์ ทำวัตรเช้า-เย็น และบทพิเศษ แปลไทย**. นนทบุรี: เอส.อาร์.พรินติ้ง.
- สนิท ศรีสำแดง. (๒๕๔๔). **พระพุทธศาสนา : กระบวนทัศน์ใหม่**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมจินต์ สมมาบุญโญ, พระมหา. (๒๕๓๔). **นรกและสวรรค์ในพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (๒๕๓๘). **เบญจศีลและเบญจธรรม หลักสูตรธรรมศึกษาขั้นตรี**. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมภาร พรหมทา. (๒๕๔๒). **พุทธปรัชญา : มนุษย์ สังคม และปัญหาจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (๒๕๓๕). **คือความว่างเปล่า : พุทธปรัชญาว่าด้วยธรรมชาติของโลก**. กรุงเทพฯ: พุทธชาด.
- _____. (๒๕๔๑). **พุทธศาสนากับปัญหาจริยศาสตร์ โสภณีย์ ทำแท้งและการฉวยมาด**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (๒๕๔๕). **มนุษย์กับการแสวงหา : ความจริงและความหมายของชีวิต**. กรุงเทพฯ: สยาม.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (๒๕๔๐). **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทัศน์ ดิสสุรวาทิ. (๒๕๔๐). **อนิจตาในพุทธปรัชญาเถรวาท**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- สุภัตรา สุภาพ. (๒๕๔๐). **การจัดเถาทางสังคม**. ในคณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **สังคมและวัฒนธรรม** (หน้า ๓๗-๔๗). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรสิทธิ์ วิทยาวัฐ. (๒๕๔๔). **การบรรณาธิกร หนังสือพิมพ์และนิตยสาร**. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุวรรณ เพชรนิล. (๒๕๓๓). **พุทธปรัชญาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสน่ห์ จามริก. (๒๕๔๔). **ฐานคิดสู่ทางเลือกใหม่ของสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

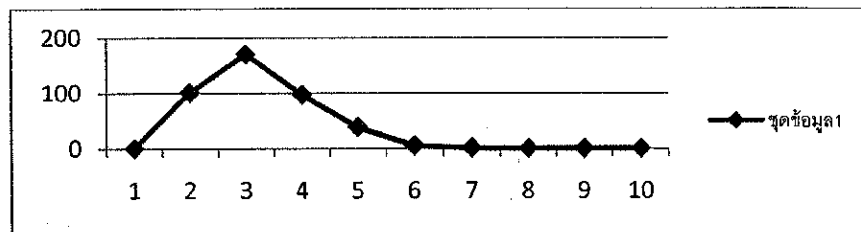
ภาคผนวก

ก. แผนภูมิแสดงความโน้มเอียงของผู้กระทำการ/ละเลยศีลธรรม ๕ ประการ (แบบแยก)

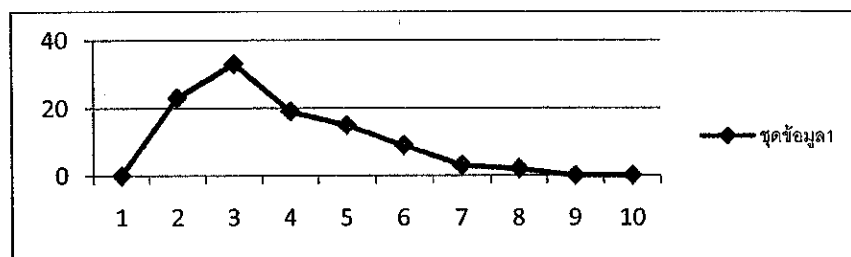
๑. ประเด็นที่ ๑ การทำสิ่งมีชีวิตให้ตกลงไป

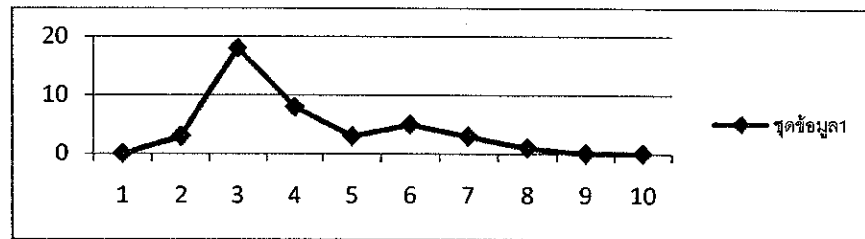
๒. ประเด็นที่ ๒ การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

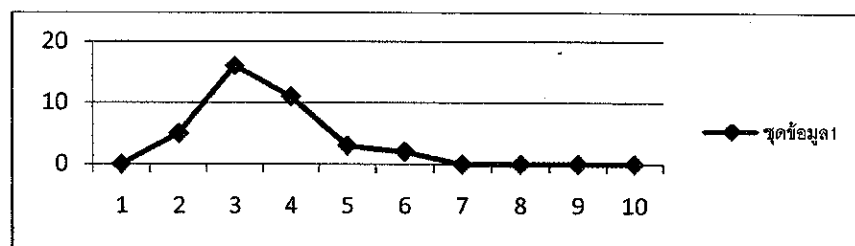
๓. ประเด็นที่ ๓ การประพาศพิศในกาม

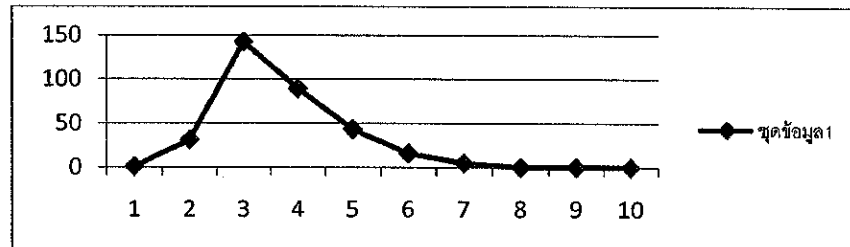
๔. ประเด็นที่ ๔ การพูดเท็จ-หลอกลวง-ฉ้อโกง

๕. ประเด็นที่ ๕ การเสพของมึนเมา

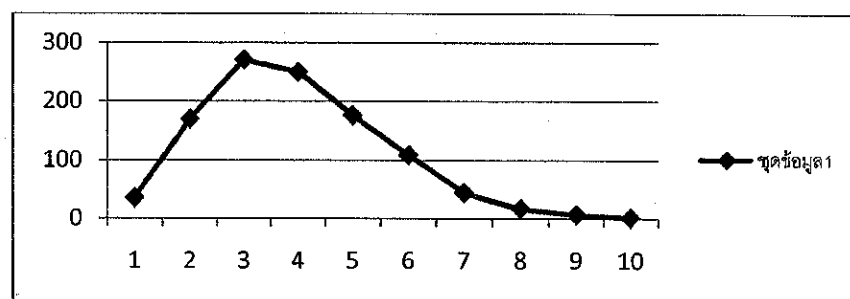

๖. ส่วนกลุ่มผู้ครอบครองและขายของมึนเมา

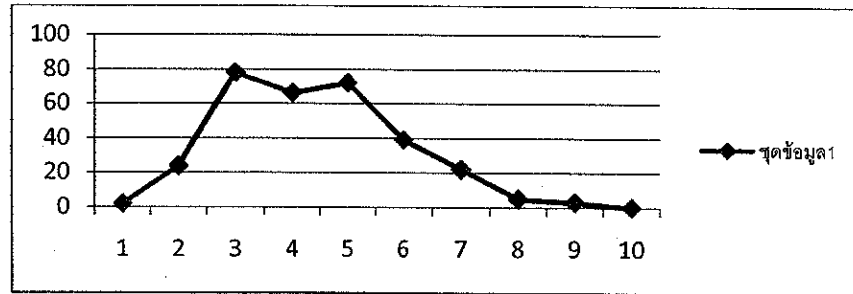

ข. แผนภูมิแสดงความโน้มเอียงของผู้ถูกกระทำ

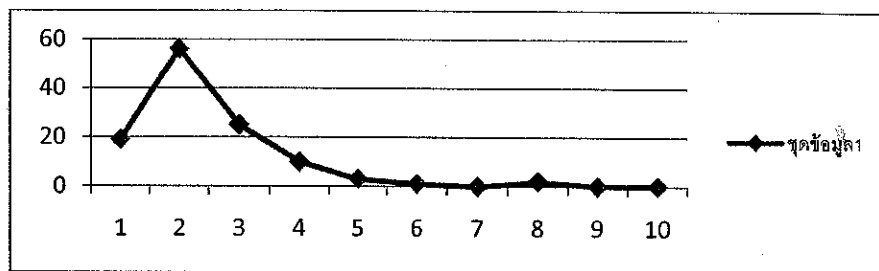
๑. ประเด็นที่ ๑ ถูกละเมิดชีวิต

๒. ประเด็นที่ ๒ ถูกละเมิดทรัพย์สิน

๓. ประเด็นที่ ๓ ถูกละเมิดทางเพศ

๔. ประเด็นที่ ๔ ผู้เสียหายจากการหลอกลวง-ฉ้อโกง

